

Anglo-amerikkalainen kuviteltu yhteisö

Lontoon seurapiirit ja amerikkalainen siirtokunta
Voguessa 1890-luvulla

Erja Koisti

Pro gradu -tutkielma

Yleinen historia

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

TURUN YLIOPISTO

Huhtikuu 2018

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta

KOISTI, ERJA: Anglo-amerikkalainen kuviteltu yhteisö – Lontoon seurapiirit ja amerikkalainen siirtokunta *Voguessa* 1890-luvulla

Pro gradu -tutkielma, 92 s.

Yleinen historia

Huhtikuu 2018

Tiivistelmä:

Tutkimalla yhdysvaltalaisessa *Vogue* -lehdessä 1890-luvulla julkaistuja Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleita olen selvittänyt, millaisena Lontooseen keskittyneen eliittiyhteisön elämää esitettiin amerikkalaiselle lukijayleisölle, amerikkalaisessa seurapiirijulkaisussa. Havaitsin kirjeenvaihtajien artikkeleissa kaksi toistuvaa teemaa, jotka ohjasivat artikkeleiden sisältöön kohdistuvaa analyysiani. Teemat olivat brittiläisen eliitin elämäntavan kuvaukset sekä amerikkalaisten esittäminen osana Lontoon seurapiirejä. Tarkastelin artikkeleita myös niissä käytetyn kielen kautta niin kuvitellun yhteisön osaluojina kuin ihannoitavien esikuvienkin välittäjinä amerikkalaisten ja brittien välisessä vuorovaikutussuhteessa.

Lontoosta amerikkalaisille lukijoille kirjoitetuissa seurapiirejä käsittelevissä kirjeenvaihtajien artikkeleissa brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntapa näyttäytyi sosiaalisten konventioiden tarkasti säätelemänä. Sosiaalisen elämän merkitys rituaaleineen oli suuri, ja symboliset osoitukset vauraudesta ja vallasta määrittivät käytännössä koko elämäntapaa. Seurapiirijulkaisuun olennaisesti kuuluneella seurapiirijuoruilulla oli merkittävä osa kirjeenvaihtajien tavassa kuvata tuota elämäntapaa sekä anglo-amerikkalaisen kuvitellun yhteisön luomisessa. Amerikkalaiset olivat satojen amerikkalaisten ja brittien välisten avioliittojen sekä tietoisien sosiaalisen menestyksen tavoittelun myötä tulleet osaksi Lontooseen keskittyntä eliittiyhteisöä, ja kirjeenvaihtajien artikkelit todistivat heidän saavuttamiaan edistysaskeleita.

Kirjeenvaihtajien artikkeleissa esitetyn, Lontooseen keskittyneen eliittiyhteisön perusta oli Britannian perinteisessä eliitissä ja Lontoon seurapiirien normien ja rituaalien määrittämässä elämäntavassa, mutta yhteisössä vaikutti myös Lontooseen muodostunut epävirallinen amerikkalainen siirtokunta, joka paikalliseen elämäntapaan sopeutuessaankin yhä säilytti osia amerikkalaisesta identiteetistään. Pohjimmiltaan Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissaan esittämä anglo-amerikkalainen yhteisö oli 1890-luvun seurapiirijulkaisun sivuilla kuviteltu yhteisö, jonka osaksi myös amerikkalainen lukija saattoi tuntea itsensä kirjeenvaihtajien kerronnan ja yksityiskohtaisten kuvausten kautta.

Asiasanat: eliitit – kirjeenvaihtajat – ylikansallinen kulttuuri – muuttoliike – yhteisöt – sosiaalishistoria – fin de siècle – viktoriaaninen aika – Yhdysvallat – New York – amerikkalaisuus – anglofilia – Britannia – Lontoo – britit – seuraelämä – kuuluisuus – juoruilu – kuninkaalliset – aateli – hovit – kausijulkaisut – artikkelit (julkaisut)

Anglo-amerikkalainen kuviteltu yhteisö

Lontoon seurapiirit ja amerikkalainen siirtokunta *Voguessa*
1890-luvulla

1. Johdanto	1
1.1.Amerikkalaisuus ja sosiaalinen yhteys Eurooppaan.....	2
1.2.Eliittiyhteisöjen vuorovaikutussuhteet tutkimuskohteena.....	7
1.3.Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rajaus.....	12
1.4. <i>Voguen</i> ulkomaankirjeet lähteenä	17
2. Brittiläinen eliitti esikuvana	26
2.1.Seurapiirien elämäntavan kuvauksia.....	26
2.2.Seurapiirijuoruilua	42
3. Lontoon amerikkalainen siirtokunta	53
3.1.Amerikkalaiset leidit ja brittiläiset herrat	53
3.2.Amerikkalaisten menestyksen mitta	64
4. Lopuksi	81
Lähteet	89

1 Johdanto

Carlton House Terrace, by the way, seems a veritable happy hunting ground for American millionairesses. Mrs. Mackay, whose return to London is booked for June, inhabits No. 6, the Duchess of Marlborough No. 3, the Astors own No. 18, and the Hon. Mrs. "Rafe" Vivian No. 20.¹

Näin *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtaja kuvaili huhtikuussa 1893 amerikkalaisten suosiman, lähellä St. Jamesin puistoa sijaitsevan kadun asutusta Lontoossa. Kesällä 1895 toinen kirjeenvaihtaja jatkoi samasta aiheesta aavistellen, että pian parhaimmat Lontoon asuinsijoista olisivat amerikkalaisten käsissä.²

Edellä olevat Lontoon kirjeenvaihtajien kuvaukset kuulostavat kertovan alueellisesta valtauksesta. Kyseessä oli kuitenkin enemmän brittiläisen ja yhdysvaltalaisen eliitin vuorovaikutussuhteen ilmentymä, jonka maantieteellinen keskus oli Lontoossa. Tähän monimutkaiseenkin vuorovaikutussuhteeseen liittyi kiinteästi yleisesti eurooppalaiselle, mutta erityisesti brittiläiselle eliitille ominaisina koettujen sosiaalisen elämän, tapojen ja kulutustottumusten ihannointi. Tuo ihannointi johdatti amerikkalaisia kohti Lontoota ja sen hohdokasta seurapiirielämää.

Käsittelen pro gradu -tutkielmassani sitä, miten ja millaisena brittiläisen ja yhdysvaltalaisen eliitin vuorovaikutussuhdetta esitettiin. Käytän tutkielmassani alkuperäislähteenä yhdysvaltalaisen *Vogue* -lehden Lontoon kirjeenvaihtajien 1890-luvulla julkaistuja artikkeleita, jotka välittivät ihannoitua kuvaa brittieliitistä ja Lontoon seurapiireistä eteenpäin amerikkalaisille lukijoilleen sisäpiiriläisten silmin. Kirjeenvaihtajien artikkelit olivat myös osaltaan mukana luomassa Atlantin ylittävää anglo-amerikkalaista 'kuviteltua yhteisöä'.

Benedict Andersonin mukaan kansakunnat ovat kuviteltuja poliittisia yhteisöjä, jotka on kuviteltu sekä sisäisesti rajallisiksi että täysvaltaisiksi. Andersonin johtava ajatus on, että ne ovat kuviteltuja, koska pienempienkään kansakuntien jäsenet eivät ikinä voi sen enempää henkilökohtaisesti tuntea kuin kuullakaan useimmista muista samaan kansakuntaan kuuluvista jäsenistä.³ Andersonin ajatus kuvitelluista yhteisöistä liittyy tähän tutkielmaan siten, että käsittelyn

¹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 6.5.1893.

² Ermynrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 11.7.1895.

³ Anderson 2007, 39–40.

aiheena on käytännössä kolme kuviteltua yhteisöä: yhdysvaltalainen, brittiläinen ja anglo-amerikkalainen.

1.1. Amerikkalaisuus ja sosiaalinen yhteys Eurooppaan

Amerikkalainen identiteetti muodostui pitkälti Euroopasta lähtöisin olevien ideaalien pohjalta. Amerikkalaisuutta Yhdysvaltain käymien sotien kautta pohtinut Paul Atwood on esittänyt amerikkalaisen ideologian kehittyneen vähitellen kerroksina Britannialta opitun ideologisen perustan päälle. Atwoodin mukaan nuoren tasavallan ideologinen identiteetti sai Britanniassa vallinneiden ajatusten lisäksi vaikutteita muun muassa antiikin Rooman teksteistä.⁴

Lois Banner puolestaan on korostanut Ranskan merkitystä Yhdysvaltain identiteetille 1790-luvulta lähtien. Tuolloin monet amerikkalaisista näkivät Ranskan maailmanlaajuisen tasavaltalaisuusliikkeen johtajana ja ihannoivat erityisesti Ranskassa suosittua yksinkertaista klassista tyyliä.⁵ Sekä Atwood että Banner liittävät näin Yhdysvaltain itsenäistymisen jälkeisen amerikkalaisen identiteetin kehittymisen eurooppalaisiin lähtökohtiin. Amerikkalaisuudella oli kulttuurinen side Eurooppaan, vaikka amerikkalainen identiteetti sittemmin muodostuikin selkeästi omanlaisekseen.

Vielä 1800-luvun alussa yhdysvaltalaiseen, tasavaltalaisuuteen nojaavaan ideaaliin oli kuulunut elämäntavan yksinkertaisuus, joka oli ilmennyt muun muassa vaatetustyylin vaatimattomuutena. Vaatimattomuus ja yksinkertaisuus olivat toimineet selkeänä erotuksena eurooppalaisen aristokratian 'muotihullutuksista' ja runsaasta tyylistä, jotka muistuttivat Yhdysvaltain vanhasta, koloniaalisen ajan alisteisesta asemasta. Bannerin mukaan tilanne kuitenkin muuttui nopeasti vuosisadan aikana materialismin ja individualistisen ajattelun kasvun myötä.⁶

Atwood taas on korostanut 1800-luvun puolivälin uskonnollisen ideologian sekä alueellista laajenemista oikeuttamaan esitetyn Manifest Destiny -ajattelun merkitystä amerikkalaisen identiteetin kerroksissa. Atwoodin mukaan 1900-luvun alkuun mennessä amerikkalaiseen ideologiaan liittyi jo valtaviin

⁴ Atwood 2010, 5.

⁵ Banner 1983, 67.

⁶ Banner 1983, 17–23.

sosiaalisten ja taloudellisten muutosten edesauttama itsevarmuus sekä varmuus siitä, että amerikkalainen yhteiskunta oli kehittynein maailmassa.⁷

1800-luvun aikana kehittynyt kansallinen itsevarmuus ja toisaalta ideoiden lainaaminen Euroopasta näkyvät selvimmin amerikkalaisen eliitin elämäntavoissa. New Yorkin eliittiin keskittyvässä teoksessaan *In Pursuit of Privilege* Clifton Hood on tutkinut amerikkalaisen eliitin kehittymistä. Myös hän on viitannut vuosisadan alun yhdysvaltalaiseliitin verrattaiseen vaatimattomuuteen eurooppalaisiin nähden. Hood on kuitenkin huomauttanut, että Pohjois-Amerikan brittiläisissä siirtokunnissa tapahtunut taloudellinen kasvu oli jo 1700-luvun puoliväliin mennessä mahdollistanut merkittävän muutoksen esimerkiksi New Yorkin eliitin kulutustottumuksissa, kun yläluokkaisilla perheillä oli aiempaa paremmat mahdollisuudet jäljitellä ihannoitujen eurooppalaisten ylempien luokkien elämäntapoja.⁸

Kansainvälisessä mittakaavassa New York, kuten muutkin Pohjois-Amerikan kaupungit, oli 1700-luvun puolivälissä yhä melko merkityksetön ja pieni. New Yorkiin oli kuitenkin muodostunut erottautunut yläluokka, jonka jäsenet tunsivat toisensa ja joita yhdistivät samankaltaiset elämäntavat sekä vahvat sosiaaliset siteet.⁹ Tämä vastaa suunnilleen Andersonin ajatusta kuvitellusta yhteisöstä; Anderson vain on käyttänyt esimerkkinä Ranskan ancien régime aikaisista ylimystöä, jossa yksittäisten ihmisten väliset suhteet kuviteltiin sukulaisuus- ja suojattisuhteiden verkostoiksi.¹⁰

Yhdysvaltain itsenäistyminen ei olennaisesti muuttanut ainakaan New Yorkin eliitin elämäntapaa vaatimattomampaan suuntaan. New Yorkin asema Yhdysvaltain pääkaupunkina vuoden 1785 alusta ja hallinnon pääkaupunkina vuodesta 1788 vain korosti kaupungin eliitin samankaltaisuutta eurooppalaisten yläluokkien kanssa. Uusi tasavaltalainen hallinto ja sen omaksumat suurelliset rituaalit, kuten presidentti Washingtonin muodolliset vastaanotot, alkoivat muistuttaa hyvinkin paljon eurooppalaisia hoveja ja niiden vastaavia rituaaleja. Vasta hallinnon ja pääkaupungin siirtyminen pois New Yorkista vuonna 1790 hieman tasoitti paikallisen eliitin elämäntapaa. Jo kehittyneet tiiviit sosiaaliset yhteydet eliitin sisällä, elämäntapojen hienostuneisuus, hyväksytyt aseman ja

⁷ Atwood 2010, 5–6.

⁸ Hood 2016, 25–26.

⁹ Hood 2016, 18, 40.

¹⁰ Anderson 2007, 39–40.

vaurauden ulkoiset symbolit sekä sosiaalisten tapahtumien tarkat rituaalit auttoivat eliittiä kuitenkin eriytymään edelleen muusta väestöstä ja säilyttämään oman asemansa vallan kahvassa.¹¹

Yhdysvaltain sisällissotaa voidaan pitää selvänä taitekohtana amerikkalaisen yhteiskunnan kehityksessä. Jenkins on esittänyt, että sisällissodan aikana teollisuuden tuotannon kapasiteettia jouduttiin kehittämään sodan tarpeiden vuoksi, ja sodan jälkeen uuden kapasiteetin pohjalta pystyttiin ponnistamaan ennennäkemättömiin tuloksiin kulutushyödykkeiden tuotannossa.¹² Atwoodin näkemyksen mukaan taas Yhdysvaltain teollistuminen olikin ollut käytännössä pysähdyksissä sisällissodan alkamisesta lähtien. Etelävaltioiden häviö johti poliittisen vallan siirtymiseen teollisuusomistajien ja Wall Streetin sijoittajien käsiin, mikä auttoi luomaan maahan paremmat olosuhteet valtavalle teollistumiselle.¹³ Joka tapauksessa lopputuloksena oli teollistunut, taloudellisesti vaikuttavampi Yhdysvallat.

Yhdysvaltain sisällissodan jälkeisen talouden ominaispiirteenä olikin jatkuva ylituotanto, joka sykleittäin johti taloudellisen hyödyn suureen kasvuun ja markkinoiden ylitarjontaan. Nämä taas johtivat tuotannon vähentämiseen, työntekijöiden lomautuksiin ja ostovoiman pienenemiseen, sekä ongelmien kasvaessa lopulta lamakausiin.¹⁴ Jenkinsin mukaan lamakausia pahensivat suurinta taloudellista hyötyä tavoitelleiden suuryritysomistajien ja poliitikkojen keinottelu ja korruptio.¹⁵ Kaksi pahinta lamakautta osuivat vuosiin 1873–1877 ja 1893–1896, ja näistä varsinkin jälkimmäinen sai aikaan ennennäkemätöntä kurjuutta.¹⁶ Esimerkiksi talven 1893–1894 aikana Yhdysvalloissa oli noin 2,5 miljoonaa työtöntä, kaikki ilman mahdollisuutta sosiaaliapuun. Ennestään tiheään toistuvat eri alojen lakot lisääntyivät yltäen noin 1200 lakkoon vuosittain aikavälillä 1893–1898.¹⁷

Sen sijaan, että esimerkiksi New Yorkin eliittiperheet olisivat auttaneet köyhiä ja työttömiä, he, Michael J. Makleyn mukaan, ”rakennuttivat sisäoppilaitoksia ja museoita, sisustivat talojaan ja järjestivät hienoja tanssiaisia”. Makley on

¹¹ Hood 2016, 44–55, 66–74.

¹² Jenkins 2012, 156–162.

¹³ Atwood 2010, 81.

¹⁴ Atwood 2010, 83.

¹⁵ Jenkins 2012, 157–158.

¹⁶ Atwood 2010, 83–84, 86.

¹⁷ Jenkins 2012, 175.

esittänyt, että vuonna 1873 alkaneen lamakauden avulla New Yorkin eliitti lähinnä vahvisti yhtenäistä identiteettiään ja onnistui luomaan suuremman kuilun itsensä ja kaupungin muun väestön välille.¹⁸ Samaan aikaan teollisuutta suojelevat korkeat tuontitullit ja yritysten suhteellinen vapaus yhteiskunnallisesta vastuunkannosta mahdollisti entistä suuremman varallisuuden keskittymisen yritysten omistajille. Vaurauden kertyminen pienelle osalle kokonaisväestöstä loi maan vanhemman eliitin rinnalle ennenkuulumattoman varakkaiden uusrikkaiden yhteisön.¹⁹

Yhdysvalloissa kilpailu parhaista asemista – myös sosiaalisen eliitin sisällä – johti 1800-luvun viimeisinä vuosikymmeninä ennennäkemättömään kulutukseen.²⁰ Sen sijaan Euroopassa vielä 1890-luvun alussa useimmat eurooppalaiset kokivat, Euroopan sosiaali- ja taloushistoriaa tutkineiden Tiptonin ja Aldrichin mukaan, kuuluvansa siihen yhteiskuntaluokkaan, johon he olivat syntyneetkin. Valta oli pääasiassa perinteisen eliitin jäsenten käsissä. Huolimatta Lontoon, Pariisin, Wienin ja Pietarin kaltaisista väkirikkaista kaupungeista suurin osa eurooppalaisista asui edelleen kaupunkien ulkopuolella. Maatasolla vain Britannia muodosti tässä poikkeuksen.²¹

Vuosikymmenen suuret muutokset, kuten etenevä kaupungistuminen ja kehittyvä teollisuus, kuitenkin haastoivat vanhat sosiaaliset ja poliittiset rakenteet sekä lisäsivät sosiaalisen liikkuvuuden mahdollisuuksia Euroopassakin. Todennäköisyys onnistuneeseen matkaan sosiaalisella asteikolla oli silti pieni ja sitä pienempi, mitä vaatimattommasta lähtökohdista matka alkoi. Kuitenkin Tipton ja Aldrich ovat huomauttaneet, että 1800-luvun lopun eurooppalainen eliitti oli selkeästi 'laimentunut' aiemmasta ja esimerkiksi Britanniassa luotiin 200 uutta arvonimeä vuosien 1886–1914 aikana.²² Uusien arvonimien runsas luominen voidaankin yhdistää siihen, että yhä useampi hiljattain vaurastunut, niin amerikkalainen kuin brittikin, haki uudelle asemalleen vahvistusta muodollisesti tunnustetusta arvoasemasta ja sosiaalisista yhteyksistä olemassa olevaan eliittiin.

¹⁸ Makley 2009, 110.

¹⁹ Jenkins 2012, 156–162.

²⁰ Jenkins 2012, 162.

²¹ Aldrich & Tipton 1989, 2–7, 72–73.

²² Aldrich & Tipton 1989, 72–77.

Amerikkalaisilla, erityisesti itärannikon eliittiin kuuluvilla vanhoilla suvuilla, oli jo ennestään ollut sosiaalisia ja kulttuurisia siteitä Eurooppaan. Eurooppalaiset juuret ja vanha varallisuus olivat taanneet esimerkiksi New Yorkin vanhoille hollantilaisille ja englantilaisille suvuille arvoaseman kaupungin seurapiireissä. Hoodin mukaan monien eliittiperheiden varakkuus oli jo 1700-luvun puolivälissä ollut vähintään yhden sukupolven ikäistä ja joillakin alueen perheillä, kuten Van Cortlandteilla, Beekmaneilla ja Bayardeilla, sukujuuret olivat siirtomaiden mittapuulla lähes aristokraattiset.²³ Merkittävänä tekijänä tämän arvoaseman saavuttamisessa ja ylläpitämisessä oli eurooppalainen kulttuurinen pääoma.

Joskus vanhempienkin sukujen kulttuurisessa hienostuneisuudessa oli puutteita, mutta amerikkalaiselta korkeampaan sosiaaliseen asemaan pyrkivältä uusrikkaalta perheeltä arvonantoa tuova kulttuurinen pääoma saattoi puuttua kokonaan.²⁴ Varsinkin 1800-luvun alkupuolella valtavat omaisuudet olivat vielä sen verran uutta ja harvinaisia, että ne eivät oikein sopineet vallitsevaan tasa-arvoa ja demokratiaa vaalivaan henkeen. Näkyvä keskittyminen täysin henkilökohtaisen vaurauden luomiseen oli liian suurella kontrastilla vanhojen ideaalien kanssa, jotta 1800-luvun alkupuolen aivan ensimmäiset uusriikkaat olisivat heti voineet saavuttaa sosiaalisen eliitin täydellisen hyväksynnän.²⁵

1800-luvun kuluessa ja Yhdysvaltain taloudellisen kasvun myötä suuresta henkilökohtaisesta vauraudesta tuli selkeämmin merkki yläluokkaan kuulumisesta, mikä varsinkin New Yorkissa johti eliitin laajenemiseen ja monimuotoistumiseen. Vanhempi eliitti pyrki edelleen eriytymään uusrikkaista korostamalla omia sukujuuriaan, oppineisuuttaan ja hienostuneisuuttaan. Tämän lisäksi aiempaa yhtenäisemmän keskiluokan kehittyminen 1800-luvun puolivälissä aiheutti eliitille kokonaisuudessaan tarpeen entistä suuremmalle eriytymiselle. Ensisijainen keino tähän oli korostaa omia yhteyksiä Eurooppaan ja erityisesti eurooppalaiseen aristokratiaan.²⁶

Amerikkalaisen kulutuksen globalisoitumisesta kirjoittaneen Kristin L. Hogansonin mukaan niille amerikkalaisille, jotka kokivat oman maansa kulttuurin ja perinteet riittämättöminä, eurooppalaisten aristokraattien elämä tarjosi hyvän maun normeja. Eurooppalaisen aristokratian valta juonsi

²³ Hood 2016, 18–19.

²⁴ King 2009, 6.

²⁵ Hood 2016, 82–84.

²⁶ Hood 2016, 86–87, 96–97, 100–107.

muualtakin kuin vain 'shekkivihoista' ja poliittisesta vaikutusvallasta: sosiaalisesta, tunnustetusta asemasta.²⁷ Hood on kuitenkin huomauttanut, ettei pidä olettaa amerikkalaisen eliitin tavoitteena olleen varsinaisesti tulla aristokraateiksi. Aristokratian imitoinnilla oli lähinnä tarkoitus korostaa omaa asemaa ja kasvattaa eroa itsensä ja muiden maanmiestensä ja -naistensa välillä.²⁸

Samalla kun varsinkin vanhemmat eliittiperheet yrittivät säilyttää oman asemansa sosiaalisen ja poliittisen elämän huipulla, yhä uudet nousukkaat tavoittelivat samaa asemaa. Vaikka Yhdysvaltain uusriikkaat saavuttivat kyllä eliittistatuksen taloudellisessa mielessä, sosiaalisessa elämässä eteneminen oli vaikeampaa eivätkä vanhemmat eliittiperheet mielellään toivottaneet nousukkaita mukaan seurapiireihinsä. Sekä Dana Cooper että Karal Ann Marling ovatkin korostaneet, että juuri tällaisen lasikaton kohtaaminen sai monet Yhdysvaltain uusriikkaista perheistä etsimään sosiaalisen nousun mahdollisuuksia muualta, usein Lontoon seurapiireistä.²⁹

1.2. Eliittiyhteisöjen vuorovaikutussuhteet tutkimuskohteena

Eurooppalaisen ja amerikkalaisen eliitin suhde aiheena sopii parhaiten sosiaalishistorian tieteenalaan, jossa tutkitaan sosiaalisten ryhmien, miljöiden ja elämänmuotojen historiaa sekä sosiaalista muutosta. Tutkimusideaan sisältyy usein keskittyminen niin kutsutun tavallisen ihmisen tai arkipäivän historiaan.³⁰ Eurooppalaisen ja amerikkalaisen eliitin suhde 1800-luvulla on kuitenkin harvan tutkimuksen pääaiheena. Eliittien välinen vuorovaikutteinen suhde nousee usein esiin tutkimuksissa, joiden pääteema on muualla sosiaalishistorian saralla, kuten 1800-luvun kauneushanteisiin keskittyneessä Lois W. Bannerin teoksessa *American Beauty* (1983) tai amerikkalaisten kotitalouksien kulutuksen globalisoitumiseen keskittyneessä Kristin L. Hogansonin teoksessa *Consumer's Imperium* (2007), joka liittyy läheisesti myös kulutus- ja taloushistorian tutkimukseen.

Sekä kulutushistoriallisesta että sosiaalishistorian näkökulmasta kirjoitetuissa tutkimuksissa muodilla ja tyyllillä on oma merkittävä asemansa. Näin on

²⁷ Hoganson 2007, 76.

²⁸ Hood 2016, 107.

²⁹ Cooper 2014, 9; Marling 2004, 23.

³⁰ Haapala 1989, 19–20, 22–23.

esimerkiksi Diana Cranen teoksessa³¹ muodin suhteesta muun muassa identiteettiin sekä Regina Blaszczynkin toimittamassa artikkelikokoelmassa³², joka käsittelee muodin kehittymistä kaupallisena ja kulttuurisena tuotteena. Britannian ja Yhdysvaltain välillä liikkuneista muotivirtauksista ja -vaikutteista riittäisi helposti yksistään aineistoa isoonkin tutkimukseen, mutta tässä tutkielmassa tarkoitukseni on kuitenkin perehtyä siihen, miten brittiläisen ja yhdysvaltalaisen eliitin vuorovaikutussuhdetta esitettiin kirjallisesti muilta osin.

Yhdysvaltain ja Britannian välisiä suhteita on tutkittu runsaasti myös muilla kuin sosiaalishistorian alalla, erilaisilla painotuksilla, ja varsinkin uudemmissa tutkimuksissa käyttäen sellaisia käsitteitä kuin transatlanttiset suhteet ja anglo-amerikkalainen kulttuuri. Esimerkiksi Daniel Maudlinin ja Robin Peelin toimittamassa teoksessa *Transatlantic Traffic and (Mis)Translations* (2013) on pohdittu kulttuurista ja ideologista vuorovaikutusta Yhdysvaltojen ja Britannian välillä kirjallisuuden kautta, kun taas Paul Atwood on sotahistoriallisessa teoksessaan *War and Empire* (2010) hyödyntänyt ajatusta Yhdysvaltain ja Britannian välisestä ideologisesta siteestä lähinnä perustana amerikkalaisen identiteetin muodostumiselle.

Tietynlaisen identiteetin luominen ja halu identifioida itsensä osaksi ihailemaansa yhteisöä ovat tärkeä osa sosiaaliryhmien välisiä vuorovaikutussuhteita. Benedict Andersonin termi kuvitelluista yhteisöistä – *'imagined communities'* – viittaa ihmisryhmään, jonka jäsenet eivät henkilökohtaisesti tunne toisiaan, mutta jotka silti tuntevat hengenheimolaisuutta keskenään. Anderson on teoksessaan, joka ensimmäisen kerran julkaistiin jo 1983, keskittynyt nationalismiin ja hän määrittelee kansakunnankin kuvitelluksi, poliittiseksi yhteisöksi.³³ Vuonna 2007 julkaistuun suomennokseen johdannon kirjoittanut Jouko Nurmiainen on nostanut Andersonin teoksen yhdeksi siteeratuimmista nationalismia käsittelevistä ja yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa hyödynnetyistä teoksista.³⁴

Andersonin teosta on kritisoitu, Kati Launiksen sanoin, nationalismitutkimukselle jokseenkin tyypillisestä 'sukupuolisokeudesta' sekä virheellisestä

³¹ Crane 2000.

³² Blaszczyk 2008.

³³ Anderson 2007, 39.

³⁴ Nurmiainen 2007, 9.

informaatiosta, jollaista on havaittavissa lähinnä Andersonin maantieteellisen mukavuusalueen, eli Kaakkois-Aasian, ulkopuolista maailmaa käsittelevissä osissa. Teosta on kritisoitu myös sen synnyttämien väärinkäsitysten pohjalta. Yksi yleisimpiä väärinkäsityksiä on ollut, että Anderson esittäisi 'kuviteltujen yhteisöjen' olevan jotenkin huonompia kuin 'aitojen' yhteisöjen, kun todellisuudessa Anderson ei tällaista eroa tee. Sen sijaan kaikki yhteisöt, joiden jäsenet eivät henkilökohtaisesti tunne toisiaan, ovat hänen mukaansa kuviteltuja ja aivan yhtä luonnollisia kuin sellaiset tarpeeksi pienet yhteisöt, joiden kaikki jäsenet tuntevat toisensa.³⁵

Yksi Andersonin teosta antoisimmin kritisoinut tutkija on Anthony D. Smith. Smith on toisaalta huomionnut Andersonin teorioiden tärkeyden osana nationalismin tutkimuksen kenttää, mutta hän on myös kritisoinut Andersonin kuviteltujen yhteisöjen käsitettä muun muassa siitä, että se yksinkertaistaa kansakunnan vain kulttuuristen representaatioidensa summaksi, ja että kielen korostaminen kansakunnan merkinä jättää huomiotta muita tekijöitä, kuten uskonnon tai etnisyyden.³⁶ Käsitettä kuvitelluista yhteisöistä on kuitenkin mahdollista soveltaa erilaisiin yhteisöjä koskeviin tutkimuksiin, ja esimerkiksi Hoganson on noudattanut Andersonin ajatusta siitä, miten yhteisöjä tulisi erotella toisistaan. Hoganson on käyttänyt kuviteltujen yhteisöjen termiä kuvaamaan vastaavan ihmisryhmän identifioitumista – tai eriytymistä muista – tietynlaisen pukeutumisen ja kuluttamisen tavan kautta.³⁷

1800-luvun eliittiyhteisöt ja niiden eksklusiivisuus ovat kiinnostaneet niin aikalaisia kuin myöhempiäkin tutkijoita. 1840-luvulla julkaistussa teoksessa *The Book of Fashionable Life* kerrottiin yksityiskohtaisesti Britannian hovin tapahtumiin liittyvästä etiketistä³⁸, kun taas yksi ensimmäisiä merkittäviä 1800-luvun sosiaalisen elämän piirteitä lähestynyt teos on Thorstein Veblenin talouskeskeinen *Theory of the Leisure Class* (1899). Teoksessaan Veblen on esittänyt teorian muun muassa yksilön vaurauden merkityksestä kunnian ja arvostuksen saavuttamiselle yhteisössä.³⁹ Bannerin mukaan Veblenin teoksessaan esittelemät teoriat, kuten eliitin asema muutosten aiheuttajana,

³⁵ Launis 2007, sähköinen lähde; Nurmiainen 2007, 11.

³⁶ Smith 1998, 6, 117, 137–138.

³⁷ Hoganson 2007, 58.

³⁸ *The Book of Fashionable Life* 1846.

³⁹ Veblen 1899, 41–45.

ovat edelleen hallitsevia osassa 1800-luvun sosiaalisen elämän analyysiin keskittyneissä tutkimuksissa, vaikkakin myös alemmilla sosiaaliluokilla oli merkitystä muutosten syntymisessä.⁴⁰

Rick Tilman teoksessaan *Thorstein Veblen and His Critics, 1891–1963: Conservative, Radical and Liberal Perspectives* käsitellyt hyvin kattavasti Vebleniin ja hänen teorioihinsa eri aikoina kohdistunutta kritiikkiä. Tilmanin mukaan kritiikkiä on kohdistettu esimerkiksi niin Veblenin esittämiin sosiaalisen kehityksen tasoihin, joita on pidetty sattumanvaraisina, kuin tämän teoriaan jäljittelyn merkityksestä sosiaalisen statuksen nostamisessa ja erityisesti tähän liittyen jäljittelystä kuluttajakäyttäytymistä ohjaavana tekijänä. Tilman on kuitenkin myös huomauttanut, että vaikka Veblenin työn merkityksestä on kiistelty, työ ja Veblen itse herättävät edelleen kiinnostusta.⁴¹

Eliittiyhteisöjen tutkimukseen ovatkin vaikuttaneet erilaiset teoriat, jotka voidaan periaatteessa jakaa valtaeliitin ajatusta kannattaviin – johon Vebleninkin teoksen voidaan katsoa kuuluvan – ja pluralistisempaa näkökulmaa kannattaviin teorioihin. Useissa eliittiteorioissa esimerkiksi poliittisessa valta-asemassa oleminen määrittelee eliitin, kun taas osassa tutkimuksia eliitin katsotaan muodostuvan erilaisista verkostoista, joissa osa eliitistä saattaa olla poliittisesti hallitsevaa ja osa merkityksellisempää sosiaalisesti. Uudemmassa tutkimuksessa tällaiset aiemmat teoriat valtarakenteista on pyritty korvaamaan uusilla, tarkemmilla kuvauksilla eliittiyhteisöjen toiminnasta.⁴² Toisaalta uudemmissa tutkimuksissa, kuten Ralf Rothin ja Robert Beachyn toimittamassa teoksessa *Who Ran the Cities: City Elites and Urban Power Structures in Europe and North America, 1750–1940* (2007) on myös korostettu eliitin tutkimisen yleistä haasteellisuutta, kun käsitykset siitä kuka kuuluu eliittiin ovat niin ristiriitaisia.

Vebleninkin esiintuoma tietyn vaurauden tason ja sen kautta sosiaalisen aseman tavoittelu näkyy kuitenkin edelleen myös uudemmissa niin brittiläistä kuin amerikkalaistakin eliittiä koskevissa tutkimuksissa. Esimerkiksi Nancy W. Ellenbergerin ja Kathryn Wilkinsin artikkeleissa on eliitin keskuudessa tapahtuneiden muutosten lisäksi perehdytty eliitin elämäntapoihin. Ellenberger

⁴⁰ Banner 1983, 6–7.

⁴¹ Tilman 1992, passim.

⁴² Lerner, Nagai & Rothman 1996.

on artikkelissaan tutkinut Lontoon seurapiireissä kuningatar Viktorian valtakaudella tapahtuneita muutoksia sekä avannut brittiläisen eliitin elämäntapoja ja niihin liittyviä sosiaalisen aseman symboleita.⁴³ Kathryn Wilkinsin artikkeli⁴⁴ eliitin tilan käytöstä Lontoon sesongin aikana täydentää Ellenbergerin huomioita. Wilkinsin ansiona on erityisen yksityiskohtainen kuvaus siitä, miten Lontoon seurapiirit eriyttivät osia julkisesta tilasta omaa erityistä elämäntapaansa varten, sulkien sen muulta kaupungin väestöltä ja samalla korostaen omaa erityisyyttään.

Yhdysvaltalaisen eliitin elämäntapaan ja muutoksiin eliitin keskuudessa ovat uudemmissa tutkimuksissa keskittyneet Clifton Hood ja Greg King. Hood on kuvannut erityisesti New Yorkin eliitin kehittymistä koloniaaliselta ajalta lähtien, kun taas King on keskittynyt New Yorkin seurapiirien elämäntapoihin ja kehitykseen 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun taitteessa. Molemmat heistä ovat esittäneet huomioita siitä, kuinka 1800-luvun loppua kohden amerikkalaiselle eliitille tuli entistä tarpeellisemmaksi kehittää yhteyksiä eurooppalaiseen aristokratiaan.⁴⁵

Suorimmin brittiläisen ja amerikkalaisen eliitin suhdetta 1800-luvun lopulla ovat viimeaikaisessa tutkimuksessa lähestyneet Dana Cooper, Charles Jennings ja Elisabeth Kehoe. Heistä Cooper on keskittynyt kuvaamaan Britannian ja Yhdysvaltain eliitin välistä vuorovaikutussuhdetta brittien ja amerikkalaisten välisten avioliittojen kautta. Teoksessaan *Informal Ambassadors: American Women, Transatlantic Marriages, and Anglo-American Relations, 1865–1945* (2014) hän on perehtynyt erityisesti viiteen tunnettuun amerikkalaiseen naiseen, ja heidän osaansa epävirallisina lähettiläinä Yhdysvaltain ja Britannian välillä.

Myös Kehoe on lähestynyt Britannian ja Yhdysvaltain eliitin välisiä suhteita amerikkalaisten ja brittien välillä solmittujen avioliittojen kautta, mutta hänen lähestymistapansa on kuitenkin ollut elämäkerrallisempi kuin Cooperin. Kehoe on tarkastellut amerikkalaisten brittieliittiin avioituneiden naisten elämää kolmen amerikkalaisen Jerome -suvun siskoksen elämäntarinan kautta, kuvaten samalla amerikkalais-brittiläisen – tai anglo-amerikkalaisen – eliitin

⁴³ Ellenberger 1990.

⁴⁴ Wilkins 2011.

⁴⁵ Hood 2016; King 2009.

elämäntapoja.⁴⁶ Jennings puolestaan on käsitellyt erityisesti Britannian eliitin keskuudessa tapahtuneita muutoksia, jotka amerikkalaisten kasvava läsnäolo maan pääkaupungissa ja sen seurapiireissä sai aikaan. 1900-luvun puolelleen painottuneena Jenningsin teos kuitenkin kuvaa amerikkalaisen siirtokunnan muodostumista ja sen seurauksia.⁴⁷ Pro gradu -tutkielmani liittyykin tukevasti samaan sosiaalishistorialliseen suuntaukseen kuin Cooperin, Kehoen ja Jenningsin tutkimukset.

1.3. Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rajaus

Pro gradu -tutkielmani keskiössä on brittiläisen ja yhdysvaltalaisen eliitin vuorovaikutussuhde sellaisena kuin se esitettiin amerikkalaisessa seurapiirijulkaisussa *Voguessa* 1890-luvulla. Tutkielmani rakentuu kahdesta teemasta: brittiläisen eliitin elämäntavan kuvauksista sekä amerikkalaisten Lontoon seurapiireissä toimimisen kuvauksista. Kysynkin, millaisena *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajat esittivät Lontooseen keskittyneen eliittiyhteisön elämää amerikkalaiselle yleisölleen 1890-luvulla julkaistuissa artikkeleissa? Millaisena brittiläisen eliitin elämäntapa esitettiin artikkeleissa? Miten amerikkalaiset esitettiin osana Lontoon seurapiirejä?

Yhdysvaltalaisen *Vogue* -lehden ulkomaankirjeenvaihtajat seurasivat eurooppalaisia seurapiirejä läheltä ja raportoivat niistä amerikkalaisille lukijoille, välittäen heille samalla esikuvia ihannoitaviksi ja imitoitaviksi. Analysoin tutkielmassani *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleiden sisältöä, mutta tarkastelen myös sitä, millaista kieltä kirjeenvaihtajat artikkeleissaan käyttivät. Brittiläisen eliitin ja yhdysvaltalaisen lukijayleisön suhteen pohtiminen on lisäksi tutkielmassani tiiviisti mukana. Hyödynnän myös Andersonin ajatusta kuvitelluista yhteisöistä ja kiinnitän tutkielmassani huomiota siihen, miten Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit saattoivat olla osaltaan mukana luomassa Atlantin ylittävää, brittiläisiä ja amerikkalaisia yhdistävää kuviteltua yhteisöä.

Sanomalehtien käytöstä alkuperäislähteenä kirjoittanut Stephen Vella onkin huomauttanut, että sanomalehdet voivat tarjota runsaasti tietoa menneiden aikojen elämäntavoista niin sosiaalisesta ja kulttuurisesta kuin poliittisesta ja taloudellisestakin näkökulmasta. Vellan mukaan sanomalehtiaineiston käyttö

⁴⁶ Kehoe 2004.

⁴⁷ Jennings 2007.

alkuperäisaineistona on saavuttanut 2000-luvun taitteessa yhä suurempaa merkitystä, eikä sanomalehtiä käytetä enää tutkimuksissa vain muiden aineistojen tukena. Sanomalehtiaineiston pohjalta on mahdollista analysoida, kuinka jokin yhteisö tiettyinä aikoina ymmärsi ja määritti itseään sekä maailmaa ympärillään.⁴⁸

Perinteisesti sulkeutuneen ja eksklusiivisen eliittiyhteisön avaaminen yleisölle oletettujen sisäpiiriläisten kirjeiden kautta onkin hyvinkin tutkimisen arvoinen ilmiö. 1890-luku oli suurelle osaa Yhdysvaltain väestöstä vaikeaa aikaa: esimerkiksi vuoden 1893 talouslama johti siihen, että viidesosa amerikkalaisesta työvoimasta menetti työpaikkansa.⁴⁹ Toisaalta varsinkin New Yorkin eliitti nautti yhä suuremmasta vauraudesta ja ylellisyydestä. Seurapiirien tuhlailtava elämäntyyli huipentui muutamissa erityisen mahtailevissa tapahtumissa, kuten Bradley ja Cornelia Martinin vuonna 1897 järjestämässä naamiaistanssiaisissa, jotka saivat edelleen lamasta kärsivän kaupungin kuohuksiin.⁵⁰ Kasvava eriarvoisuus loi vuosikymmenen ilmapiiriin epätoivoisen ja levottoman vireen. Aristokraattisen runsauden ja huolettoman elämän kuvaukset ilmentävät osaltaan ajan romanttista pakoa todellisuudesta.

Tarkastelemaani aikaan onkin liitetty niin *fin de siècle* –mentaliteetti, jatkuvasti kasvanut kulutus kuin yhä pröystäilevämpään suuntaan muuttuneet seurapiirielämän vaatimuksetkin. *Fin de siècle* tarkoittaa kirjaimellisesti vuosisadan loppua ja sillä kuvaillaan useimmiten nimenomaan 1800-luvun loppua.⁵¹ Chris Baldick on todennut fraasilla usein viitattavan ”1880- ja 1890-lukujen eurooppalaiselle kulttuurille tyypilliseen maailmaankyllästyneeseen mielialaan”.⁵² Cheryl Buckley ja Hilary Fawcett kuvaavat *fin de siècle* n aikaa hedonismien ja ylitsepursuavan runsauden aikakaudeksi. Hedonismi liittyi erityisesti yläluokan sekä osittain taiteilijoiden elämäntapaan, mutta myös vaurastuneen keskiluokan oli mahdollista ryhtyä soveltamaan aristokratian vapaa-ajanviettotapoja omaan elämäänsä.⁵³

⁴⁸ Vella 2010, 192–203.

⁴⁹ Alexander 2009, 172.

⁵⁰ King 2009, 370–376.

⁵¹ Speake & LaFlaur, 1999.

⁵² Baldick 2008, *fin de siècle*.

⁵³ Buckley & Fawcett 2002, 25.

Yhdysvaltoja koskevassa tutkimuksessa *fin de siècle*n sijaan käytetään useammin termiä kultainen aikakausi, *Gilded Age*, jolla tarkoitetaan yleisesti ottaen 1800-luvun loppupuoliskolla alkanutta periodia. Esimerkiksi Greg King määrittelee ajanjakson alkamaan 1870-luvulta ja päättymään ensimmäisen maailmansodan alkuun, kun taas Joseph Horowitz tarkoittaa termillä Yhdysvaltain sisällissodasta alkanutta ja 1900-luvun vaihteessa päättynyttä aikakautta. Horowitz pitää kultaisen aikakauden käsitettä kuitenkin ongelmallisena ja on teoksessaan 1800-luvun lopun yhdysvaltalaisesta klassisesta musiikista käyttänyt mieluummin *fin de siècle*n käsitettä.⁵⁴

Horowitzin mukaan vuosisadan vaihteen Yhdysvalloissa ei ollut samanlaisia kulttuurisia toimijoita kuin saman ajan Euroopassa, jossa Freudin ja Mahlerin kaltaiset taiteilijat ja ajattelijat ilmensivät teoksissaan *fin de siècle*lle ominaista pakoa todellisuudesta, maailmanväsymystä ja vallankumousta. Sen sijaan vuosisadan vaihteen amerikkalaisten taiteilijoiden teokset ilmentävät Horowitzin sanojen mukaan nuoren kulttuurin kasvukipuja sekä 1800-luvun lopun Yhdysvaltojen vuoristoratamaista todellisuutta, johon kuului niin äärimmäisen suurta vaurautta kuin yhtä suurta köyhyyttä, äkillistä edistystä ja kasvua sekä yhtä äkillistä ja syvää taloudellista romahdusta.⁵⁵

Fin de siècle -menteliteetti ja jatkuvasti kasvaneet seurapiirielämän vaatimukset liittyvät ilmiöinä tiiviisti 1800-luvun viimeisiin vuosiin, ja ne myös näkyvät *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa, minkä vuoksi ajallinen raja juuri *Voguen* ensimmäisten vuosien julkaisuihin on erityisen mielekäs. *Voguen* lukijayleisössä ja sisällössä tapahtuneet muutokset lisäävät tutkimuksen haastavuutta. Koska yleisö oli varmasti kirjoittajille jokseenkin oletusarvoinen, pidän tärkeänä pohtia myös kirjoittajien intentioiden ilmenemistä teksteistä.

Käytän tutkielmassani käsitteitä eliitti ja seurapiirit. Alan Dawleyn mukaan eliitti muodostuu henkilöistä, jotka ovat ammatillisella menestyksellään esimerkiksi politiikassa tai yritysmaailmassa kohonneet menestystä mittaavaan asteikon ylimmille oksille, kun taas yläluokka on toisiinsa liitoksissa olevien, sosiaalisesta johtajuudesta ja arvostuksesta nauttivien perheiden yhteisö. Olennainen ero näiden käsitteiden välillä on siinä, millä edellytyksillä yhteisöön pääsee liittymään. Dawley on tosin myös huomionut näiden ryhmien osittaisen

⁵⁴ Horowitz 2012, 11–12; King 2009, 1.

⁵⁵ Horowitz 2012, 22–23.

päällekkäisyyden.⁵⁶ Beachy ja Roth taas ovat käytännössä jakaneet eliitin paikoin toisiinsa limittyviin perinteiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja poliittiseen eliittiin. Kokonaisuudessaan urbaani eliitti muotoutui heidän mukaansa toisaalta sosiaalisen kanssakäymisen ja toisaalta sosiaalisen eriytymisen kautta.⁵⁷

Käyttämässäni alkuperäisaineistossa toistuvat useat käsitteet, jotka ovat toistensa synonyymeja tai hieman toisiinsa limittyviä käsitteitä, kuten *elite*, *aristocracy*, *beau monde*, *bon ton* ja *smart set*. Useimmiten toistuvat käsitteet ovat kuitenkin *high society* tai vain *society*, tarkoittaen seurapiirejä yleensä. Yhteistä kaikille näille käsitteille on, että ne viittaavat ihmisryhmään, jonka jäsenien käsitetään olevan vauraampia ja omaavan korkeamman sosiaalisen statuksen. Usein heidän käsitetään olevan myös arvovaltaisempia kuin muu osa väestöstä. Sellaisiin käsitteisiin kuin *beau monde* ja *bon ton*, jotka kirjaimellisesti tarkoittavat muodikasta seurapiiriyhteisöä, voi liittyä myös oletus ryhmän jäsenten muodikkuudesta, koskien niin pukeutumista kuin esimerkiksi sitä, miten ja missä he viettävät vapaa-aikaa. Aristokratiaa tai ylhäisöä laajempaa käsitteenä eliitti voi kattaa perinteisen eliitin lisäksi myös muun muassa poliittisen ja taloudellisen eliitin, minkä vuoksi käytän pääasiassa sitä tässä tutkielmassa. Yläluokan käsitettä käytän tässä lähinnä eliitin synonyyminä.

Seurapiiri on käsitteenä vähintäänkin yhtä laajaan väestöryhmään sovellettavissa kuin eliitti, ja seurapiirit ovat 1800-luvulla saattaneet olla yhtä hyvin pieniä maalaisseurapiirejä kuin suuria ja monikansallisia. Lontoon seurapiirit on kuitenkin myös oma käsitteensä ja tässä tutkielmassa käytän seurapiirit -käsitettä tarkoittaessani nimenomaan Lontoon seurapiirejä. Tämä ei tarkoita, että kaikki seurapiirien toiminta rajoittuisi Lontooseen, vaan Lontoon seurapiirit viittaa väestöryhmään, jonka sosiaalisen elämän ja toiminnan keskus oli Lontoossa. Tarkoittaessani New Yorkin seurapiirejä tai yleisesti ottaen amerikkalaisissa kaupungeissa muodostuneita seurapiirejä, olen pyrkinyt ilmaisemaan tämän selkeästi, jotta ero Lontoon seurapiirien ja muiden välillä säilyisi.

Kun Lontoon seurapiirit pyörivät pitkälti kuninkaallisen perheen ja heihin sidoksissa olevien perinteisen eliitin edustajien ympärillä, seurapiirit

⁵⁶ Dawley 2005, 152.

⁵⁷ Beachy & Roth 2007, xvii–xxiii.

tasavaltalaisessa Yhdysvalloissa pyörivät verrattain vanhojen varakkaiden sukujen sekä valtavan vauraiden uusrikkaiden ympärillä. Suurimpien kaupunkien välillä oli selkeitäkin eroja siinä, miten seurapiirit olivat muodostuneet ja keitä seurapiireihin kuului. Hoodin mukaan esimerkiksi Bostonissa ja Philadelphiassa yläluokkaiset seurapiirit olivat verrattain pienet, helpommin hallittavat ja vähemmän näyttävät, kun taas New Yorkissa esiintyi enemmän sisäistä epävakautta ja keskinäistä kilpailua, minkä lisäksi status oli enemmän sidoksissa julkisuuskuvaan. New Yorkissa arvostettiin enemmän elämäntavan näyttävyyttä sekä samankaltaisuutta eurooppalaisten pääkaupunkien seurapiirien kanssa.⁵⁸

Jenningsin mukaan New York oli sisällissodan jälkeisen Yhdysvaltain ainoa todella globaali kaupunki historiansa, väestömääränsä ja infrastruktuurinsa perusteella, ja siten ainoa kaupunki, joka saattoi toimia kunnianhimoisille, rikastuville amerikkalaisille todellisena sosiaali- ja kulttuurielämän keskuksena.⁵⁹ New York oli myös ainoa amerikkalainen kaupunki, jonka voitiin 1900-luvun taitteeseen tultaessa katsoa yltävän eurooppalaisten suurkaupunkien, kuten Lontoon, rinnalle.⁶⁰ 1870-luvulta lähtien luodut eliitti-instituutiot rituaaleineen, kuten Patriarchs' Ball, Tuxedo Club ja Knickerbocker Club, korostivat New Yorkin eliitin asemaa ja eriytyneisyyttä kaupungissa.⁶¹

Nämä seikat tekevät New Yorkin ja Lontoon eliittien välisen vuorovaikutuksen tutkimisesta *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleiden pohjalta erityisen mielekäästä. Lontoosta kirjoitettujen kirjeenvaihtajien artikkeleiden valintaa alkuperäislähteeksi ovat kannustaneet tutkijoiden huomiot Yhdysvaltain ja Britannian eräänlaisesta sukulaisuudesta, jonka myös julkaisuajan aikalaisyhteisöt tunnistivat ja joka osaltaan motivoi amerikkalaisia hakemaan suurempaa sosiaalista menestystä vanhasta emämaasta. Myös amerikkalaisen eliitin keskuudessa 1800-luvun lopulla vallalla ollut brittiläisen perinteisen eliitin ihannointi, jopa anglomania, ja Britanniassa samana aikana Lontoon seurapiireissä tapahtunut laajeneminen ovat mielenkiintoisina ilmiöinä vaikuttaneet aineiston rajaukseen juuri Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleihin.

⁵⁸ Hood 2016, 199–200, 210.

⁵⁹ Jennings 2007, 1–11.

⁶⁰ King 2009, 2.

⁶¹ Jennings 2007, 1–11.

1.4. *Voguen* ulkomaankirjeet lähteenä

Käsittelen tässä luvussa alkuperäislähdettäni, *Voguea* ja sen kirjeenvaihtajien artikkeleita. *Voguen* lisäksi käsittelen tässä luvussa lyhyesti vertailutarkoituksessa samanaikaisia päivittäisjulkaisuja *New York Timesia*, *New York Heraldia* ja *New-York Tribunea* sekä kuukausittain julkaistua *Cosmopolitania* (1886). Näistä *Cosmopolitan* on aihealueiltaan lähinnä *Voguea* ja tarjoaa siksi mielenkiintoisimman vertailukohtan. Myöhemmissä luvuissa olen esimerkkejä ja tarkempaa kuvausta varten sekä *Voguen* artikkeleiden tukena hyödyntänyt muun muassa *The London Gazettea* ja *Cosmopolitania* sekä aikalaisteoksia *The Book of Fashionable Life* (1846) ja Fanny E. Coen artikkelia teoksesta *The World and Its People* (1896).

Yhdysvaltalainen *Vogue* perustettiin New Yorkissa 1892 eliitille suunnatuksi, viikoittain julkaistavaksi seurapiirilehdeksi.⁶² Lehden perustaja ja alkuperäinen julkaisija oli New Yorkin seurapiireihin kuulunut Arthur Baldwin Turnure, jonka sanoin päämääränä oli ”perustaa kunnioitettava, aito seurapiirijulkaisu”.⁶³ Helmikuussa 1893 julkaistussa *Voguen* mainoksessa lehden kuulutettiin olevan ainoa laatuaan muiden aikakausjulkaisujen joukossa. Lehden erityispiirteenä mainostettiin sen kuvituksia, joiden sanottiin kuvaavan tarkasti ja rehellisesti New Yorkin seurapiirejä ja niin naisten kuin miestenkin pukeutumismuotia. 1890-luvun puoliväliin mennessä *Vogue* muotoutui yhä vahvemmin naisille suunnatuksi muotilehdeksi ja samalla lehden lukijakunta laajentui huomattavasti myös alempien sosiaaliluokkien suuntaan.⁶⁴

Ensimmäiset yksinomaan naisille suunnatut, massatuotetut sanomalehdet olivat tulleet markkinoille aiemmin 1800-luvun aikana.⁶⁵ Naisille suunnattuja julkaisuja, jotka keskittyivät ohjeistamaan naisia heidän rooleissaan äiteinä ja vaimoina, oli Yhdysvalloissa ollut saatavilla 1810-luvulta lähtien. Osa näistä lehdistä, kuten *Godey’s Lady’s Book* (1830–1898), sisälsi muun muassa muotipiirroksia ja kirjontakuvioita. Naisille suunnattujen lehtien suosiosta kertoo se, että esimerkiksi *Godey’sin* levikki oli 1870-luvulle tultaessa jo 165 000. Suosiota selittää osittain se, että perheeseen, kotiin ja muotiin keskittyvät lehdet

⁶² The Vogue Archive, <http://search.proquest.com/vogue/productfulldescdetail?accountid=14774>, viitattu 1.10.2015.

⁶³ Arthur B. Turnure, Statement, *Vogue* 17.12.1892.

⁶⁴ Hill 2004, 6–9.

⁶⁵ Varty 2000, 15.

koettiin paremmin naisille sopivana kuin *Harper's New Monthly Magazinen* tapaiset laaja-alaisemmat lehdet, joissa kotiin ja perheeseen liittyvien aiheiden ohella käsiteltiin muun muassa naisille sopimattomaksi ajateltuja politiikkaa ja tiedettä.⁶⁶

Naisten journalismia tutkineen Anne Vartyn mukaan 'naistenlehdille' oli ominaista osoittaa osa lehden sivuista erilaisille kilpailuille ja kirjeenvaihdolle, jotka kannustivat lukijoita näin osallistumaan lehden tuotantoon.⁶⁷ Muodin merkitys naistenlehdissä korostui vuosisadan loppua kohti. Ensimmäinen ensisijaisesti muotiin keskittynyt amerikkalainen naistenlehti oli *Harper's Bazar*, joka perustettiin 1867 ja josta muodostui malli muille 1800-luvun loppupuolella perustetuille naistenlehdille.⁶⁸ *Vogue* -lehden Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissakin yhdistyvät kirjeet ulkomailta sekä varsinkin lehden kehittyessä ja kasvaessa suuntautuminen naisille ja muodin kuvauksille omistettu kasvava palstatila.

Voguen julkaisun käytännössä mahdollistivat Arthur B. Turnuren taloudelliset takaajat, joihin kuului New Yorkin kuuluisimpien ja varakkaimpien perheiden, kuten Vanderbiltien ja Stuyvesant Fishien, jäseniä. Useiden takaajien perheet olivat myös aktiivisia toimijoita New Yorkin sosiaalisen ja taloudellisen eliitin joukossa.⁶⁹ *Voguen* ensimmäisessä numerossa julkaistussa kirjoituksessaan Turnure kertoi lehden osakkeenomistajia olleen yli 250, minkä lisäksi lehden taloutta kannatteli laaja vuositilaajien määrä ja runsas mainonta. Mainonnasta Turnure mainitsi vielä, että *Voguesssa* julkaistiin vain tunnetuimpien ja menestyneimpien kauppiaiden mainoksia.⁷⁰ Hill tosin on huomauttanut, ettei *Voguen* ensimmäisten vuosien osalta voida puhua erityisen hyvin suunnitellusta mainonnasta, sillä lehden sivuilla esiintyivät vieretysten niin muotitalojen ja turkkureiden kuin korsetti- ja rohtovalmistajien mainokset.⁷¹

Turnure itse ja lehden ensimmäinen päätoimittaja, Josephine Redding, olivat myös tunnettuja seurapiirihenkilöitä. Hill käyttää Turnuresta ja Reddingistä termiä 'socialite', joka voidaan suomentaa seurapiirihenkilöksi tai

⁶⁶ Hill 2004, 2–3.

⁶⁷ Varty 2000, 17.

⁶⁸ Hill 2004, 2–3.

⁶⁹ Hill 2004, 6.

⁷⁰ Arthur B. Turnure, Statement, *Vogue* 17.12.1892.

⁷¹ Hill 2004, 8.

seurapiirijulkikkiseksi, kuvatakseen *Voguen* ensimmäisiin vuosiin vaikuttaneiden henkilöiden sosiaalista asemaa New Yorkissa. *Voguen* ensimmäisinä julkaisuvuosina sen sisältö oli suunnattu sekä naisille että miehille, ja lehden eri osioissa seurapiiriuutisilla ja seurapiirien etiketin kuvaamisella oli merkittävä rooli. Lehden sisältö koostuikin aluksi pääosin seurapiirielämän eri osa-alueista: etiketistä, uusimpien näytelmien arvosteluista ja pukeutumishojeista erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.⁷² Muotiartikkeleiden ja seurapiiriuutisten lisäksi *Voguen* sivuilta löytyi muun muassa muotipiirroksia, mainoksia ja fiktiivisiä tarinoita.

Kun *Voguen* julkaisu aloitettiin vuonna 1892, lehteä julkaistiin viikoittain lauantaisin. Lehden ensimmäisestä numerosta lähtien *Voguella* ilmoitettiin olevan New Yorkissa sijaitsevan päätoimiston lisäksi yhteyshenkilöt Lontoossa ja Pariisissa. Samassa julkaisijan ilmoituksessa mainostettiin vuositilauksia Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Meksikoon neljän dollarin hintaan sekä Maailman postiliittoon⁷³ kuuluviin maihin viiden dollarin hintaan.⁷⁴ Jo vuoden 1893 kuluessa viikoittainen julkaisupäivä muuttui torstaiksi ja saman vuoden aikana lehden yksittäiskappaleiden hinnaksi ryhdyttiin ilmoittamaan 10 senttiä.⁷⁵

Voguen levikkiä pyrittiin laajentamaan mainostamalla esimerkiksi vuonna 1886 perustetussa, muotiin keskittyvässä ja erityisesti naisille suunnatussa *Cosmopolitanissa*. *Cosmopolitanissa* oli lokakuussa 1893 kaksikin *Voguen* mainosta. Suuremmassa, koko sivun mainoksessa *Vogue* esitettiin nimenomaan New Yorkin seurapiirien pukeutumisen, etiketin ja ajanviettotapojen asiantuntijana. Mainoksen mukana oli lisäksi kuponki, jonka avulla lukija sai tilata kolmen lehden näyte-erän.⁷⁶ Pienemmässä, muutaman rivin mainoksessa lehden vuosihinnaksi kerrottiin 4 dollaria. Kolmen kuukauden tutustumistilauksen sai yhdellä dollarilla ja kolme näytelehteä taas 10 sentillä, mikäli tilaukseen liitti mukaan kyseisen mainoksen.⁷⁷

⁷² Hill 2004, 6–8.

⁷³ Maailman postiliitto, eli Universal Postal Union (UPU) on vuonna 1874 perustettu kansainvälinen järjestö, jonka tehtävänä on tukea yhteistyötä eri maiden postijärjestelmien välillä. Universal Postal Union, <http://www.upu.int/en/the-upu/the-upu.html>, viitattu 28.7.2017.

⁷⁴ Publisher's Notice, *Vogue* 17.12.1892.

⁷⁵ Publisher's Notice, *Vogue* 7.12.1893.

⁷⁶ *Vogue* -mainos, Advertising Department, *Cosmopolitan* v.15, no. 6, October 1893, 48.

⁷⁷ *Vogue* -mainos, Advertising Department, *Cosmopolitan* v.15, no. 6, October 1893, 5.

Voguen normaalihinnat vaikuttavat verrattain korkeilta. Samoihin aikoihin esimerkiksi päivittäin julkaistavat *The New York Times*, *New York Herald* sekä *New-York Tribune* kaikki kustansivat irtonumeron ostajalle 3 senttiä kappaleelta.⁷⁸ Kuukausittain ilmestyvän *Cosmopolitanin* yksittäisen julkaisun saattoi ostaa 12,5 sentillä, kun vuositilaushinta oli lehden oman, lokakuussa 1893 julkaistun mainoksen mukaan vain 1,50 dollaria.⁷⁹ Lisäksi samassa julkaisussa *Cosmopolitanin* mainostettiin tavoittelevan 500 000 tilaajaa.⁸⁰ Hillin mukaan *Vogueella* oli vuoteen 1904 mennessäkin vain 26 000 tilaajaa ja erikoisnumerot painettiin 50 000 kappaleen erissä.⁸¹

Kohtuullisen pienestä tilaajakannasta huolimatta *Voguea* oli 1890-luvun puoliväliin mennessä myös aiempaa laajemmin saatavilla. Vuoden 1895 marraskuusta lähtien *Voguen* omissa ilmoituksissa mainittiin lehteä olevan saatavilla noin 50 kaupungin lehtimyyjiltä ympäri Yhdysvaltoja sekä Japanin, Australian, Britannian, Intian, Etelä-Amerikan ja Manner-Euroopan suurimmissa kaupungeissa.⁸² Kuitenkin vasta loppuvuodesta 1899 *Voguen* vuositilaushinta laski hieman aiempaa edullisemmaksi: lokakuun ilmoituksista lähtien lehden vuositilaushinnaksi Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Meksikoon kerrottiin kolme dollaria ja muualle maailmaan, postiliittoon kuuluviin maihin, neljä dollaria. Yksittäiskappaleiden hinnaksi mainittiin edelleen 10 senttiä.⁸³

Voguen alkuvuosina lehti kertoi pääasiassa New Yorkin seurapiireihin kuuluvista henkilöistä ja lehden piirroksissa kuvattiin seurapiirihenkilöiden pukeutumista ja ajanviettoa, ja sen sisältö myös oli selkeästi suunnattu seurapiireihin kuuluvien perheiden luettavaksi.⁸⁴ Lehden vuositilaushinta, neljä dollaria, oli pieni summa verrattuna esimerkiksi *Voguessa* osana ulkomaankirjeenvaihtajan artikkelia ilmestyneeseen luetteloon erään seurapiirirouvan vaatekustannuksista neljän kuukauden ajalta. Kustannuksiin sisältyi kaikkiaan noin 25 pukua tai yksittäistä vaatekappaletta, ja loppusumma

⁷⁸ *New York Herald*, 15.12.1893; *New-York Tribune*, 15.12.1893; *The New York Times*, 15.12.1893.

⁷⁹ The *Cosmopolitan Magazine*, Advertising Department, *Cosmopolitan*, v.15, no. 6, October 1893, 22.

⁸⁰ *Cosmopolitan*, Advertising Department, v.15, no. 6, October 1893, 6.

⁸¹ Hill 2004, 9.

⁸² Business Notices, *Vogue* 7.11.1895–28.12.1899.

⁸³ Business Notices, *Vogue* 7.9.1899; Business Notices, *Vogue* 12.10.1899.

⁸⁴ Hill 2004, 8.

oli lähes 680 puntaa, vastaten noin 3 300 dollaria.⁸⁵ Neljä dollaria vuodessa ei tällaisiin menoihin verrattuna ollut kovinkaan merkittävä kuluerä perheen taloudelle.

King on arvioinut 1900-luvun taitteen amerikkalaisen kotitalouden tyypilliseksi vuosituloksi noin 2000 dollaria, olettaen että perheen ansaitsija oli hyvässä asemassa työelämässä. Oman osansa tuloista veivät pakolliset menot, kuten asuminen: mukava asunto jokseenkin neutraalilla sijainnilla saattoi kustantaa 300 dollaria vuodessa.⁸⁶ Todennäköisyys siihen, että keskiluokkainen perhe olisi edullisemman *Cosmopolitanin* tai *The New York Timesin* kaltaisten päivittäislehtien sijaan tilannut *Voguen*, on pieni. Tosin, sosiaalista ylenemistä tavoitteleville *Vogue* saattoi hyvinkin maksaa itsensä takaisin seurapiireistä sekä seurapiirien etiketistä, pukeutumisesta ja ajanviettotavoista saadun tiedon muodossa.

Suurimmalla osalla New Yorkin väestöstä vuositulot jäivät Kingin mukaan keskimäärin 500–700 dollariin, osa ansaitsi vielä selkeästi vähemmän. Pieni asunto New Yorkin huonomaineisimmilla alueilla maksoi kymmenisen dollaria kuussa, eli noin 120 dollaria vuodessa, kun taas edullisinta oli vuokrata yhtä kerrostalohuonetta. Sellaisen saattoi saada yhdelläkin dollarilla kuussa.⁸⁷ Sen lisäksi, ettei *Voguen* sisältö sinänsä ollut edes suunnattu niin kutsutulle tavalliselle työläiselle, lehden vuositilaus oli todennäköisesti taloudellisestikin työläisten saavuttamattomissa. Vaikka heiltä saattoi satunnaisesti löytyä 10 senttiä irtojulkaisun ostamiseen, toimi lehden hinta selkeästi lukijakuntaa rajoittavana tekijänä.

Hillin mukaan 1800-luvun viimeisiin vuosiin mennessä *Voguen* julkaisijoissa oli – *Life* -lehdessä vuonna 1898 julkaistun *Voguen* mainoksen perusteella – herännyt ajatus siitä, etteivät seurapiireissä jo olevat naiset tarvinneet neuvoja pukeutuakseen oikein. Sen sijaan apua tarvitsivat seurapiireihin kuulumattomat naiset, jotka ehkäpä vielä asuivat syrjäisemmällä seuduilla, pienemmissä kaupungeissa ilman mahdollisuutta päästä hetken muotivirtauksista tietoisien pukuompelijan pakeille.⁸⁸ *Voguessa* oli tapahtunut selkeä suunnanmuutos alkuperäisestä: täysin seurapiireihin orientoituneesta julkaisusta oli tullut

⁸⁵ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.3.1893.

⁸⁶ King 2009 (Kindle), A Note on Currency, kappale 4.

⁸⁷ King 2009 (Kindle), A Note on Currency, kappale 4.

⁸⁸ Hill 2004, 8.

laajemmalle yleisölle, erityisesti naisille suunnattu muotilehti. Vaikka lehti edelleen oli myös seurapiiritietoinen, oli sen sisältö nyt paremmin varsinkin keskiluokalle sopivaa. Seen in the Shops- ja Smart Fashions for Limited Incomes -artikkeleineen sekä lehden mukana viikoittain julkaistuine vaatekaavoineen.

Osana lehden seurapiireihin keskittyvää sisältöä olivat alusta lähtien olleet ulkomaankirjeenvaihtajien artikkelit. Kirjeenvaihtajien artikkeleita oli ilmestynyt lehdissä jo 1700-luvulla ja 1800-luvun alkupuolella, mutta tuolloin kirjeenvaihtajana toimi Michael Schudsonin mukaan yleensä yksittäinen matkailija tai päätoimittajan tuttava, joka kirjoitti vierailta mailta kotikaupunkinsa lehteen. 1800-luvun kuluessa yhä useampi ulkomaankirjeenvaihtaja oli kuitenkin erikseen tehtävänsä palkattu freelance -toimittaja, ja *Voguen* synnyn aikoihin journalistin työstä oli tulossa taloudellisesti vakaampi, vakavasti otettava ammatti. Lisäksi kirjoittajat alkoivat 1880- ja 1890-luvuilla saavuttaa yhä enemmän henkilökohtaista tunnettavuutta.⁸⁹

Voguen ulkomaankirjeenvaihtajien artikkelit liittyvät 1800-luvun lopulla amerikkalaisissa lehdissä esiintyneeseen innostukseen kuvata niin kotimaisia kuin eurooppalaisiakin seurapiirejä. New Yorkin seurapiiritoimittajat olivat kirjoittaneet kaupungin eliitin tapahtumista 1870-luvulta lähtien. Kun Yhdysvalloissa samoihin aikoihin virisi innostus kaikkeen eurooppalaiseen, lehdet ryhtyivät kirjoittamaan myös amerikkalaisten, kuten *Voguen* sivuilla vielä 20 vuotta myöhemminkin esiintyvän rouva Mackayn, sosiaalisesta menestyksestä Euroopassa.⁹⁰ *Vogue* ei ollut eurooppalaisuusinnostuksessaan ainoa, vaan myös esimerkiksi *Cosmopolitanissa* ilmestyi Euroopan seurapiireihin liittyviä artikkeleita, kuten 1893 toukokuun julkaisussa ilmestynyt artikkeli, joka esitteli Pariisissa oleskelevia amerikkalaisia seurapiirihenkilöitä.⁹¹

Suurin osa vuosien 1892–1899 välillä *Voguessa* julkaistuista ulkomaankirjeenvaihtajien artikkeleista on kirjoitettu Pariisista ja Lontoosta. Kirjeenvaihtajien artikkelit julkaistiin pääsääntöisesti otsikolla, jossa oli kaupungin nimi, esimerkiksi 'London', ja alaotsikolla *From Our Own*

⁸⁹ Schudson 1978, 65, 69. Erityisesti jännittävät seikkailukuvaukset ulkomailta, kuten Nelly Blyn kirjoitukset maailmanympärysmatkastaan ja Henry Morton Stanley'n kirjoitukset Livingstonin etsinnöistä Afrikassa, nauttivat lehdissä suurta suosiota.

⁹⁰ Makley 2009, 119–121.

⁹¹ Mary Bacon Ford, American Society in Paris, *Cosmopolitan* v.15, no. 1, May 1893, 72–79.

Correspondent. Kirjeenvaihtajat kirjoittivat nimimerkkien takaa: esimerkiksi Pariisin kirjeenvaihtaja allekirjoitti nimimerkillä Comtesse de Champdoce, kun *Voguen* alkuvuosina Lontoon kirjeenvaihtaja käytti nimeä Diane.

Vuodesta 1895 lähtien Lontoon kirjeenvaihtaja kirjoitti yleensä nimimerkillä Ermyntrude, ja samana vuonna *Voguessa* alkoi ilmestyä artikkeleita myös Wienin ja Pietarin kirjeenvaihtajilta, jotka kirjoittivat nimillä Baroness Wallsée ja Vera. On todennäköistä, että *Voguen* ulomaankirjeenvaihtajat toimivat Schudsonin kuvaamalla tavalla palkattuina freelance –toimittajina. Siitä, olivatko kirjoittajat Euroopassa oleskelevia Yhdysvaltain kansalaisia, tai millaisessa roolissa he mahdollisesti olivat mukana seurapiireissä, ei ole kuitenkaan varmuutta.

Kaikista neljästä eurooppalaisesta kaupungista vuosina 1892–1899 kirjoitetut kirjeenvaihtajien artikkelit muodostavat yhdessä hyvin suuren määrän aineistoa, yli 250 artikkelia. Suurin osa näistä, lähes 130 artikkelia, on kirjoitettu Pariisista vuosina 1893–1896, kun taas selkeästi vähiten on kirjoitettu Pietarista. Tämän tutkielman aineistona ovat vain Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit, mikä on ollut tarpeellinen rajaus jo pelkästään aineiston määrällisen hallittavuuden kannalta. Myös Yhdysvaltain ja Britannian pitkä vuorovaikutteinen historia ja siitä johtuva eräänlainen sukulaisuus tekee amerikkalaisen ja brittiläisen eliitin vuorovaikutussuhteen tutkimisesta mielenkiintoista.

Lontoosta vuosien 1892–1899 välillä kirjoitettuja artikkeleita on 81. Näistä 80 on julkaistu vuosina 1892–1896 ja yksi artikkeli joulukuussa 1898. Selkeästi suurin osa artikkeleista on vuodelta 1893, jolloin artikkeleita ilmestyi lähes joka numerossa. Pitkästi kaikki näistä ovat Diane -nimimerkin alla julkaistuja ja tyypillisesti myös myöhempien vuosien artikkeleita pidempiä. Kukin artikkeli on pituudeltaan yhdestä kolmeen sivua ja kukin sivu muodostuu kolmesta palstasta. Sivuja rytmittävät paikoin mainokset, muotipiirroksiset tai muihin artikkeleihin liittyvät kuvitukset, mutta mahdolliset kuvitukset harvemmin liittyvät samalla sivulla olevaan kirjeenvaihtajan artikkeliin. Useimmiten sivut ovat täynnä pientä, tiheään ladottua tekstiä.

Kun *Vogue* suuntautui vuosisadan loppua kohden yhä vahvemmin muotiin, aiemmin lehdessä etualalla olleet seurapiirikolumnit sijoitettiin yhä useammin

sen loppusivuille.⁹² Lukijakunnankin muuttuessa demokraattisemmaksi eurooppalaisia seurapiirejä kuvaavat artikkelit kuitenkin säilyivät. Ulkomaankirjeenvaihtajien artikkeleiden julkaisutahti hiipui lehden alkuvuosiin nähden, mutta selkeästi ne yhä tarjosivat lukijoille kiinnostavaa sisältöä. Kristin L. Hoganson onkin arvioinut, että eurooppalaiset aristokraatit toimivat kuin muodin keulakuvina amerikkalaisille naisille. *Voguen* sivuilta amerikkalaisnaiset löysivät normeja 'oikeanlaiseen' pukeutumiseen, jotka voisivat auttaa heitä identifioitumaan osaksi sosiaalista yläluokkaa. Hoganson on erityisesti huomauttanut, että Comtesse de Champdocen kaltaiset nimimerkit vahvistivat muotimaailman aristokraattisia sivumerkityksiä.⁹³

Aina kirjeenvaihtajien artikkeleissa ei ole allekirjoitusta, eikä päiväystäkin ole löydettävissä kaikista artikkeleista. Niissäkin artikkeleissa, joissa on allekirjoitus, kyseessä on nimenomaan nimimerkki, joka ei sinänsä paljasta mitään artikkelin todellisesta kirjoittajasta. On myös huomioitava, että yhden nimimerkin takana on saattanut olla useampia kirjoittajia. Päiväykset artikkeleiden lopussa luovat mielikuvaa luotettavasta lähteestä, mutta artikkeleihin ja niiden kirjoittajiin on silti suhtauduttava kriittisesti. Allekirjoittamattomiin artikkeleihin viitatessani olen tässä tutkielmassa käyttänyt lyhennettä anon. Muutoin olen viitannut artikkelin allekirjoituksessa olevaan nimimerkkiin.

Schudsonin mukaan kirjoittajan mainitsematta jättäminen lehtikirjoituksen yhteydessä oli 1800-luvulla hyvin yleistä, ja vaikka Yhdysvalloissa merkinnät kirjoittajista otettiin käyttöön sisällissodan aikana 1863, jäi tämä tilapäiseksi ilmiöksi. 1890-luvulla lehdissä ilmestyi allekirjoitettuna joitakin kolumneja tai, kuten *Voguessa*, fiktiivisiä jatkokertomuksia. Vielä 1920-luvullakin artikkeleihin liitettiin harvoin kirjoittajan nimeä, ja Schudsonin mukaan allekirjoitetut artikkelit olivat yleensä ulkomaankirjeenvaihtajan kirjoittamia.⁹⁴ *Voguen* ulkomaankirjeenvaihtajien artikkeleiden ajoittainen nimimerkittömyys ei siis julkaisuaikansa huomioiden ole poikkeuksellista, ja toisaalta nimimerkkien esiintyminen artikkeleiden alla kertoo siitä, että artikkelit on haluttu yksilöidä kirjoittajan nimiin. Se, että kyseessä on nimimerkki eikä kirjoittajan oikea nimi, saattaa johtua kirjoittajan halusta pysyä piilossa oman seurapiirinsä keskellä, tai

⁹² Hill 2004, 8.

⁹³ Hoganson 2007, 73–78.

⁹⁴ Schudson 1978, 68, 144–145, 150.

halusta luoda näennäinen yhteys niihin seurapiireihin, joista hän kirjoittaa mutta joihin ei itse todellisuudessa kuulu.

Voguen ulkomaankirjeenvaihtajien artikkelit eivät tietyistä yksilönomaisuudesta huolimatta välttämättä toista kaikkia alkuperäisten kirjoittajien intentioita. Esimerkiksi Stephen Vella on huomauttanut, että toimittajien ohella lehtien päätoimittajat ja julkaisijat päättivät, mitkä uutiset – ja mitkä seurapiirijuorut – olivat yleisön saavutettavissa lehden palstoilla. Yleensä myös paikallinen vaurauden ja vallan keskittyminen vaikutti siihen, mitä lehdissä julkaistiin.⁹⁵ Kirjoittajien intentioiden pohtiminen onkin vähintään haastavaa.

Kirjeenvaihtajien artikkelit eivät myöskään olleet ainoita *Voguen* artikkeleita, joissa seurattiin eurooppalaisten seurapiirien tekemisiä ja haettiin esikuvia omalle toiminnalle. Esimerkiksi lehden *Glimpses* -nimisissä osioissa saatettiin kertoa muodista Pariisissa ja Lontoossa, kuten kesäkuussa 1899 julkaistussa artikkelissa.⁹⁶ Myös hyvin paljon kirjeenvaihtajien kirjoituksia muistuttavat *An English Girl At Home* -artikkelit kesältä 1896 kertoivat Lontoon seurapiireistä ja muodista.⁹⁷ *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit tarjoavat kuitenkin erityisen hyvän mahdollisuuden tarkastella useiden vuosien ajalta sitä, kuinka Yhdysvalloissa ja Britanniassa yhteisöjen parempiosaiset määrittivät itseään sekä suhdettaan muuhun yhteisöön ja maailmaan. Kirjeenvaihtajien artikkelit tarjoavat myös mahdollisuuden tarkastella ilmiötä, jossa toisaalta brittiläisen eliitin ja Lontoon seurapiirien sosiaalista elämää esitettiin amerikkalaiselle yleisölle tavoiteltavana esikuvana, ja jossa toisaalta ajoittain myös korotettiin Lontoon seurapiireissä liikkuvat amerikkalaiset brittien rinnalle.

⁹⁵ Vella 2010, 192–193.

⁹⁶ Anon: *Glimpses*, *Vogue* 22.6.1899.

⁹⁷ Elise: *An English Girl At Home*, *Vogue* 23.7.1896; Elsie: *An English Girl At Home*, *Vogue* 6.8.1896.

2 Brittiläinen eliitti esikuvana

Benedict Anderson on teoksessaan *Kuvitellut yhteisöt: nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua* esittänyt, että sanomalehdet ovat 'kuviteltujen yhteisöjen' osaluojia.⁹⁸ *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleita voidaan pitää osana tätä sanomalehdissä tapahtunutta kuviteltujen yhteisöjen luomisprosessia. Tässä luvussa käsittelen sitä, miten ja millaisena brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntapaa esitettiin esikuvana lehden amerikkalaisille lukijoille *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissa. Andersonin ajatusta mukaillen amerikkalainen lukija saattoi annetun esikuvan avulla kokea kuviteltua yhteyttä yhteisöön, johon tällä ei todennäköisesti ollut mitään todellista ensikäden kontaktia.

Alaluvussa 2.1. käsittelen sitä, millaisena artikkeleissa kuvataan brittiläisen eliitin ja erityisesti Lontoon seurapiirien elämäntapaa. Tarkastelen, miten artikkeleissa toisaalta tuodaan kaukaiset seurapiirihahmot amerikkalaisen lukijan lähelle ja miten heidät toisaalta erotetaan paitsi amerikkalaisesta lukijasta myös Lontoon seurapiireihin kuulumattomasta väestöstä. Alaluvussa 2.2. keskityn artikkeleissa esiintyvään eliitin elämäntavan kuvausten juoruilevaan tyyliin ja siihen, miten tällaisella kerronnalla saatettiin luoda henkilökohtaisemmalta vaikuttava yhteys kertomuksen kohteen ja lukijan välille.

Artikkeleissa esiintyvien henkilöiden asianmukaiset arvonimet kuuluvat poikkeuksetta seurapiirien elämäntavan kuvauksiin. Britannian ylhäisössä arvojärjestyksessä korkeimmalla sijalla oli herttuan arvonimi. Herttuasta seuraavina arvojärjestyksessä olivat markiisi, jaarli, varakreivi ja paroni, joita kaikkia kutsuttiin yleisesti nimityksellä lordi.⁹⁹ Koska arvonimet ovat niin olennainen osa kirjeenvaihtajien artikkeleita ja seurapiirien hierarkkista järjestelmää, on niiden ymmärtäminen tärkeää seurapiirien kuvausten ymmärtämiseksi.

2.1. Seurapiirien elämäntavan kuvauksia

We are promised an unusually and phenomenally gay season next year in which luxury and extravagance are to have full sway. [--] there are a

⁹⁸ Anderson 2007, 61.

⁹⁹ Cooper 2014, 35–36. Herttuoista paroniin arvonimet olivat perinnöllisiä, toisin kuin arvojärjestyksessä alempana olevien baronettien ja ritareiden, joita kutsuttiin nimityksellä sir. Kaikkien heidän vaimojaan voitiin kutsua nimityksellä lady.

large number of people, some in society, and others at its gates craving for admission, who have realized enormous fortunes [--] the London season for 1896 will remain on record as one of the most brilliant ever known...¹⁰⁰

Näin *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtaja Ermytrude aavisteli lokakuussa 1895 kirjoittamassaan artikkelissa tulevan vuoden Lontoon sesongista. Edellinen sesonki oli loppunut vasta pari kuukautta aiemmin, mutta jo nyt Ermytruden ja ilmeisesti monilta osin Lontoon seurapiirienkin katseet olivat kääntyneet seuraavan.

Brittiläisen eliitin ja erityisesti Lontoon seurapiirien elämäntapaan kuului tiettyjen normien noudattaminen. Oikea asuinalue, oikeanlainen pukeutuminen ja seurapiirien sosiaalisen elämän sääntöjen ja aikataulujen noudattaminen sesonkeineen oli tärkeää seurapiirien elämäntavalle. Edellisen sesongin alussa, toukokuussa 1895 Ermytrude oli kuvannut Lontoon sesongin alkua ja nimekkäiden seurapiirihenkilöiden saapumista kaupunkiin:

The London season has now begun in earnest, and most of the great houses of the West End are once more showing signs of life. The Duke and Duchess of Devonshire have returned to Devonshire House, in Piccadilly; the Duke and Duchess of Portland are expected to Grosvenor Square to-morrow; Lord and Lady Spencer are once more at Spencer House; the Marquis and Marchioness of Londonderry are back in Park Lane...¹⁰¹

Ermytruden luettelo kaupunkiin saapuneista henkilöistä toimi samalla listana sesonkiin osallistuvista henkilöistä. Sesonkiin osallistuminen oli ehkäpä merkittävin osoitus yksittäisen henkilön tai perheen kuulumisesta seurapiireihin ja asemasta brittiläisen eliitin joukossa. Kun Ellenberger ajoittaa Lontoon sesongin huhtikuun ja heinäkuun välille ja Marling puolestaan kertoo sesongin alkaneen toukokuussa, Dana Cooper on esittänyt sesongin alkaneen virallisesti 1.5. – vaikka osa eliittiin kuuluneista perheistä saattoi aloittaa siirtymisen maaseutukartanoistaan kaupunkiin jo tammikuussa – ja kestäneen kymmenen viikkoa.¹⁰²

Olennaisesti sesonki pitäytyi parlamentin aikatauluissa.¹⁰³ Ellenbergerin mukaan parlamentin vuosittainen kokoontuminen ja monarkin halukkuus siirtää

¹⁰⁰ Ermytrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 14.11.1895.

¹⁰¹ Ermytrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 6.6.1895.

¹⁰² Cooper 2014, 25; Ellenberger 1990, 634; Marling 2004, 24.

¹⁰³ Cooper 2014, 25.

hovinsa Westminsterin läheisyyteen tuon kokoontumisen ajaksi olivat olleet edellytyksiä sille, että Lontoon sesonki oli ylipäättään muotoutunut.¹⁰⁴ Näin sesongin alku tyypillisesti osui yhteen parlamentin vuosittaisen avauksen kanssa ja päättyi parlamentin sulkeutuessa. Esimerkiksi alkuvuodesta 1893 Diane kertoi tulevasta parlamentin avauksesta ja samassa yhteydessä odotuksista liittyen Lontoon sesonkiin:

We are just now in full excitement over the approaching meeting of the new Parliament, [--] The Queen will not open Parliament in person on Tuesday next – that honor she bestows but rarely – [--] Upon the opening of the House every one is building up their social hopes – I fear forlorn ones...¹⁰⁵

Dianen negatiiviset odotukset vuoden 1893 sesongista kävivät ilmeisesti toteen, hänen saman vuoden elokuussa julkaistun artikkelinsa perusteella:

The London season of 1893 has not, however, been either a successful or a brilliant one. Court functions we have had, private balls, at homes, musicales, concerts, bazars ad naseum. [--] Weddings, garden parties, an always agitated House of Commons [--], have each one added its quota to make up the sum total, and yet, oh, fugaces temporæ! the season now dragging out its last few days has been a failure.¹⁰⁶

Kertoessaan kuluneesta sesongista Diane laski siihen selkeästi mukaan myös parlamentin, erityisesti alahuoneen tapahtumat, mikä osaltaan kertoo parlamentin ja politiikan sekä sosiaalisen sesongin yhteydestä.

Lontoon sesongin sosiaaliseen kalenteriin kuului niin tanssiaisia, erilaisia kutsuja aamiaisista illallisiin kuin hovi- ja urheilutapahtumiakin. Cooperin mukaan tyypillinen päivä kaupungissa alkoi ratsastuksella Hyde Parkissa, mitä seurasi aamiainen. Naisten iltapäivät olivat varattuja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseksi tuttavien luokse tehtävien vierailujen muodossa, kun miehet puolestaan viettivät lounaan jälkeisen aikansa joko parlamentissa tai omilla klubeillaan. Iltaan kuuluivat muodolliset illalliset sekä tyypillisesti ooppera, mahdollisten tanssiaisten alkaessa myöhemmin illalla ja jatkuen aamuyön tunneille.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Ellenberg 1990, 635. Nämä edellytykset olivat olleet mahdollisia vasta vuoden 1688 vallankumouksen myötä, joka muutti parlamentin ja hallitsijan välistä valtasuhdetta.

¹⁰⁵ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 18.2.1893.

¹⁰⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 5.8.1893.

¹⁰⁷ Cooper 2014, 25–26.

Douglas A. Reid on nostanut Lontoon sesongin kohokohdiksi muun muassa kaupungissa pidetyt hoviesittelyt ja Royal Academy -näyttelyn sekä Lontoon ulkopuolella, Isle of Wightin läheisyydessä pidetyn regattan, Cowes Weekin.¹⁰⁸ Cooperin mukaan Lontoon sesonkiin sisältyi merkittävä tapahtuma jokaiselle kuukaudelle: Derby- ja Ascot -hevoskilpailut touko-kesäkuussa, jälkimmäisen kilpailun ollessa varsinainen sesongin huippu, sekä Henley -regatta ja arvostettujen opinahjojen välisiä krikettiotteluita heinäkuussa. Cooperin laskujen mukaan sesongin tapahtumiin saattoi sisältyä kokonaisuudessaan yli 150 aamiaista, illallista, tanssiaista tai muuta juhlaa.¹⁰⁹ Suurin osa näistä sijoittui kuitenkin Lontooseen, tietyille eliitin omikseen ottamilleen alueille.

Lontoon seurapiirien suosima asuinalue oli Kensingtoniin, Hanover Squareen ja Thames -jokeen rajoittunut West Endin kaupunginosa, johon Ermyntrudekin toukokuun 1895 artikkelissaan viittasi. Françoise Barret-Ducrocq on kuvailut West Endiä Lontoon rikkaaksi puoliskoksi uusklassisine kartanoineen, leveine katuineen, puistoineen ja puutarhoineen. Hyde Park, Rotten Row ja Buckingham Palacelta lähtevä The Mall -katu olivat Lontoon parempien seurapiirien käytössä nimenomaan ulkoilua ja näyttäytymistä varten, ja näiden kaupungin viheralueiden käyttöä määrittivät tarkat sosiaaliset säännöt koskien niin vuorokaudenaikoja kuin hyväksyttäviä seuralaisiakin. Muutoin kaduilla näyttäydyttiin lähinnä matkalla jonnekin tai ostoksilla ollessa.¹¹⁰

Ermyntruden aikalaisten, Fanny E. Coen kirjoittamassa ja bostonilaisen koulun rehtorin, Larkin Duntonin toimittamassa oppikirjamaisessa tekstissä West Endin neljästä puistosta – Regent's Park, Hyde Park, Green Park ja St. James' Park – erityisesti Hyde Parkin mainittiin olevan muodikkaan seurapiiriväen suosiossa. Samassa teoksessa kerrottiin myös tarkemmin siitä, miten seurapiirien elämäntapa oli sidoksissa tähän tiettyyn puistoon. Teoksen mukaan seurapiirihenkilöt ratsastivat Hyde Parkin Rotten Row nimisellä kulkuväylällä kello kahdentoista ja kahden välillä, kun taas hieman myöhemmin päivällä, kello neljän ja kuuden välillä, he viettivät aikaansa ajellen vaunuilla Rotten Row'n

¹⁰⁸ Reid 2000, 778–779.

¹⁰⁹ Cooper 2014, 26.

¹¹⁰ Barret-Ducrocq 1991, 5–6, 9.

viereisellä vaunuille tarkoitetulla ajoväylällä. Molempia rituaaleja seurasi katsojien joukko.¹¹¹

Thorstein Veblen selvitti eliitin joutilaisuutta ja sen merkitystä 1890-luvun lopulla julkaistussa teoksessaan. Vaikka Veblen rakensi joutilasta eliittiä kritisoivat teoriansa sen pohjalta, miten hän näki Yhdysvaltain taloudellisen ja sosiaalisen järjestyksen ja kehityksen, voidaan hänen huomioidensa avulla myös paremmin ymmärtää Lontoon seurapiirien elämäntapaa samana aikana määrittäneitä normeja ja rituaaleja. Veblenin mukaan vauraus tai valta yksistään ei riitä arvostuksen saavuttamiseen yhteisössä, vaan tarvitaan symbolisia osoituksia näistä. Tällaisia osoituksia ovat muun muassa ruumiillisen – tuottavan – työn välttäminen ja tästä juontuva joutilaisuus, vapaa-aika. Joutilaisuus on osoitus siitä, että yksilöllä on taloudellisessa mielessä varaa välttää tuottavaa työtä.¹¹²

Toisaalta joutilaaseen eliittiin kuuluvalla yksilöllä ei ole jatkuvasti todistajia joutilaisuudelleen ja siksi joutilaisuus, tai tuottamattomuus, pitää pystyä todistamaan. Todisteina, symbolisina osoituksina joutilaisuudesta Veblen pitää arvojärjestelmää, johon liittyy esimerkiksi arvonimien ja heraldisten tunnusten käyttö, sekä puolitieteellisiä ja -taiteellisia saavutuksia. Tällaisia olivat Veblenin mukaan hänen omana aikanaan esimerkiksi kuolleiden kielten osaaminen ja ajantasainen tietous siitä, millainen pukeutuminen, sisustus tai pelit olivat hyvän maun ja hyvien tapojen mukaisia. Selkeämmin havaittavissa olevia ja siksi tärkeämpänä pidettyjä osoituksia joutilaisuudesta olivat kuitenkin säädyllinen, etiketin mukainen käytös ja hioutuneet elämäntavat. Näiden omaksuminen vaati aikaa ja vaivaa eikä niitä siten voinut saavuttaa sellainen yksilö, jonka aika kului tuottavassa työssä.¹¹³

Veblenin aikana yleisesti hyväksytyjen soveliaisuussääntöjen mukaisesti kohtuullisen suurituloisen perheen jäsenten oli näin käytettävä aikansa ja energiansa ylettömässä määrin ei-tuottaviin vapaa-ajantoimintoihin, kuten vierailuihin, klubeilla oleskeluun, urheiluun ja hyväntekeväisyyteen, todisteina joutilaisuudestaan ja vauraudestaan. Muun muassa tästä syystä tietyllä vaurauden tasolla oleville perheille oli välttämätöntä pitää palveluskuntaa: edellä kuvatut 'sosiaaliset velvollisuudet' olisivat muutoin olleet mahdottomia

¹¹¹ Coe 1896, 29–31.

¹¹² Veblen 2007, 46–49. Veblen tarkoitti joutilaisuudella omien sanojensa mukaan ajan kuluttamista ei-tuottavasti, ei saamattomuutta tai laiskuutta sinänsä.

¹¹³ Veblen 2007, 49–52.

täyttää.¹¹⁴ Esimerkiksi hyväntekeväisyydestä tulee näin todiste ja osoitus yksilön asemasta, vauraudesta ja kuulumisesta ei-tuottavaan yläluokkaan sekä jäljiteltävä malli muille samanlaista statusta tavoitteleville.

Voguen Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleista käy ilmi, että Veblenin esittämät eliitin vapaa-ajantoiminnot, joutilaisuutta ja asemaa osoittavat todisteet, olivat havaittavissa myös Lontoon seurapiirien elämäntavoissa. Lontoon seurapiirien elämäntapaan varsinkin Lontoon sesongin aikana esimerkiksi selkeästi kuului niin lukuisia hyväntekeväisyystapahtumia kuin toisten seurapiirihenkilöiden luotehtyjä vierailuja ja erilaisia illanviettojakin.¹¹⁵ Klubi instituutiona taas oli ennen kaikkea miesten valtakuntaa, johon kuului oma perinteinen klubi-ilmapiirinsä, mutta 1890-luvun aikana klubeja avattiin myös naisille – ja koirille!¹¹⁶

Helmikuussa 1893 julkaistun artikkelin perusteella ainakin Diane tosin piti hyväntekeväisyystapahtumia ankeimpina mahdollisina ajanvietteinä.¹¹⁷ Silti tällaiset tapahtumat vaikuttavat olleen yksi Lontoon seurapiirien perusvapaa-ajantoiminnoista. Heinäkuussa 1893 julkaistussa artikkelissaan Diane kertoi ensin Lady Randolph Churchillin järjestämästä hyväntekeväisyysbasaarista, joka oli kerännyt avustuskohteelleen 2000 puntaa, ja jatkoi sitten kahteen seuraavaan hyväntekeväisyystapahtumaan:

Two very large and very smart concerts “for sweet charity’s sake” are set down for next week’s society menu. Both are exploité by American ladies. Mrs. Henry White, Lady Playfair and Mrs. Ronalds are the active Lady Patronesses for the one to be given [–] in support of the Children’s Aid Society, while Mrs. Morgan Richards opens the beautiful house at Lancaster Gate on the 27th, for Mlle. Janotha’s concert given in aid of the Duchess of Teck’s charity, her “Village Homes”, at which a whole galaxy of Royalties are to be present, and in which the Queen has taken a special personal interest.¹¹⁸

Vaikka Diane ei omien sanojensa mukaan pitänyt hyväntekeväisyystapahtumia kovinkaan kiinnostavana vapaa-ajanvietteenä, hän kertoi edellisen lainauksen osoittamalla tavalla hyvin tarkasti, millaisesta hyväntekeväisyystapahtumasta oli kyse, ketkä seurapiirihenkilöistä olivat tapahtuman järjestäjinä ja minkä kohteen

¹¹⁴ Veblen 2007, 59.

¹¹⁵ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.2., 15.7., 29.7., 7.12.1893, 15.2.1894; Ermytrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.7.1895.

¹¹⁶ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.6.1893; Ermytrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 7.3., 5.9.1895, 26.3., 25.6.1896.

¹¹⁷ Diane: London From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.2.1893.

¹¹⁸ Diane: London From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.7.1893.

hyväksi tapahtuma ilmoitettiin järjestettäväksi. Varsinkin jälkimmäisenä mainitun tapahtuman saaman kuninkaallisen hyväksynnän ilmoittaminen vaikuttaa olleen tärkeää.

Diane kuitenkin asetti hyväntekeväisyyden lainausmerkkeihin molemmissa edellä mainituissa artikkeleissaan. Tämä kertoo, ettei hyväntekeväisyystapahtumien tarkoitus, ainakaan Dianen näkemyksen mukaan, ollut niinkään rahan keräämisessä hyväntekeväisyyskohteiden avuksi kuin sen osoittamisessa, että Lontoon seurapiirihenkilöt kuluttivat aikaansa ja vaurauttaan tällaisissa hankkeissa, joita Veblen kutsui todisteiksi ei-tuottavasta joutilaisuudesta. Tapahtumien taustalla olevien seurapiirihenkilöiden nimeäminen korosti kyseisten henkilöiden joutilaisuutta ja statusta, ja varsinkin jälkimmäisenä mainitun tapahtuman kohdalla kuninkaallisen hyväksynnän leima korosti mainittujen rouva Morgan Richardsin ja Teckin herttuattaren asemaa seurapiireissä. Hyväntekeväisyydessä mukana oleminen oli näin yksi normeista, joiden mukaan Lontoon seurapiirit näin toteuttivat elämäntapaansa, ja joiden rituaaleihin osallistuminen vahvisti yksilöiden kuulumista samaan yhteisöön.

Tietyistä sesonkiin kuuluvista, hyvinkin pysyviltä vaikuttaneista rituaaleista huolimatta ajan muutos näkyi myös niissä. Toukokuulle 1895 päivätyssä artikkelissa Ermytrude totesi Lontoon sesongin vasta alkaneen toden teolla, mutta huomioi kuitenkin jo, kuinka monet aiemmin Rotten Row'lla kävelleet suosivatkin nyt pyöräilyä. Pyöräilyn suosion noustua Rotten Row oli kirjoittajan mukaan jäänyt lähes autioksi, kun pyöräilijät suuntasivat mieluummin Ranelaghiin tai Battersea Parkiin, joka sijaitsee Thamesin toisella rannalla. Samoihin aikoihin myös kahden eri rykmentin orkesterit saivat jälleen luvan esiintyä Hyde Parkissa tiettyinä iltapäivinä, kuten oli ollut Ermytruden mukaan tapana 1860-luvulla.¹¹⁹

Lontoon sesongin ohella seurapiirien elämäntapaa määrittä myös muu vuodenkulku, kestihän varsinainen sesonki vain muutaman kuukauden vuodesta. Vuoden 1894 maaliskuun lopulle päivätyssä artikkelissa, jossa kirjoituspaikaksi on merkitty Lontoon sijaan Bognor-on-Sea, Diane kertoi

¹¹⁹ Ermytrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 6.6.1895.

kirjoittavansa Englannin etelärannikolta ja samalla hän selitti suurempien juhlapäivien vaikutusta Lontoon seurapiirien jäsenten elämään:

For it is Easter-tide, you know, and of course all the world – the haute de la haute vie – is taking its regulation holiday, as it is in honor bound to do. For is it not one of the unwritten laws in the Koran of the swaggerdom that at the three great festivals of the year – Christmas, Easter and Whitsuntide – all smart London shall swiftly and solemnly migrate to pastures green, their own if obligatory, their friends' by preference? [---] Yes, everyone is out of London for the moment, but by the first of next week, every one will be rushing violently up to town, and then the season proper will commence.¹²⁰

Olennaista oli näin oleskelu oikeassa paikassa oikeaan aikaan, oli kyseessä sitten Lontoon sesongin loppukevään ja kesän viikot, loppukesän lomasesonki tai metsästyssezonki syystalvella.

Merkittävästi Veblenin esittämät eliitin vapaa-ajantoiminnot joutilaisuutta ja asemaa osoittavina todisteina ovat havaittavissa läpi kaikkien Lontoon seurapiirien elämäntapaan liittyvien sesonkien. Urheilu kuului jossain määrin eliitin elämäntapaan ympäri vuoden ja Lontoon seurapiireissä suosittuina urheilulajeina kirjeenvaihtajat huomioivat niin perinteisemmän metsästyksen kuin poolon, golfin ja tenniksenkin.¹²¹ Myös luistelu ja pyöräily nauttivat suosiota Lontoon seurapiirien keskuudessa.¹²² Kuten Ermynruden syksyllä 1895 julkaistusta artikkelista ilmenee, varsinkin metsästys kuului olennaisesti eliitin elämäntapaan:

Of all the phases of English life there is none so entirely delightful as that of the country house in autumn, and its season may be said to have begun with the partridge shooting...¹²³

Ermynruden mukaan peltopyiden ampuminen oli maaseudulla tyypillisintä tarjolla olevaa 'urheilua', mutta hän toi esille myös samassa artikkelissa kalliimpana koetun peuran metsästyksen:

... deer stalking is such a frightfully expensive amusement, each stag representing a cost of from forty to sixty, and even eighty, guineas, [--] It is not without good cause that it has been described as the pastime of

¹²⁰ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 19.4.1894.

¹²¹ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 27.9.1894; Ermynrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 29.8., 27.9.1895; The Rag: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 22.12.1898.

¹²² Ks. esim. Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 14.3.1895, 30.1.1896; Ermynrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.4., 6.6., 19.12.1895.

¹²³ Ermynrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.9.1895.

princes, since no man of even moderate wealth can afford sport of this kind.¹²⁴

Peuranmetsästyksen järjestäminen oli näin vielä muuta metsästyistä enemmän osoitus seurapiirihenkilön taloudellisista edellytyksistä toteuttaa eliitin keskuudessa arvostettua elämäntapaa. Tässä tapauksessa peuranmetsästyksessä toimi erityisenä symbolisena osoituksena paitsi yksilön vauraudesta myös todisteena hänen joutilaasta elämästään: Ermyntruden mukaan peuranmetsästyksessä kun yleensä vaati esimerkiksi erityisten metsästyksimajojen varustamista tähän tarkoitukseen, kun taas peltopyyden ampuminen oli helpommin järjestettävissä maaseutukartanon välittömässä läheisyydessä. Lintuja oli jopa tilattavissa tuotavaksi paikalle tarkoitusta varten, jos tilan oma peltopyykanta oli vähissä.¹²⁵

Vaikka Britannian eliitin keskuudessa olikin suuria eroja omaisuuksien suuruudessa, perinteisesti maaseutukartanon ylläpitäminen tiluksineen ja osallistuminen Lontoon sesongin seurapiirielämään toimivat yhteisinä merkkeinä eliittiin kuulumisesta.¹²⁶ Seuraten elämäntapaansa määrittävää vuodenkulkua sesongin päätyttyä ne brittieliitistä, joilla varallisuus sen salli, lähtivät Lontoosta: osa manner-Eurooppaan tai Englannin rantakohteisiin, osa maaseutukartanoihinsa tai Skotlantiin metsästäämään. Elokuun alussa 1893 päivätyssä artikkelissaan Diane kommentoikin sesongin jälkeistä seurapiirielämää:

All the social world is hurrying as fast as money and trains can take it out of town. And now begins that other round of so-called pleasure – August at the different spas, September in Scotland for the shootings, November in the hunting fields, and December devoted to house parties and parochial charities, and so the whirligig of fashion goes on and on “forever and forever!”¹²⁷

Diane kirjoittikin saman artikkelin lopun sekä seuraavat neljä artikkeliaan Carlsbadin kylpyläparantolasta ja sitten seuraavat kaksi artikkelia Gmündenista, Itävallasta.¹²⁸ Kirjoittaessaan oleskelustaan manner-Euroopan lomakohteissa ja kevään 1894 oleskelustaan etelä-Englannin rannikon lomakohteessa – sen sijaan että olisi pääsiäisenä ollut Lontoossa – Diane korostaa myös omaa

¹²⁴ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.9.1895.

¹²⁵ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.9.1895.

¹²⁶ Thompson 1963, 25.

¹²⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.8.1893.

¹²⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.8., 2.9., 9.9., 16.9., 21.9., 28.9., 5.10.1893.

asemaansa osana seurapiirejä ja kuvaa itsestään luotettavana seurapiiritiedon lähteenä.

Luultavasti Diane ei kuitenkaan ollut aivan Lontoon seurapiirien ytimessä, sillä manner-Euroopassa viettämänsä reilun kuukauden jälkeen hän palasi Lontooseen eikä suinkaan matkannut sen enempää Skotlantiin kuin muuallekaan maaseudun kartanoihin. Lokakuussa 1893 hän valitti Lontoon olevan seurapiirien suhteen hyvin hiljainen.¹²⁹ Vaikka läheskään kaikilla seurapiireissä liikkuneilla henkilöillä ei ollut mahdollisuuksia jatkaa seurapiirien täyttä elämäntapaa Lontoon sesongin jälkeen, suurin merkitys olikin sesongin aikana tehdyillä näyttäytymisillä, solmituilla tuttavuussuhteilla ja avioliittomarkkinoilla tehdyillä sopimuksilla.

Brittieliitin elämää määrittäviä tarkkoja normeja, kuten Lontoon sesonkiin osallistumista ja sen sosiaalisen elämän sääntöjä noudattamalla seurapiirihenkilöt pystyivät erottautumaan muiden sosiaaliryhmien jäsenistä. *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit autoivat omalta osaltaan sosiaalierojen ylläpitämisessä, ja brittiläisen eliitin erottautumisen tarve on artikkeleissa selkeästi esillä. Tammikuussa 1896 julkaistussa, allekirjoittamattomassa artikkelissa kirjoittaja valitti, kuinka Hyde Park oli rapautumassa:

Heaven help those American tourists, who crossing the Atlantic for the first time, may visit Hyde park [–] in the expectation of obtaining a glimpse of the upper crust of London society, and who fondly imagine that all the people riding, driving and strolling past them are duchesses, dukes and countesses.¹³⁰

Kirjeenvaihtajan mukaan Hyde Park oli rapautumassa johtuen siitä, että puiston olivat yhä enenevässä määrin vallanneet keskiluokkaiset ja jopa työväenluokkaiset vapaa-ajanviettäjä. Erityisen huolissaan kirjoittaja oli siitä, kuinka keski- ja työväenluokkaiset nuoret naiset herättivät huomiota näyttävällä ja liioitellulla pukeutumisellaan, verraten näitä naisia muodin karikatyyreihin.¹³¹ Ilmeistä on myös kirjoittajan pelko siitä, että Hyde Parkissa vierailevat amerikkalaiset turistit saattaisivat kuvitella näiden naisten kuuluvan Lontoon yläluokkaan.

¹²⁹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 2.11.1893.

¹³⁰ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 30.1.1896.

¹³¹ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 30.1.1896.

Kirjoittaja halusi selkeästi ilmaista *Voguen* lukijoille, että vastaavanlainen pukeutumistyyli tai käytös eivät missään nimessä kuuluneet Lontoon yläluokkaisille naisille. Samalla kirjoittaja tuli antaneeksi amerikkalaisille lukijoilleen negaation kautta esimerkin siitä, miltä brittiläinen eliitti todellisuudessa näytti: siistiltä ja harmoniselta. Kirjoittajan oletuksena selvästi oli, että amerikkalaiset turistit vierailivat Hyde Parkissa ja että he vierailivat siellä nimenomaan nähdäkseen Lontoon seurapiirien tunnettuja henkilöitä. Oletukseen saattoi hyvinkin liittyä ajatus siitä, että amerikkalaiset vierailijat veisivät tiedon Lontoon seurapiirien elämäntavasta mukanaan myös Atlantin toiselle puolelle, pahimmassa tapauksessa toistaen näin amerikkalaisille tuttavilleen ”vääränlaista” esikuvaa.

Sama huoli oli toistunut artikkeleissa aiemminkin. Kesällä 1895 Ermyntrude oli varoittanut Lontoossa vierailevia amerikkalaisia:

...Americans who visit the "Row" and Vanity Fair in the expectation of seeing the rank and fashion of the United Kingdom congregated there, will be sadly disappointed at the sight which will meet their eye. Smart people are conspicuous only by their absence, and while the park is crowded, it is with strangers from the suburbs, [-] Therefore, if any of the readers of *Vogue* happen to come over to London before the season is finally brought to a close by the Cowes Week, I trust that they will judge English Society by what they see in Battersea Park, and abstain from the "Row".¹³²

Vielä saman vuoden joulukuussakin Ermyntrude oli edelleen toistanut lukijoilleen, kuinka seurapiirit olivat siirtäneet perinteiset, jumalanpalveluksen jälkeiset sunnuntaikävelynsä pois Hyde Parkin Rotten Row'lta, joka oli suurelta osin keskiluokkaisten esikaupunkilaisten valloittama. Poikkeuksellisen vilkkaana talvena kaupungissa olleiden seurapiirien jäsenten kohteena oli Rotten Row'n sijaan vastikään sähkövalot saanut luistelukaukalo Niagara, Westminsterissä. Ermyntrude tosin oli huolissaan tämänkin sijainnin tulevasta 'vulgarisoitumisesta', mikä hänen mukaansa olisi vain tyypillistä seurausta suunnitellusta sisäänpääsyhintojen laskemisesta.¹³³

Kirjeenvaihtajien artikkeleissa kuvatus erottautumisen tarpeen ja erottautumisessa hyödynnettyjen keinojen kuvaukset toimivat esimerkkinä amerikkalaiselle eliitille heidän omissa erottautumispyrkimyksissään. Yhteyden

¹³² Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.7.1895.

¹³³ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 19.12.1895.

korostaminen brittieliittiin oli yksi nimenomainen amerikkalaisen eliitin hyödyntämä keino, ja *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit saattoivat auttaa amerikkalaista lukijaa kokemaan kuviteltua yhteyttä Britannian eliitin edustajiin, samalla antaen lukijoille esikuvia näiden oman sosiaalisen elämän järjestämiseen.

Voguen lukijoiden joukossa oli todennäköisesti varsinkin 1890-luvun puolivälistä eteenpäin myös niitä amerikkalaisia, jotka eivät kuuluneet seurapiireihin tai mihinkään osaan paikallista eliittiä. Osa heistä saattoi kuitenkin aktiivisesti pyrkiä kohoamaan mukaan seurapiireihin tai ainakin lähemmäksi niitä. Seurapiirihenkilöiden tunnettuus ja joissain tapauksissa varsinainen kuuluisuus auttoivat seurapiireihin kuulumattomiakin henkilöitä kokemaan kuviteltua yhteyttä niin yksilöihin kuin seurapiireihin kokonaisuudessaankin. Seurapiirien elämäntavan kuvaukset liittyvät myös kuuluisuuden kulttuurin kehittymiseen.

Fred Inglis on esittänyt, että kuuluisuuden kulttuuri olisi kehittynyt viimeisen 250 vuoden aikana osana modernia maailmaa. Erityisesti muutokset kulutustottumuksissa, muotiteollisuuden nousu sekä laajalevikkisten sanomalehtien ja juorupalstojen valtava määrällinen kasvu olivat Inglisin mukaan kuuluisuuden kulttuurin muotoutumisen taustalla.¹³⁴ Myös Eva Giloi ja Edward Berenson ovat korostaneet 1800-luvulla kehittyneen kommunikaatioteknologian merkitystä kuuluisuuden ilmiön kehitymisessä: muun muassa sanomalehtien juorupalstojen ansiosta tavalliset ihmiset pystyivät entistä helpommin samaistumaan aikansa kuuluisuuksiin.¹³⁵

Giloin ja Berensonin mukaan esimerkiksi kuuluisuuksille lähetetyt fanikirjeet toimivat ihailijalle eräänlaisena yksisuuntaisena emotionaalisen yhteyden kokemisena julkisuuden henkilön kanssa, ilman että kuuluisuuden tarvitsi suoraan olla mukana kokemuksessa.¹³⁶ Tavallinen henkilö saattoi siis kokea vahvemmin kuviteltua yhteyttä julkisuuden henkilöön lähestymällä tätä fyysisen apuvälineen, kuten fanikirjeen avulla. Myös 1800-luvun loppupuoliskolla kaupallistuneet kuninkaalliset muistoesineet ja nimikirjoitukset olivat tällaisia apuvälineitä, joiden hankkimista voidaan Giloin mukaan pitää sosiaalisten

¹³⁴ Inglis 2010, 3, 9–10.

¹³⁵ Berenson & Giloi 2010, 2–12.

¹³⁶ Berenson & Giloi 2010, 2–12.

rajojen ylittämisenä ja 'tuntemisen' illuusion luomisena. Henkilökohtaisuus oli kuitenkin olennaisesti yleensä täysin kuviteltua.¹³⁷ Samalla tavoin suuri osa *Voguen* lukijoista tuskin oli todella nähnyt tai henkilökohtaisesti tavannut Britannian kuninkaallisia tai muuta eliittiä, joiden elämästä lehden kirjeenvaihtajat välittivät paikoin yksityiskohtaistakin kuvausta. Artikkeleiden välityksellä lukija saattoi kuitenkin kokea 'tuntevansa' teksteissä esiintyvät henkilöt.

Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa Britannian kuninkaalliset olivat erityisiä kuuluisuuksia, joiden tekemisiä seurattiin ja joiden elämästä *Voguen* lukijat saattoivat saada hyvinkin yksityiskohtaista tietoa ilman, että kuninkaalliset itse olivat tässä yhteyden kokemisessa mukana. Esimerkiksi heinäkuussa 1893 Diane esitteli artikkelissaan Walesin prinsessan uutta kirjepaperimallia hyvin yksityiskohtaisesti ja artikkelin yhteyteen oli lisätty kuvaesimerkit osasta kirjepaperin kuviointeja:

The shape of the note sheet is [--] a rather broad oblong, tinted in very pale fawn; the royal coronet, which is placed in the left-hand corner, picked out in red and gold embossed work; between this and the tiny three feathers rising out of a tiny earl's coronet, which are all in gold, runs the name Alexandra in letters of pale blue and rose alternately. To the right hand and somewhat low down, making a line with the bottom of the smaller coronet, is printed Marlborough House, Pall Mall, S. W., in raised letters in the pale rose tint, the capitals touched in a dark shade of fawn...¹³⁸

Perinteisesti näinkin tarkan tiedon Walesin prinsessan kirjepaperimallista olisi voinut saada ainoastaan henkilö, joka olisi niin läheisissä väleissä joko itse prinsessan tai tämän tuttavien kanssa, että olisi nähnyt kirjepaperin omin silmin. Nyt tiedon saivat *Voguen* lukijat Atlantin toisella puolen. He pystyivät kuvauksen perusteella kuvittelemaan miltä kirjepaperi näyttäisi ja miltä sen kohokuviot tuntuisivat – ehkäpä he pystyisivät myös jäljittelemään kirjepaperin tyyliä omissa uusissa kirjepapereissaan tai jopa tilaamaan itselleen samanlaista.

Käytännössä kaikki Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa mainitut seurapiirihenkilöt olivat jossain määrin kuuluisuuksia, ja mahdollisia samaistumisen kohteita. Osa heistä saatettiin mainita kirjeenvaihtajien artikkeleissa vain kerran tai kaksi, esimerkiksi erityisen suureellisessa tavalla

¹³⁷ Giloi 2010, 44–51

¹³⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 1.7.1893.

vietettyjen häiden seurauksena: Dianen joulukuussa 1893 päiväämä, lähes neljän palstan mittainen artikkeli keskittyi täysin amerikkalaissyntyisen neiti Adele Grantin ja Essexin jaarlin häiden kuvailuun.¹³⁹ Hyvin yksityiskohtaiset kuvaukset vihkitoimituksesta, tilaisuuteen osallistuneiden vaatetuksesta ja häälahjoista antoivat lukijoille mahdollisuuden päästä osalliseksi tapahtumaan ja asioihin, joihin he eivät olisi mitenkään muutoin päässeet.

Tällaiset yksityiskohtaiset kuvaukset olivat omiaan myös aiheuttamaan lukijoissa samaistumista arvonimen ja korkean aseman saavuttaneeseen amerikkalaisnaiseen. Kristin L. Hoganson on soveltanut Andersonin ajatusta kuvittelun tavoista yhteisöjen erotteluperusteina. Hogansonin mukaan 1800-luvun loppupuolella esimerkiksi vaatemuoti toimi kansainvälisen yhteisön kuvittelun välineenä, joka saattoi merkitä yksilön toisaalta kuuluvaksi mukaan yhteisöön tai toisaalta sulkea tämän ulkopuolelle.¹⁴⁰ Teetetty jäljitelmä saattoi siis toimia kuvittelun yhteyden kokemisen välineenä, kun *Voguen* lukija pystyi esimerkiksi yhdistämään joitakin piirteitä artikkelin kuvailemista häävieraiden puvuista omiin pukuihinsa, hankkimaan itselleen kopion jostakin häälahjasta, kuten morsiamen saamasta sulkaviuhkasta, tai ottamaan vinkkejä omien tulevien häidensä järjestelyihin. Joka tapauksessa Dianen artikkeli nosti neiti Adele Grantin hääpäivän kaikkien halukkaiden katsottavaksi, arvosteltavaksi, ja hyvän maun malliksi.

Useimmin toistuvaa huomiota saivat erityisesti kuninkaalliset sekä varsinaiseen aristokratiaan kuuluvat henkilöt. Muutkin seurapiirihenkilöt kuitenkin saattoivat toistua kirjoittajien maininnoissa yhä uudelleen – sitä todennäköisemmin, jos heillä oli jonkinlaisia yhteyksiä Yhdysvaltoihin tai amerikkalaisuuteen. Esimerkiksi amerikkalaislähtöiset Marlborough'n herttuatar ja rouva Mackay tulemisineen ja menemisineen esiintyvät usein Dianen artikkeleissa.¹⁴¹ Louise Mackay oli naimisissa amerikkalaisen, kaivosomistuksilla rikastuneen John Mackayn kanssa.¹⁴² Toisin kuin esimerkiksi Marlborough'n herttuattaren kohdalla, rouva Mackayn kuuluisuus ei johtunutkaan liitosta brittiläiseen eliittiin kuuluvan miehen kanssa.

¹³⁹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.1.1894.

¹⁴⁰ Hoganson 2007, 58.

¹⁴¹ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2., 11.2., 18.2., 1.4., 6.5., 24.6., 12.8.1893, 15.2.1894.

¹⁴² Makley 2009, 37–38.

Rouva Mackay oli ollut enemmän tai vähemmän kuuluisa siitä lähtien, kun hän oli perheineen muuttanut Pariisiin 1870-luvun loppupuolella ja ilmeisen menestyksekkäästi saavuttanut aseman eurooppalaisissa seurapiireissä. Michael J. Makleyn mukaan Louise Mackay oli yksi ensimmäisistä erittäin varakkaista amerikkalaisista, jotka onnistuivat tässä. Mackayt eivät olleet onnistuneet nousemaan seurapiireihin New Yorkissa vuonna 1876, mutta seuraavan noin neljännesvuosisadan ajan lehdet niin New Yorkissa kuin muuallakin Yhdysvalloissa kertoivat Louise Mackayn tekemisistä ja menestyksestä eurooppalaisissa seurapiireissä.¹⁴³

Marlborough'n herttuatar, aiemmin leskeksi jäänyt Lillian Hammersley, taas oli tullut laajemmalti tunnetuksi lähinnä avioliittonsa vuoksi. Hän oli vuonna 1888 mennyt naimisiin Marlborough'n 8. herttuan kanssa, joka viisi vuotta aiemmin oli eronnut englantilaiseen yläluokkaan kuuluvasta vaimostaan.¹⁴⁴ Ei kestänyt montaakaan vuotta, kun Marlborough'n herttuatar oli jälleen leski. Alkuvuodesta 1893, muutama kuukausi herttuan kuoleman jälkeen Diane spekuloi, mikä tulisi olemaan amerikkalaisen herttuattaren asema brittieliitin keskuudessa tästä eteenpäin:

The Duchess of Marlborough is back again in town, and has opened her house in Carlton House Terrace. [...] She is looking wonderfully handsome in her deep mourning, though she has grown very much stouter. The world – that is the social London world – are waiting for her next move, and watching with ill-concealed curiosity, ready to cavil at and discuss whatever attitude royalty decides to adopt towards her!¹⁴⁵

Charles Jenningsin mukaan Marlborough'n herttuattaren osana oli lähinnä kestää 'Englannin yläluokan hiljaista pilkantekoa'.¹⁴⁶ Jos näin olikin, Marlborough'n herttuattaren esiintymiset *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissa jatkuivat tämän jälkeenkin.¹⁴⁷ Artikkeleiden toistuvat kertomukset ja pienetkin tiedonmuruset Marlborough'n herttuattaren, rouva Mackayn ja muiden seurapiirihenkilöiden elämästä korostivat heidän julkisuusasemaansa ja nostivat heidät korokkeelle ihailtaviksi jäljittelyn kohteiksi.

¹⁴³ Makley 2009, 108–111, 119.

¹⁴⁴ Jennings 2007, 49–52.

¹⁴⁵ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 18.2.1893.

¹⁴⁶ Jennings 2007, 52.

¹⁴⁷ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 6.5., 15.7., 28.12.1893, 15.2.1894; Ermyntude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 20.6.1895.

Brittieliitin ja erityisesti Lontoon seurapiirien elämäntapaa esitettiin näin esikuvana *Voguen* amerikkalaisille lukijoille. Tuohon elämäntapaan liittyi olennaisesti tiettyjen normien ja sosiaalisten rituaalien sekä eliitin koko vuodenkulkua määrittävien sesonkien noudattaminen. *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleista on huomattavissa, kuinka olennaista seurapiireissä liikkuvien henkilöille oli olla oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Oli kyseessä sitten Lontoon sosiaalinen sesonki tai metsästyssezonki syystalvella, Lontoon seurapiirit ja sen mukana monet brittieliittiin kuuluvista perheistä noudattivat liikkuvaa elämäntapaa siirtyen maaseutukartanoistaan Lontooseen, Lontoosta ehkäpä Keski-Euroopan tai Etelä-Englannin lomakohteisiin ja jälleen takaisin maaseutukartanoihinsa.

Perinteisesti maaseutukartanon omistaminen tiluksineen sekä osallistuminen Lontoon sesonkiin olivatkin selkeimpiä merkkejä kuulumisesta Britannian eliittiin. Thorstein Veblenin oman aikansa joutilasta eliittiä kritisoidessaan tekemiensä huomioiden perusteella käytännössä eliitin koko elämäntapa toimi symbolisena osoituksena eliittiin kuuluvien yksilöiden vauraudesta ja asemasta, ja tästä johtuen myös sosiaalista etenemistä tavoittelevat pyrkivät noudattamaan samaa elämäntapaa. Arvonimet, heraldiset tunnuksot, etiketin mukainen käytös ja hioutuneet elämäntavat sekä osallistuminen eliitin joutilaisuuteen toimivat kaikki todisteina yhteisöön kuulumisesta. Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit välittivät tietoa näistä kaikista: eliitin tapahtumista, missä, milloin ja miten seurapiirihenkilöt näyttäytyivät sekä miten he viettivät aikaansa esimerkiksi eliitille sopiviksi koettujen urheilulajien, kuten metsästyksen, parissa.

Samalla artikkelit korostivat niissä mainittujen henkilöiden statusta osana Lontoon seurapiirejä. Tähän statuksen korostamiseen liittyy paitsi kirjeenvaihtajien ajoittain hyvinkin selkeä pyrkimys erottaa Lontoon seurapiirihenkilöt heitä jäljittelevistä ja heidän perinteiset näyttäytymispaikkansa valloittavista muiden luokkien edustajista myös halu korjata amerikkalaisten Lontoon vierailuillaan mahdollisesti saamia vääriä käsityksiä esimerkiksi siitä, missä todella Lontoon seurapiireihin kuuluvia henkilöitä saattoi päästä seuraamaan heidän toimittaessaan sosiaalisia rituaalejaan. Välittämällä näin Britannian eliitistä ihailtavaa esikuvaa kirjeenvaihtajien artikkelit olivat mukana luomassa kuviteltua yhteyttä amerikkalaisten lukijoiden ja Britannian eliitin

välille. Erityisesti kuninkaalliset mutta käytännössä myös monet muut artikkeleissa esiintyneet seurapiirihenkilöt nousivat kuuluisuuksiksi, joista kerrottu yksityiskohtainen tieto auttoi amerikkalaisia lukijoita samaistumaan, jäljittelemään ja ennen kaikkea kokemaan kuviteltua yhteyttä artikkeleissa esitettyyn, perinteisesti eksklusiiviseen seurapiiriyhteisöön, jonka elämäntapa oli tarkasti normien ja sosiaalisten rituaalien määrittämää.

2.2. Seurapiirijuoruilua

Voguen perustamisen aikoihin lehtien juorupalstoilla sekä ihailtiin vaurasta eliittiä että arvosteltiin sitä.¹⁴⁸ Yksi arvostelun kohteista oli amerikkalaisen eliitin keskuudessa vallalla ollut eurooppalaisuuden ihannoiti. Joseph Pulitzeria ja tämän julkaisemaa *New York World* -lehteä tutkinut George Juergens samoin kuin New Yorkin eliittiä tutkineet Clifton Hood ja Greg King ovat kaikki huomioineet amerikkalaisen, erityisesti New Yorkin eliitin keskuudessa ilmenneen ulkomaisen, varsinkin brittiläisen perinteisen eliitin ihannonnin. Lisäksi Juergens, Hood ja King ovat jokainen huomauttaneet, että myös ajan lehdistö oli hyvin perillä kotimaisen eliittinsä 'anglomaniasta'.¹⁴⁹ Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit tarjosivatkin paitsi esikuvia myös sopivaa viihdykettä Eurooppaan katseensa kääntäneille amerikkalaisille seurapiirijuoruilun muodossa.

Seurapiirien kuvaukset olivat osa 1890-luvun journalismin tarinaperusteisesta kerrontaa, jonka tarkoituksena olikin ennemmin viihdyttää kuin tarjota puhdasta faktatietoa. Amerikkalaisten lehtien historiaa tutkineen Schudsonin mukaan lehdet myös näin auttoivat lukijoita tulkitsemaan omaa elämäänsä ja sitä, miten he sopivat ympäröivään maailmaan.¹⁵⁰ Pari vuosikymmentä aiemmin seurapiiriuutiset olivat olleet suhteellisen kunnioittavasti kirjoitettuja ja koostuneet lähinnä seurapiiritapahtumien yksityiskohtaisista kuvauksista ja vieraslistoista. King on pyrkinyt New Yorkin eliittiä käsittelevässä teoksessaan osoittamaan, että omaa asemaansa korottamaan ja korostamaan pyrkineiden seurapiirihenkilöiden yhä julkisemmat edesottamukset ja yhä näyttävämmiin tuhlaileva elämäntapa olivat syynä siihen, että 1880-luvulta lähtien seurapiirien toiminta sai lehdistössä entistä laajemmin huomiota ja herätti ankaraakin

¹⁴⁸ Inglis 2010, 10.

¹⁴⁹ Hood 2016, 174–175, 217–218; Juergens 1966, 187–191; King 2009, 7.

¹⁵⁰ Schudson 1978, 89.

kritiikkiä.¹⁵¹ Myös sensaatiomaisuus oli tähän mennessä tyypillistä suurelle osalle lehdistöstä, ja se muutti osaltaan tapaa, jolla seurapiirejä kuvattiin.¹⁵²

Lontoon kirjeenvaihtajille oli ominaista kertoa Lontoon seurapiireistä kevyesti, kuin ohimennen mainiten tapahtumia ja henkilöitä. Samassa noin kolmen palstan mittaisessa artikkelissa saatettiin hyvinkin mainita muun muassa yhdet seurapiirihäät, kertoa uusiin naimisiin menevien naisten muuttuneesta hääpukumuodista sekä hyväntekeväisyyskonsertista, mainita toiset seurapiirihäät, kuvailla karkkikauppojen yleistymistä Lontoossa ja esitellä miesten kävelykeppien saralla uutuuksia, jonka onntto varsi oli mahdollista täyttää savukkeilla, joita sitten aseteollisuudesta kopioitu mekanismi toi yksi kerrallaan esiin.¹⁵³ Tällaiset lyhyet, kevyet kuvaukset korostivat artikkeleiden viihteellisyyttä.

Ajoittain kirjoittajat panostivat kyllä hieman sensaatiomaisuuteenkin. Esimerkiksi Diane kertoi talvella 1892–1893 tapauksesta Marlborough'n herttuan hautajaisista:

By the way, the smart world have not yet forgotten the unpremeditated joke got off by Lady Blandford at her late husband's funeral, –the Duke of Marlborough. Her names, as we all know, make the pretty alliteration of "B. B. B.;" –but was it worth carrying the motif so far as to send her wreath of magnificent white lilies to lie upon his coffin, with a card attached, black-edged and bearing a message of affectionate regret from three bees? These were not letters, bien entendu, but the tiny honey gatherers of domestic virtue!¹⁵⁴

Samalla kun Diane näin kommentoi tapausta kuin ohimennen hän myös kiinnitti lukijoiden huomion sen poikkeuksellisuuteen. Noin viikkoa myöhemmin julkaistussa artikkelissa Diane tosin vakavampaan tyyliin korosti, että Marlborough'n herttuatar ei ollut kommentoinut kuolleen miehensä entisen vaimon tahdittomuutta mitenkään.¹⁵⁵ Vaikka tapaus oli ilmeisesti herättänyt huomiota Lontoon seurapiireissä, ei kyseessä ollut varsinaisesti skandaali, vaan herttuan aiempi vaimo oli lähinnä julkisesti osoittanut huonoa makua.

Enemmän viitteitä skandaaliin on luettavissa seurapiirihenkilöiden uskottomuuksiin liittyvistä juoruista, joita myös toistui kirjeenvaihtajien

¹⁵¹ King 2009, 406–407.

¹⁵² Schudson 1978, 95.

¹⁵³ Ermyrtrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.7.1895.

¹⁵⁴ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 28.1.1893.

¹⁵⁵ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2.1893.

artikkeleissa. Kesällä 1893 Diane kertoi lukijoilleen arvoituksellisesti samanaikaisesti kahdestakin tapauksesta:

What is the rumor now more than whispered about a coming legal process between a Duke and a Duchess? I hear it on every side, but not decided enough yet to give you details. And there is another rumor, too, about two very well known American grande dames, the one a matron, the other a maid, in which jealousy plays a prominent part, and a certain Colonel is the casus belli.¹⁵⁶

Dianen kommentointi on tässä hyvin lyhyt eikä suoraan nimeä ketään, mutta on mahdollista, että artikkelin lukijat tiesivät kuitenkin muista yhteyksistä, kenestä oli kyse. Ainakin New Yorkissa julkaistussa *Town Topics* -seurapiirilehdessä käytettiin blind item -nimityksellä tunnettua tekniikkaa, josta sittemmin tuli Kingin mukaan seurapiirireporttereiden perustekniikka. Lehden julkaisija ja tekniikan keksijä, William D'Alton Mann saattoi kertoa erittäin yksityiskohtaisesti esimerkiksi juuri aviorikoksesta, kertaakaan mainitsematta nimiä, mutta antaen tarpeeksi vihjeitä osallisten tunnistamiseen. Koska tekstissä ei suoraan annettu nimiä, Mann saattoi välttää esimerkiksi herjaussyytteet. Kingin mukaan Mann usein kirjoitti paljastusartikkelin läheisyyteen toisen artikkelin näennäisen harmittomia seurapiiriuutisia, joissa skandaaliin liittyvien nimet olisivat mukana.¹⁵⁷

Diane ei vaikuta kuitenkaan hyödyntäneen tätä jälkimmäistä Mannin tapaa, sillä muualta artikkelista ei ole löydettävissä sellaisia nimiä, jotka suoraan voisi liittää kumpaankaan skandaaliin. Varsinkin herttuaparin mahdollista avioeroa Diane kommentoi niin vähän, että on mahdollista, ettei kirjoittaja itsekään todella tiennyt asiaa vielä ollenkaan varmaksi ja siksi pidättäytyi spekuloidasta. Sen sijaan jälkimmäinen huhu, vaikkakaan ei erityisen yksityiskohtainen, saattoi antaa riittävästi vihjeitä, jotta ainakin asiaan liittyvät henkilöt ja heidän tuttavansa saattoivat tunnistaa osapuolet. Lisäksi Diane palasi kyseiseen juoruun vielä kahdesti antaen samalla yksityiskohtaisempaa tietoa, edelleen kuitenkin pidättäytyen antamasta suoraan nimiä.¹⁵⁸

Enemmän kuin vain viitettä skandaaliin löytyy Ermyntruden kesällä 1895 julkaistusta artikkelista. Artikkelissaan Ermyntrude kuvailee yhtä Lontoon

¹⁵⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 22.7.1893.

¹⁵⁷ King 2009, 410.

¹⁵⁸ Diane: London By Way of Carlsbad – From Our Own Correspondent, *Vogue* 21.9.1893; London By Way of Austria – From Our Own Correspondent, *Vogue* 5.10.1893.

sesongin merkittävimmistä tapahtumista, Ascotin hevoskilpailuja. Poikkeuksellista oli Walesin prinsessan paikallaolo, sillä kirjoittajan mukaan tämä oli ensimmäistä kertaa Ascotissa sitten vanhimman poikansa kuoleman vuonna 1892. Varsinaiseen juuruun ja skandaaliin Ermyntrude pääsee kiinni mainitessaan, kuka ei ollut paikalla:

...equally marked and commented upon was the absence of the Countess of Warwick, who has been notably absent from every entertainment at which the Princess of Wales has appeared. The Princess has been [--] going out a great deal, [--] giving rise to the belief that she has in view to secure the social ostracism of the pretty Countess, [--] Lady Warwick's family sides altogether with her, and regard her as the victim of ill-natured gossip and of royal pique...¹⁵⁹

Ermyntrude ei sinänsä kerro, miten Warwickin kreivitär oli nostattanut Walesin prinsessan katkeruuden, mutta todennäköistä on, että kyseessä oli suhde Walesin prinssin ja Warwickin kreivittären välillä. Walesin prinssillä oli tunnetusti avioliiton ulkopuolisia suhteita, ja esimerkiksi amerikkalaissyntyisen Lady Randolph Churchillin uskotaan olleen tämän rakastajatar.¹⁶⁰ Se, että Ermyntrude kirjoitti sen hetkisestä skandaalista antaen mutkitta osapuolten nimet, viittaa suhteellisen varmaan tietoon asiasta.

Antamalla herttuattaren puolestapuhujien nimet Ermyntrude toisaalta mahdollisti sen, että lukijayleisö ei voinut täysin tuomita herttuatarta. Toisin kuin skandaalinhakuisemmissa julkaisuissa, kuten *Town Topics*issa, *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissa ei juurikaan esiinny suoraa pahantahtoisuutta. Sen sijaan lukijoille kerrottiin seurapiireistä kevyesti juoruilemalla, kirjeenomaisesti uskoutuen. Lokakuussa 1895 Ermyntrude kirjoitti Walesin prinsessa Maudin ja tanskalaisen prinssin mahdollisesta kihlauksesta. Samaan hengenvetoon tämä paljasti lukijoille, että prinsessa Maudilla oli tapana liikkua seurapiireissä 'incognito', salanimellä 'Miss Mills', ja että salanimensä varjolla Maud flirttaili ehkäpä enemmän kuin tämän prinsessan arvolle olisi sopivaa.¹⁶¹ Ermyntrude jätti kuitenkin kommentoinnin tähän, eikä yrittänyt lisätä juttuun sensaatiomaisuutta tai tehdä aiheesta skandaalia.

Voguen kirjeenvaihtajien jakamien juorujen keskittyminen Lontoon seurapiirien perinteiseen eliittiin ei sinänsä ole poikkeuksellista. Hogansonin mukaan

¹⁵⁹ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 11.7.1895.

¹⁶⁰ Kehoe 2004, 63, 150.

¹⁶¹ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 24.10.1895.

yhdysvaltalaiset sanoma- ja aikakauslehdet toivat jatkuvasti esiin eurooppalaisia ylhäisön jäseniä. Hoganson on länsimaisesta, muotiin pohjautuvasta monikansallisesta kuvitellusta yhteisöstä kirjoittaessaan huomioinut, kuinka yksityiskohtaiset kuvaukset Euroopan ylhäisöstä synnyttivät amerikkalaisessa lukijayleisössä niin ylenkatsetta kuin viehätystäkin. Niin suurten kuin pientenkin maiden kuninkaalliset ja muu perinteinen eliitti elivät jatkuvasti amerikkalaisten lehtien otsikoissa, ja kuten *Voguen* artikkeleissakin on havaittavissa, muodin kuvaukset ja seurapiirijuorut kulkivat lehtien palstoilla usein käsi kädessä.¹⁶² Esimerkiksi maaliskuussa 1895 julkaistussa artikkelissa kerrottiin hiljattain olleesta kuningattaren vastaanotosta, kun kirjoittaja harhautui kertomaan juorua ennen kuin jatkoi tilaisuudessa nähtyjen muodikkaiden pukujen kuvaukseen:

The Princess, who has only just returned from the Continent, is leaving England almost immediately, and is to spend the remainder of the year abroad, for the most part, it is understood, with her widowed sister, the Czarina. Indeed, it is whispered in Society [--] that she is growing very tired of her adopted country for reasons which it would be too long and also too difficult to enumerate here. However, there were some very gorgeous dresses worn...¹⁶³

Jatkaessaan kertomaan muodista kirjoittaja myös kuvaili muutamien nimeltä mainittujen seurapiirihenkilöiden pukeutumista tarkemmin, kuten Lady Spencerin hopeapaljeteilla ja turkiksella koristeltua puvun laahusta.¹⁶⁴ E erityisen merkittävänä Hoganson onkin pitänyt sitä, kuinka kuvitellun yhteisön rakentuminen tunnettujen yksilöiden ympärille teki yhteisöstä todellisemman.¹⁶⁵

Seurapiirijuorujen saralla kuninkaalliset vaikuttavat todella olleen kirjeenvaihtajille ehtymätön aihe. Esimerkiksi joulukuusta 1892 pitkälle seuraavan vuoden kevättä Dianen kestävimpanä aiheena oli odotettu kihlaus Teckin prinsessa Mayn ja Yorkin herttuan, Walesin prinssin ja prinsessan vanhimman elossa olevan pojan, välillä. Jo joulukuussa Diane kirjoitti kihlauksen olevan lähes julkinen salaisuus ja hän odotti virallisen ilmoituksen tulevan joulun juhlallisuuksien jälkeen. Vaikka virallista ilmoitusta ei tullut, Diane

¹⁶² Hoganson 2007, 77–78.

¹⁶³ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 14.3.1895.

¹⁶⁴ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 14.3.1895.

¹⁶⁵ Hoganson 2007, 77.

jatkoi kuitenkin Teckin prinsessan ja tämän perheen esittelyä *Voguen* lukijoille ja tulevan kuninkaallisen kihlauksen spekulointia läpi kevään.¹⁶⁶

Prinsessa Mayn ollessa lähdössä Walesin prinssin ja prinsessan kanssa risteilylle Välimerelle varhain keväällä, Diane oli jälleen varma, että julkinen ilmoitus kihlauksesta olisi tulossa:

...it is now more than an assured secret that the formal announcement of their engagement will be given out directly after their return to England, in three weeks' time. I have it, indeed, on the best authority that the Princess's wedding dress is already ordered, and that the rest of her trousseau is well under way.¹⁶⁷

Jälleen ilmoitusta kihlauksesta ei tullut. Vihdoin toukokuulle päivätyssä, noin kuukautta myöhemmin kesäkuussa julkaistussa artikkelissa Diane kertoi prinsessa Mayn ensimmäisestä kihlauksen jälkeisestä julkisesta näyttäytymisestä.¹⁶⁸ Kihlauksen ajankohdan spekulointi ja jatkuva odotus olivat pitäneet jännitystä yllä koko kevään. Tämä saattoi saada amerikkalaisenkin lukijan mukaan odotukseen, vaikka seurapiirijuorut Lontoosta tuskin liittyivät mitenkään lukijan jokapäiväiseen elämään. Schudsonin mukaan tällaisessa onkin kyse enemmän siitä, miten nämä kirjoitukset ruokkivat lukijan unelmia.¹⁶⁹ Myös Juergens on huomionut, miten vastaavanlaiset kirjoitukset mahdollistivat lukijoille välillisen osallistumisen tapahtumiin, joista heillä ei todellisuudessa ollut mitään mahdollisuutta päästä osaksi.¹⁷⁰

Andersonin mukaan kielen tärkeimpiin ominaisuuksiin kuuluukin sen 'kyky synnyttää kuviteltuja yhteisöjä ja luoda siten yksittäisiä solidaarisuuksia'. Hänen mukaansa kieli on pohjimmiltaan sisäänsä sulkeva, ennemmin kuin poissulkemisen väline. Anderson on perustellut tätä ajatusta sillä, että kuka tahansa voi oppia minkä tahansa kielen.¹⁷¹ Ajatuksen kielen sisäänsä sulkevuudesta, sen kyvystä synnyttää kuviteltuja yhteisöjä, voisi ulottaa koskemaan myös kielen käyttötapaa. Tapa, jolla Lontoon kirjeenvaihtajat kertoivat britteliitistä ja heidän seurapiireistään, saattoi saada amerikkalaisen lukijan kokemaan tulevansa osaksi samaa yhteisöä, jota artikkeleissa kuvattiin.

¹⁶⁶ Ks. esim. Diane: London - From Our Own Correspondent, *Vogue* 24.12.1892, 21.1., 25.3., 1.4., 29.4., 27.5.1893.

¹⁶⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.3.1893.

¹⁶⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.6.1893.

¹⁶⁹ Schudson 1978, 101.

¹⁷⁰ Juergens 1966, 149.

¹⁷¹ Anderson 2007, 191.

Kirjeenvaihtajien seurapiirijuorut käsittelivät myös Britanniaan muuttaneita ja Lontoossa vierailevia amerikkalaisia, mikä olisi ollut omiaan lisäämään lukijoiden solidaarisuuden tunnetta kuvattuja seurapiirejä kohtaan. Tunnetun amerikkalaisen eliittisuvun jäsen William Waldorf Astor oli perheineen muuttanut New Yorkista Lontooseen 1890-luvun alkuvuosina. Vaikka hän edelleen harjoitti liiketoimintaa Yhdysvalloissa – muun muassa keväällä 1893 New Yorkiin avatun Waldorf -hotellin muodossa – W. W. Astor jäi pysyvästi asumaan Englantiin, luopuen Yhdysvaltain kansalaisuudestaankin vuonna 1899.¹⁷²

Keväällä 1893 Astorien sopeutuminen uuteen ympäristöön antoi jutun aiheita Dianelle, joka artikkeleissaan kertoi yksityiskohtaisesti esimerkiksi heidän pyrkimyksistään hankkia tavoittelemaansa asemaan sopivia asuinsijoja – ja brittieliitin pyrkimyksistä myydä heille sellaisia.¹⁷³ Thompsonin mukaan 1880-luvulta lähtien oli ollut aiempaa yleisempää, että esimerkiksi teollisuudella vaurastuneet ja ehkäpä arvonimenkin saavuttaneet uusrikkaat sijoittivat Britanniassa mielellään maaomistuksiin, ja niihin liittyviin maaseutukartanoihin, vahvistaakseen omaa sosiaalista statustaan. Osa saattoi tyytyä maaseutukartanoon ilman maaomistuksiakin. Samaan aikaan monilla vanhoilla maanomistajilla oli tarve esimerkiksi velkojen tai laskevien tulojen vuoksi myydä ainakin osia maaomistuksistaan.¹⁷⁴

Dianen kertomukset Astoreiden kiinteistökaupoista liittyvät näin laajempaan ilmiöön Britannian eliitin keskuudessa. Alkuvuodesta 1893 Diane oli korostanut Devonshiren herttuattaren yrittäneen kaikin keinoin taivutella rouva Astoria ostamaan Lontoossa sijainneen talonsa 40 000 punnan (200 000 dollarin) hintaan, kun taas rouva Astor ei ollut Dianen mukaan valmis maksamaan enempää kuin 30 000 puntaa. Maaliskuussa Diane oli ilmoittanut tästä kaupasta jo jokseenkin varmana, kertoen että molemmat osapuolet olivat lähentyneet vaatimuksissaan toisiaan.¹⁷⁵ Lopulta toukokuussa Diane kuitenkin uutisoi kiinteistökaupasta Astoreiden ja aivan toisen Britannian perinteisen eliitin edustajan, Westminsterin herttuan välillä:

Mr. Waldorf Astor's purchase of Cliveden has certainly been the cause of considerable comment, but not of very great surprise; the Astors during

¹⁷² Hood 2016, 221; King 2009, 168–171.

¹⁷³ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2., 25.2., 25.3., 20.5.1893.

¹⁷⁴ Thompson 1963, 297–299, 303–319.

¹⁷⁵ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2.1893, 25.3.1893.

the last six months having virtually been its real owners. Their negotiations for the Duchess of Devonshire's house in Great Stanhope Street have failed to come to a satisfactory conclusion; and after all one ducal residence is as good as another, don't you think, for those not born "in the purple"?¹⁷⁶

Lopullista hankintahintaa Diane ei tässä yhteydessä lukijoilleen kertonut, mutta myöhemmässä artikkelissa Diane mainitsi Astorin maksaneen Clevedenistä 300 000 puntaa käteisenä.¹⁷⁷

Devonshiren herttuattaren tarjoaman Lontoon kaupunkikartanon ja Westminsterin herttuan Clevedenin hintojen suuri ero johtuu todennäköisesti siitä, että kyseessä oli kaksi hyvin erilaista kiinteistöä. Clevedenin kohdalla kauppaan todennäköisesti sisältyi kartanon ohella laajojakin maa-alueita. Clevedenin, tai Clivedenin, historiaa selvittäneen Norman Rosen mukaan kyseessä oli alun perin Buckinghamin 2. herttuan, George Villiersin 1660-luvun lopulla rakennuttama maaseutukartano Thames -joen rannalla, lähellä Windsorin linnaa. Ennen päätymistä Astoreille Cleveden liittyvine maa-alueineen vaihtoi käsiä useamman kerran, viimeiseksi kun Grosvenorin jaarli – myöhemmin Westminsterin herttua – osti sen vuonna 1868. Clevedenin lisäksi Westminsterin herttua omisti Eaton Hall -nimisen maaseutukartanon Cheshiressä ja Grosvenor House -nimellä tunnetun kaupunkikartanon Lontoossa, mikä Rosen mukaan vaikutti siihen, että Westminsterin herttua oli 1890-luvun alussa halukas myymään Clevedenin. Rose on maininnut kauppahinnan olleen ilmeisesti 1,25 miljoonaa dollaria.¹⁷⁸

Diane oli aiemmin verrannut 40 000 puntaa 200 000 dollariin, ja tämä suhde tarkoittaisi sitä, että Astorin Clevedenistä maksamat 300 000 puntaa olisivat vastanneet noin 1,5 miljoonaa dollaria. Samoihin aikoihin W. W. Astorin täti, Caroline Astor, osti New Yorkissa uuden kaupunkitalon ja käytti sen remontointiin 2 miljoonaa dollaria seuraavan kolmen vuoden aikana.¹⁷⁹ Tähän verrattuna voisi ajatella (oli kauppahinta sitten 1,25 miljoonaa tai 1,5 miljoonaa dollaria), että herra ja rouva Astor saavuttivat sopeutumisessaan melko

¹⁷⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 20.5.1893.

¹⁷⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 20.5.1893; London By Way of Carlsbad – From Our Own Correspondent, *Vogue* 9.9.1893.

¹⁷⁸ Rose 2001 (Kindle), luku 1, kappaleet 1–14. Rose on teoksessaan käsitellyt niin kutsuttua Cliveden Set -ryhmää, jonka pääasiallisena kokoontumispaikkana Cliveden toimi Astoreiden omistuksessa.

¹⁷⁹ King 2009, 171.

kivuttomasti uuden askeleen, oikeanlaisen asuinsijan: perienglantilaisen aristokraattisen maaseutukartanon.

Astorit ottivat sopeutumisessaan muitakin askeleita, joiden raportoimisesta Diane piti huolen. Esimerkiksi maaliskuussa Diane kertoi niin rouva Astorin esittelystä hovissa kuin herra Astorin menestymisestä *Westminster Gazette*n taloudellisena takaajana.¹⁸⁰ Jo loppukesästä 1893 Diane kertoi lukijoilleen huhusta, jonka mukaan Astor olisi aikeissa hakea Britannian kansalaisuutta:

It is now quite an understood certainty that Mr. W. W. Astor intends to apply for naturalization papers and become a British subject. He cannot, indeed, under the new property laws, hold freehold real estate without so doing. [--] Henceforward he will be a subject of the Queen, and, so says rumor, his ambition runs to political life in the Commons, with a possible baronetcy and subsequent peerage in the future, which might land him in the House of Lords. He is not the first American who has abandoned his native land for the mother country, and been rewarded by a title.¹⁸¹

Hoodin mukaan Astorin lopulta vuonna 1899 tapahtunut Yhdysvaltain kansalaisuudesta luopuminen aiheutti amerikkalaisessa lehdistössä vihaisia artikkeleita, joissa Astoria luonnehdittiin 'takinkääntäjäksi ja snobiksi'. *New York Times*issa julkaistu, oletetun lontoolaisen kirjeenvaihtajan artikkeli tyynnytteli raivostuneita amerikkalaisia sillä, että vaikka Astor nyt oli Britannian kansalainen, ei tätä koskaan tulisi täysin hyväksymään brittiläiseen eliittiin.¹⁸² Tällaista asennetta ei ollut lainkaan havaittavissa Dianen kirjoittamassa artikkelissa liittyen herra Astorin kansalaisuuteen, eikä sen enempää muissakaan *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien Astoreita käsittelevissä artikkeleissa.

Kirjeenvaihtajien laajamittaiset, yksityiskohtaiset kuvaukset esimerkiksi Astoreista ja Teckin prinsessasta ja heidän toiminnastaan Lontoon seurapiireissä tekivät osaltaan heistä kuuluisuuksia, joihin lukijoiden oli helppo samaistua. Charles L. Ponce de Leonin mukaan juorupalstat olivatkin osa julkisuuden henkilöihin keskittyneen journalismin kehitystä. *Voguen* aikalaislehtien, kuten *Cosmopolitanin*, sivuilla esiintyi samankaltaisia kertomuksia julkisuuden henkilöiden tekemisistä. Viihdyttävyyden ohella

¹⁸⁰ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.3.1893.

¹⁸¹ Diane: London By Way of Carlsbad – From Our Own Correspondent, *Vogue* 9.9.1893.

¹⁸² Hood 2016, 221.

seurapiirien kuvaukset auttoivat lukijoita ymmärtämään maailmaa ympärillään ja tulkitsemaan omaa osaansa siinä.¹⁸³

Amerikkalaisen eliitin keskuudessa vallinneen eurooppalaisuuden ja varsinkin Britannian perinteisen eliitin ihannointi antoi ajan lehdistössä aihetta jopa anglomaniasta puhumiseen. *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissaan jakamat seurapiirijuorut osaltaan tarjosivat sekä esikuvia että viihdykettä katseensa Eurooppaan kääntäneille amerikkalaisille. Niille lukijoille, joiden arkielämässä ei ollut minkäänlaista yhteyttä vauraan eliitin seurapiirielämään, kirjeenvaihtajien artikkelit tarjosivat ravinnetta unelmille ja mahdollisuuden päästä välillisesti osallisiksi tapahtumista, joihin heillä ei todennäköisesti muutoin olisi ollut mitään mahdollisuutta päästä.

Voguen kirjeenvaihtajille oli ominaista kertoa kevyesti, kuin ohimennen mainiten, Lontoon seurapiirien tapahtumista ja brittieliittiin kuuluvista henkilöistä. Seurapiirijuorut polveilivat artikkeleissa yhdessä muodin ja erinäisten tapahtumien kuvausten kanssa. Kerronnan keveys korosti artikkeleiden viihteellisyyttä, ja ne kuuluvatkin aikansa tyypilliseen tarinaperusteiseen kerrontaan, jonka olennainen tarkoitus oli viihdyttää. Seurapiirijuoruille ominaisesti kirjeenvaihtajien artikkeleista on havaittavissa niin sensaatiomaisuutta kuin skandaalinkäryäkin. Kerronnasta kuitenkin vaikuttaisi puuttuvan suora pahantahtoisuus, selkeä halu järkyttää sekä jossain määrin myös tuomitsevuus, jotka toisaalta kuuluivat joihinkin samana aikana julkaistuihin amerikkalaisiin lehtiin, kuten esimerkiksi New Yorkissa vaikuttaneen William D'Alton Mannin *Town Topics* -julkaisuun. Esitettyjen skandaalien osapuolet olivat kyllä joskus tunnistettavissa kirjeenvaihtajienkin artikkeleissa, mutta usein kirjoittajat myös pidättäytyivät nimeämstä ketään.

Toisaalta juuri artikkeleiden kerronnan yksityiskohtaisuus teki mahdolliseksi sen, että lukijat saattoivat rakentaa kuviteltua yhteyttä keskittyen tunnettuihin seurapiirihenkilöihin, ja kuten Hoganson on huomauttanut, kuvitellun yhteisön rakentaminen tunnettujen yksilöiden ympärille teki yhteisöstä todellisemman lukijalle. Samaan aiheeseen palaaminen toistuvasti, kuten kuninkaallisen kihlauksen pitkäaikainen spekulointi, piti yllä lukijan jännitystä ja auttoi lukijaa pääsemään osalliseksi tapahtumiin, joihin tällä ei todennäköisesti muutoin olisi

¹⁸³ Ponce de Leon 2002, 51–52.

ollut mitään mahdollisuutta päästä osaksi. Andersonin pohtima kielen kyky synnyttää kuviteltuja yhteisöjä ja toimia sisäänsä sulkemisen välineenä näin näkyy tavassa, jolla *Voguen* kirjeenvaihtajat esittivät britteliittiä ja Lontoon seurapiirejä esikuvana amerikkalaisille lukijoille. Lontoossa elävien tai siellä vierailevien amerikkalaisten läsnäolo artikkeleiden kerronnassa, esimerkiksi Astorit ja heidän sopeutumisensa Lontoon seurapiireihin, korosti amerikkalaisten ja brittien kulttuurista yhteyttä. Tämä auttoi osaltaan paitsi luomaan kansainvälistä kuviteltua yhteisöä myös osoittamaan amerikkalaisille lukijoille keinoja, joilla päästä käytännössä osaksi tuota yhteisöä.

3 Lontoon amerikkalainen siirtokunta

Euroopan suurista kaupungeista 1800-luvun lopun Lontoo ja sen sosiaalinen elämä houkuttelivat amerikkalaisia yli muiden. Aikalaislehdistönkin huomioima anglomania veti amerikkalaisia Atlantin yli erityisesti Lontoon sesongin aikana.¹⁸⁴ Lontoossa asuvien tai siellä vierailevien amerikkalaisten määrä olikin jatkuvassa kasvussa. Amerikkalaisten läsnäolo Lontoossa oli niin vahva, että epävirallisesti voitiin puhua Lontoon amerikkalaisesta siirtokunnasta.¹⁸⁵ Amerikkalaisten läsnäolo Lontoossa näkyy selvästi myös *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissa, joiden avulla pyrin tässä luvussa vastaamaan kysymykseen, miten amerikkalaiset esitettiin osana Lontoon seurapiirejä.

Alaluvussa 3.1 käsittelen amerikkalaisten naisten ja brittimiesten muodostamia liittoja ja niiden vaikutusta amerikkalaisiin Lontoon seurapiireissä. Tarkastelen erityisesti, miten amerikkalaisten ja brittien välisiä liittoja sekä noiden liittojen amerikkalaisia osapuolia esitettiin kirjeenvaihtajien artikkeleissa. Alaluvussa 3.2 keskityn siihen, miten Britanniassa asuvat tai oleskelevat amerikkalaiset olivat – tai eivät olleet – osa seurapiirejä. Tarkastelen, millaisin ansioin amerikkalainen saattoi ansaita paikkansa seurapiireissä ja mitä vaadittiin, jotta yksittäisen henkilön tai kokonaisen perheenkin voitiin katsoa menestyneen Lontoon seurapiireissä.

3.1. Amerikkalaiset leidit ja brittiläiset herrat

Pysyvyyttä Lontoon amerikkalaiseen siirtokuntaan toivat enemmän tai vähemmän pysyvästi maahan jääneet amerikkalaiset. Esimerkkejä kokonaisten perheiden muuttoliikkeestä ovat niin William Waldorf Astorin perheen muutto 1890-luvun alussa samoin kuin *Voguen* artikkeleissakin mainitun Louise Mackayn perheen muutto Pariisin kautta Lontooseen. Merkittävämpää kuitenkin amerikkalaisen siirtokunnan muodostumiselle oli ilmiö, jossa amerikkalaisista yleensä hyvin varakkaista perheistä lähtöisin olevat nuoret naiset avioituivat brittiläiseen eliittiin kuuluvien miesten kanssa.

Ilmiö ei sinänsä ollut ainutlaatuinen tai rajoittunut vain 1800-luvun lopulle, mutta solmittujen liittojen määrä teki siitä merkittävää. Greg Kingin mukaan vuosisadan vaihteeseen mennessä yli 500 amerikkalaista naista oli liittynyt

¹⁸⁴ King 2009, 380–381.

¹⁸⁵ Cooper 2014, 39.

avioliiton kautta Britannian aristokraattisiin perheisiin.¹⁸⁶ Myös erityisesti amerikkalaisten naisten ja Britannian eliittiin kuuluneiden miesten välisiä tutkinut Dana Cooper on dokumentoinut jopa 588 solmittua avioliittoa amerikkalaisten perijättärien ja brittiläiseen yläluokkaan¹⁸⁷ kuuluneiden miesten välillä Yhdysvaltain sisällissodan ja ensimmäisen maailmansodan väliseltä ajalta. Cooper on korostanut, että vaikka eri tutkijat ovat laskeneet avioliittojen määrää eri tavoin eri rajauksilla ja päätyneet eri lopputuloksiin, määrä on joka tapauksessa huomattava.¹⁸⁸ Lisäksi solmittujen avioliittojen määrässä tapahtui Kehoen mukaan jatkuvasti tasaista kasvua 1890-luvun loppupuolelle saakka.¹⁸⁹

1800-luvun viimeiselle vuosikymmenelle tultaessa niin monet amerikkalaisnaiset olivat menneet naimisiin eurooppalaiseen ylhäisöön kuuluvien miesten kanssa, että se antoi aiheita vuosittaiselle julkaisulle: *Titled Americans: A List of American Ladies Who Have Married Foreigners of Rank*. Vaikka julkaisu käsitteli amerikkalaisten ja kaikkien muiden maiden kansalaisten välisiä avioliittoja, Cooper on korostanut, että suurin osa tässä julkaisussa mainituista avioliitoista oli amerikkalaisten ja brittien välisiä.¹⁹⁰ Amerikkalaisten naisten ja brittimiesten väliset liitot ovat selkeästi esillä myös *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa. Esimerkiksi lehden ensimmäisen julkaisuvuoden aikana Diane kertoi useista 'anglo-amerikkalaisista' kihlauksista ja häistä, muun muassa neiti Wayne-Cuylerin ja Sir Philip Egertonin, neiti Bradley-Martinin ja lordi Cravenin, neiti May Yohen ja lordi Henry Francis Pelham Clintonin sekä neiti Adele Grantin ja Essexin jaarlin välillä.¹⁹¹

Artikkeleissa ei kuitenkaan käsitellä vain viimeaikaisia kihlauksia ja avioliittoja amerikkalaisten naisten ja brittimiesten välillä, vaan artikkeleiden perusteella Lontoon seurapiireihin kuuluvien eliittiperheiden joukossa oli useita aiemmin solmittuja amerikkalaisten ja brittien liittoja. Elokuussa 1893 kertoessaan keitä oli ollut läsnä rouva Mackayn hiljattain järjestämässä juhlissa, Diane luetteli muutamia tunnetuimpia naisia, jotka olivat jo vuosia aiemmin liittyneet Britannian eliittiin:

¹⁸⁶ King 2009, 382.

¹⁸⁷ Cooper käyttää sanoja *peerage, barons ja landed gentry*.

¹⁸⁸ Cooper 2014, 4.

¹⁸⁹ Kehoe 2004, 67.

¹⁹⁰ Cooper 2014, 39.

¹⁹¹ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.12.1892, 4.2., 25.3., 16.9., 7.12.1893.

The Marchioness of Anglesey – Miss Minna King that was, of Augusta, Georgia (and do you remember how beautiful she was at the time of her first marriage, to the Hon. Henry Wodehouse, a brother of the present Lord Kinberley?) was one of that galaxy of beautiful American women in which Miss Consuela Yznaga (now the Duchess of Manchester), Miss Jennie Jerome (Lady Randolph Churchill), Miss Minnie Stevens (Mrs. Arthur Paget), all played such prominent parts.¹⁹²

Usein kirjeenvaihtajat toivatkin amerikkalaisten ja brittien väliset liitot esille näin ilmoittamalla puheenaiheena olevan naisen tyttönimen, useimmiten liittäen tähän myös kaupungin, josta nainen oli alun perin kotoisin. Esimerkiksi rouva Frank Evansista, jonka tytär esiteltiin hovissa keväällä 1893, Diane kertoi tämän olleen 'Miss Marie de Grasse Stevens, of New York'.¹⁹³ Termin *née*, jolla tarkoitetaan aiempaa nimeä, käyttö oli vielä yksinkertaisempi keino ilmoittaa puheenaiheena olleen seurapiiriläisen amerikkalaiset juuret. Kirjeenvaihtajien artikkeleista saatettiin lukea tähän tapaan muun muassa rouva Curzonista, 'née Miss Leiter, of Washinton and Chicago', Lady Terrence Blackwoodista, 'née Miss Davis, of New York', ja rouva Algernon Sartorisista, 'née Miss Nellie Grant'.¹⁹⁴

Oletettavasti tällainen kirjoittaminen auttoi lukijoita tunnistamaan, kuka oli kuka ja asettamaan esitetyt henkilöt laajempaan kontekstiin. Lontoon seurapiiriläisten amerikkalaisten juurien ilmoittaminen vaikuttaa olleen tärkeää Lontoon kirjeenvaihtajille kuitenkin muustakin syystä, erityisesti jos nainen oli avioliittonsa myötä noussut britteliitin ylhäisimmille oksille. Todennäköisesti amerikkalaisten juurien esiintuominen toimi todisteena siitä, että amerikkalaiset todella menestyivät aristokraattisissa seurapiireissä. Cooperin mukaan tällainen nimen ilmoittaminen oli tosin myös osoitus siitä, että avioliittonsa myötä mainittu amerikkalainen nainen oli jättänyt taakseen niin aiemman maansa kuin identiteettinsäkin.¹⁹⁵ Siten kyseessä olisikin enemmän naisen uuden identiteetin korostaminen vertaamalla sitä vanhaan.

Kirjeenvaihtajien artikkeleissa käsiteltiin myös amerikkalaisten naisten ja muiden kuin Britannian eliittiin kuuluvien miesten välisiä avioliittoja, ja

¹⁹² Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 12.8.1893.

¹⁹³ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.3.1893.

¹⁹⁴ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 30.1.1896; Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 1.4.1893.

¹⁹⁵ Cooper 2014, 31.

esimerkiksi Diane kommentoi joulukuussa 1893 rouva Mackayn tyttären ilmeisen epäonnista avioliittoa:

The Princess Colonna is for the moment staying with her mother, Mrs. Mackay, in Paris. There seems the little or no doubt as to the legal separation pending between her and Prince Colonna becoming un fait accompli. Mr. Mackay refuses, so I am told, to pay his gambling debts any longer. Sixty-nine thousand francs was the last item, and even the most indulgent step-father-in-law cannot be expected to go on for ever advancing thousands to a spendthrift Italian noble.¹⁹⁶

Diane jatkoi vielä selvittämällä lukijoille hyvin tarkkaan amerikkalaisen prinsessan tuhlailevan miehen sukulinjan.¹⁹⁷ Kyseessä saattoi olla amerikkalaisille lukijoille kohtuullisen tuntematon eurooppalainen kuninkaallinen sukuhaara, joka siksi vaati Dianelta melkein poikkeuksellisen tarkan selvityksen. Todennäköistä kuitenkin on myös, että vaikka avioliitto oli mitä ilmeisemmin epäonnistunut, miehen perinteinen eliittistatus silti korosti edelleen Mackayn tyttären menestystä eurooppalaisissa seurapiireissä. Samalla tosin Dianen kertomuksesta on havaittavissa, etteivät amerikkalaiset isät olleet pysyvästi halukkaita mahdollistamaan tuhlailevien ulkomaisten vävyjensä elämäntapaa.

Cooperin mukaan niin Yhdysvalloissa kuin Britanniasakin oli useita eri mielipiteitä amerikkalaisten naisten ja Britannian eliittiin kuuluvien miesten välisistä liitoista. Monet amerikkalaiset vaalivat yhteistä kulttuuriperintöä vanhan emämaan kanssa ja halukkaasti rakensivat sosiaalisia yhteyksiä sinne. Näin he olivat mielissään, kun kuuluivat jälleen yhden amerikkalaisen nuoren naisen nousseen Britannian perinteisen eliitin riveihin. Toisaalta monet demokraattista, tasa-arvoista ideaalia ihannoivat amerikkalaiset myös halveksivat vanhaa emämaata monarkioineen eikä heidän silmissään aristokraattisen arvonimen vastaanottanut amerikkalainen ollut amerikkalainen ensinkään.¹⁹⁸

Hogansonin mukaan yksi 1800-luvun loppupuolen Yhdysvalloissa vallinneista ulkomaalaisuuteen ja toiseuteen liittyvistä peloista liittyi nimenomaan amerikkalaisten naisten ja eurooppalaisten aatelismiesten avioliittoihin. Lähinnä morsiamiin kohdistunut kritiikki koski myös varakkaiden, Eurooppaan yhteyksiä kultivoineiden amerikkalaisten luokkaa kokonaisuudessaan. Erityisesti uusrikkaiden amerikkalaisten ja eurooppalaisten yläluokkaisten perheiden

¹⁹⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 7.12.1893.

¹⁹⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 7.12.1893.

¹⁹⁸ Cooper 2014, 7–13.

yhdistymisiä pidettiin helposti sosiaalisen ylenemisen tavoittelemisena isänmaallisuuden kustannuksella.¹⁹⁹ Jennings onkin huomionut, että Yhdysvaltain itärannikon uusi yltiövarakas eliitti oli hyvin tietoinen yhteydestään Britanniaan ja että nimenomaan amerikkalaisen eliitin keskuudessa velloneen tarve saavuttaa toinen toistaan korkeampi sosiaalinen asema johdatti amerikkalaiset solmimaan avioliittosopimuksia brittieliitin kanssa.²⁰⁰

Britanniassa suhtautuminen amerikkalaisten ja brittien välisiin liittoihin oli vielä 1890-luvun alkupuolellakin yleisesti positiivista. Samaan aikaan, kun Yhdysvalloissa osa väestöstä kasvatti valtavia omaisuuksia, Britanniassa perinteisen eliitin varallisuus ja kyky huolehtia maaomistuksistaan oli laskussa. Amerikkalaisten yhteyksien tuomat varat helpottivat monien Britannian perinteiseen eliittiin kuuluvien taloudellista tilannetta.²⁰¹ Lisäksi Thompson on esittänyt, että rikkaista amerikkalaisista perheistä tulevien naisten ja Britannian eliittiin kuuluvien miesten väliset avioliitot olivat vain uusin ilmenemismuoto vakiintuneessa tavassa sulauttaa uutta varallisuutta vanhaan.²⁰² Näin voidaan ajatella, että niin sanonut anglo-amerikkalaiset liitot olivat luonnollinen jatkumo Britannian eliitin keinoille ylläpitää omaa asemaansa.

Samanaikaisesti kun osa Britannian perinteisestä eliitistä katsoi Atlantin yli löytäväkseen hyödyllisiä kontakteja, osa kääntyi samassa tarkoituksessa kotimaansa uusrikkaiden puoleen.²⁰³ *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleista Dianen kirjoitus loppuvuodesta 1893 koskien vanhempaan eliittisukuun kuuluneen 7. jaarli Bathurstin avioitumista neiti Borthwickin kanssa on hyvä esimerkki tästä liikkeestä ja tukee Thompsonin käsitystä. Neiti Borthwickin isä oli Sir Algernon Borthwick, jonka voidaan katsoa kuuluneen nimenomaan Britannian kotimaiseen, uuteen nousevaan taloudelliseen eliittiin: hän oli päivälehti *Morning Postin* omistaja, South Kensingtonin parlamenttiedustaja ja hänen baronetin arvonsa oli luotu vasta kuusi vuotta aiemmin. Borthwickin myötäjäissummaa Diane kuvaili hyvin avokätiseksi, mikä sopii käsitykseen siitä,

¹⁹⁹ Hoganson 2007, 57.

²⁰⁰ Jennings 2007, 29.

²⁰¹ Cooper 2014, 9–10.

²⁰² Thompson 1963, 302.

²⁰³ Thompson 1963, 302–303.

että morsiamen liittoon tuomalla varallisuudella oli oleellista merkitystä myös britteliitin vanhempien ja uudempien jäsenien välisissä avioliitoissa.²⁰⁴

Toisaalta Britanniassa esitetty amerikkalaisiin morsiamiin kohdistunut kritiikki kohdistui juuri amerikkalaisen rahan voimaan. Yltiövarakkaat, uusrikkaat amerikkalaiset, joita pidettiin helposti karkeina ja sivistymättöminä, vaikuttivat voivan ostaa paikkansa Lontoon eksklusiivisista seurapiireistä yksinkertaisesti hankkimalla Britannian aatelismiehiä puolisoiksi tyttärilleen.²⁰⁵ Diane kertoi yhdestä tällaisesta rahan ja arvonimen yhdistävästä tulevasta liitosta, kun neiti Davis valmistautui syksyllä 1893 vietettäviin häihinsä:

Lord Terrence Blackwood is the second son of the Marquis and Marchioness Dufferin, and as all the world knows, the Dufferins are poor for their station. Lord Terrence has about £300 a year of his own. Mr. Davis intends to settle \$200,000 upon his daughter, or at least such a sum as shall insure the young couple an income of not less than £3,000.²⁰⁶

Rahan merkitys tulevalle liitolle oli selvä. Sulhasen oma vuositulo vastasi luultavasti noin 1 500 dollaria, ja ilmeisesti sulhasen perheen suhteellinen köyhyys asemaansa nähden tarkoitti sitä, ettei heiltä olisi odotettavissa tukea nuorelle parille. Näin 200 000 dollarin myötäjäiset morsiamen isältä tulivat muodostamaan pääosan parin varallisuudesta.

Yleisesti myötäjäisten määrä vaihteli huomattavasti morsiamen perheen taloudellisen tilanteen ja statuksen mukaisesti, mutta Cooper on huomauttanut, että varsinkin 'anglo-amerikkalaisissa avioliitoissa' myötäjäisten määrä oli usein huomattava.²⁰⁷ Rahan ja arvonimien vaihtokaupasta huolimatta *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkelit tilaisuuden tullen korostivat amerikkalaisen naisen uuden britteliittiin kuuluvan perheensä luona kohtaamaa lämmintä vastaanottoa:

Great rejoicings are being held throughout the Grey Egerton clan at the birth of a son and heir a few days ago to Sir Philip Grey Egerton, who married about a year ago Miss Cuyler, of the States. The young American wife has made herself a great favorite in her husband's family, as in society generally, and the news of the little stranger's safe advent

²⁰⁴ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 21.12.1893; *The London Gazette* 5.8.1887, 4240.

²⁰⁵ Cooper 2014, 6–10.

²⁰⁶ Diane: London By Way of Carlsbad – From Our Own Correspondent, *Vogue* 21.9.1893.

²⁰⁷ Cooper 2014, 20.

has been a source of genuine congratulation from Lady Grey Egerton's many friends.²⁰⁸

Pääasiassa amerikkalaisten ja brittien välisiä avioliittoja käsiteltiin kirjeenvaihtajien artikkeleissa tähän tapaan positiivisesti. Artikkeleiden antaman yleiskuvan mukaan amerikkalaiset morsiamet rahoineen olivat tervetulleita ja heidät hyväksyttiin osaksi uutta britteliittiin kuuluvaa perhettä sekä tavoittelemiaan seurapiirejä.

Tutkijoiden huomioita amerikkalaisiin morsiamiin kohdistuneista negatiivisista ennakkokäsityksistä ei kuitenkaan voida sivuuttaa, ja kirjeenvaihtajien artikkeleiden positiivinen yleiskuva vaikuttaisi olevan ristiriidassa näiden huomioiden kanssa. Sekä Kehoe että King ovat siteeranneet Lady Randolph Churchillin, eli amerikkalaislähtöisen Jennie Jeromen sanoja siitä, kuinka yleisesti amerikkalainen nainen Lontoossa oli aina jokseenkin epäilyksenalainen.²⁰⁹ Ristiriitaa voi selittää *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleiden olemuksella osana aikansa tarinaperusteista kerrontaa ja artikkeleiden roolilla lukijayleisön viihdyttäjänä. Positiiviset kuvaukset amerikkalaisista morsiamista Lontoossa sopii artikkeleiden muutoinkin kevyeen kerrontaan. Kirjeenvaihtajilla – puhumattakaan lehden muista vaikuttajista – on todennäköisesti ollut myös jonkinlaisia oletuksia lukijayleisöstään, eikä amerikkalaisten morsiamien suora parjaaminen amerikkalaisille lukijoille tuskin olisi auttanut ainakaan lehden menestyksessä. On lisäksi muistettava, että *Vogue* oli alun perin suunnattu juuri sille lukijayleisölle, jota anglomania kaikkein eniten vaikutti vaivaavan: amerikkalaiselle eliitille.

Voguen kirjeenvaihtajien artikkelit olivat näin mukana luomassa Atlantin ylittävää, britejä ja amerikkalaisia yhdistävää kuviteltua yhteisöä. Yhdysvaltain ja Britannian 'kuviteltujen poliittisten yhteisöjen' rinnalle oli kehittynyt kulttuurinen ja sosiaalinen anglo-amerikkalainen kuviteltu yhteisö. Kuvitteluun osallistuivat niin kirjeenvaihtajat kuin lehden amerikkalainen lukijakuntakin, kun taas Lontoon seurapiireissä liikkuneiden henkilöiden ei tarvinnut olla mitenkään tietoisesti osallisia prosessissa. Hogansonin ajatus kuvitellun yhteisön rakentumisesta tunnettujen yksilöiden ympärille on tässä oleellinen: artikkeleiden yksityiskohtainen kerronta Britannian eliitistä ja Lontoon

²⁰⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 23.11.1893. Ks. myös esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 29.7.1893, 28.12.1893, 4.1.1894.

²⁰⁹ Kehoe 2004, 68–69; King 2009, 381.

seurapiireistä mahdollisti lukijan kuvittelun kiinnittymisen tiettyihin tunnettuihin seurapiirihenkilöihin. Kuvaamalla niin hiljattain vietettyjä häitä kuin muistelemalla vanhempiakin liittoja artikkelit tekivät brittimiesten kanssa avioituneista amerikkalaisista naisista tällaisia tunnettuja yksilöitä, joita kohtaan lukijoiden oli mahdollista kokea solidaarisuutta. Heidän amerikkalaisuutensa Lontoon seurapiireissä vahvisti näin rakennettua kuviteltua yhteisöä.

On tosin myös huomioitava, että Britannian eliittiin liittyneiden naisten amerikkalaisuus oli rakennettu juuri artikkeleiden palstoilla ja se esitettiin artikkeleissa korostuneesti, mahdollisesti juuri oletetun lukijayleisön vuoksi. Esimerkiksi Cooper on korostanut Atlantin ylittävissä avioliitoissa amerikkalaisten naisten sopeutumisen merkitystä: mitä paremmin amerikkalainen nainen sopeutui brittiläisen eliitin kulttuuriin, sitä halukkaammin britit hänet hyväksyivät.²¹⁰ Tästä yhtenä osoituksena voisi pitää Dianen huomiota siitä, kuinka amerikkalaisuus ei välttämättä ollut suotavaa edes muiden Lontoon amerikkalaisten keskuudessa:

All smart Londoners know well the pretty house in Cadogan Place, [--] while Americans, resident or transient, have even better reason to appreciate its hospitality. [--] always open to them, and this is saying a great deal, for I could quote much grander Anglo-American houses where to call oneself "American", is to write oneself down as hopelessly impossible.²¹¹

Ilmeisesti tullakseen hyväksytyksi amerikkalaisen tulokkaan oli ennen kaikkea osoitettava kykynsä sulautua brittieliitin elämäntapaan. Tätä käsitystä tukee myös Jenningsin huomio siitä, että brittien kanssa avioituneilla amerikkalaisilla naisilla ei kasvatuksensakaan puolesta ollut käytännössä muuta mahdollisuutta kuin sulautua osaksi miehensä seurapiirejä.²¹²

Vaikka sopeutuminen varmasti oli yksilöllistä, jossain määrin avioliitto brittieliittiin kuuluvan miehen kanssa siis johti siihen, että amerikkalainen nainen joutui omaksumaan uuden identiteetin. Hän joutui olemaan vähemmän avoimesti amerikkalainen sopiakseen uuteen ympäristöönsä. Tästä huolimatta amerikkalaiset jatkuvasti hakivat yhteyksiä Lontooseen ja brittieliittiin. Merkittävästi amerikkalaisten motivaatioon solmia suhteita brittiläiseen eliittiin vaikuttivat sen suomat sosiaalisen etenemisen mahdollisuudet. Vaikka tie

²¹⁰ Cooper 2014, 31.

²¹¹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 18.2.1893.

²¹² Jennings 2007, 80.

kotimaisiin seurapiireihin ei olisikaan avautunut, tilanne ulkomailla saattoi olla aivan eri.²¹³

Cooper on esittänyt, että amerikkalaisnaisten motivaatiossa 'anglo-amerikkalaisen' liiton solmimiseen yhdistyivät todennäköisesti niin hyvän taloudellisen kuin korkean sosiaalisenkin aseman tavoittelu. Tällaisen avioliiton myötä naisella saattoi olla mahdollisuus päästä paremmin osalliseksi isänsä omaisuudesta, joka naimattomana olisi luultavasti jäänyt täysin naisen ulottumattomiin, ja samalla hyötyä miehensä arvonimen tuomasta sosiaalisesta pääomasta.²¹⁴ Myös Jennings on huomauttanut, että yllättäen Britannia saattoi tarjota amerikkalaiselle naiselle vapaamman aseman brittimiehen rinnalla, esimerkiksi roolin miehensä poliittisen uran edistämisessä, kuin avioliitto rikkaan amerikkalaisen miehen kanssa.²¹⁵ Vain avioliiton myötä amerikkalainen nainen pystyi saavuttamaan brittiliitin ylimmänkin mahdollisen oksan, herttuattaren arvonimen, ja muutamat tunnetuiksi muodostuneet amerikkalaiset naiset tässä onnistuivatkin.

Voguen kirjeenvaihtajien artikkeleissa esiintyi 1890-luvulla peräti kaksi amerikkalaislähtöistä herttuatarta, jotka saavuttivat saman arvonimen: Marlborough'n 8. ja 9. herttuatar. Marlborough'n 8. herttuatar nautti ainakin kirjeenvaihtajien artikkeleissa vielä alkuvuodesta 1894 asemastaan huomionarvoisena seurapiirihenkilönä:

The Duchesse of Marlborough was the guest of Lord and Lady de Ramsey at Haverland Hall for Christmas. Lady de Ramsey is a sister of the late Duke of Marlborough [--] the sister-in-law to the American Duchess. I am told that the Duchess spent no less than \$10,000 in presents for the house party at Haverland, and on New Year's eve wired to town for another \$2,000 worth of diamonds which were also bestowed in gifts. The Duchesse has just taken on the lease of Deepdean for twenty-one years, Lord Francis Hope's lovely place near Dorking.²¹⁶

Selkeästi herttuattarella oli edelleen varallisuutta käytettävissään, ja hän oli ilmeisesti myös onnistunut saavuttamaan herttuan kuoleman jälkeen jokseenkin itsenäisen aseman. Toukokuussa 1895 Ermyntrude kertoi ohi menneen herttuattaren läsnäolosta eräässä seurapiiritapahtumassa, mainiten samalla

²¹³ Cooper 2014, 24–25.

²¹⁴ Cooper 2014, 31.

²¹⁵ Jennings 2007, 42–43.

²¹⁶ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.2.1894

tämän uuden aviomiehen, lordi William Beresfordin.²¹⁷ Samoihin aikoihin, kun seuraava amerikkalainen Marlborough'n herttuatar oli jo haussa, edellinen oli avioitunut uudelleen ja jälleen britteliittiin kuuluvan miehen, William Beresfordin kanssa.²¹⁸

Marlborough'n 9. herttuattaren vuoro tuli samana vuonna, kun kesäistä kihlausta seurasivat häät New Yorkissa, marraskuussa 1895. Morsian oli Consuelo Vanderbilt, William K. ja Alva Vanderbilin tytär, ja sulhanen edellisen Marlborough'n herttuattaren poikapuoli, Charles Richard John Spencer-Churchill, Marlborough'n 9. herttua.²¹⁹ Lokakuussa 1895 Ermyntrude oli kirjoittanut artikkelissaan kuin muotivinkkinä oletettavasti pian häiden jälkeen Britanniaan saapuvalle uudelle herttuattarelle:

... as the new Duchess of Marlborough is reported to have a long and swan-like neck, like our Princess of Wales, she will doubtless be interested to learn that according to the new fashion the neck is to be very much decorated.²²⁰

Tämän jälkeen Ermyntrude viittasi uuteen herttuattareen enää kerran: herttuattaren järjestettyä tanssiaiset keväällä 1896, Ermyntrude tyytyi esittelemään tämän vain lyhyesti illan emäntänä.²²¹ Tämän jälkeen Marlborough'n herttuatar katosi Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleista, palaten vasta yli 10 vuotta myöhemmin, *Voguessa* tammikuusta elokuuhun 1907 ilmestyneissä kirjeenvaihtaja Antonian kirjoittamissa artikkeleissa, joissa myös kahdesti julkaistiin herttuattaren kuva.²²²

Consuelon, Marlborough'n herttuattaren osuus Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa jäi näin hyvin vähäiseksi. Cooper, Jennings ja King ovat kuitenkin korostaneet Consuelo Vanderbilin avioliittoa yhtenä huomattavimmista amerikkalaisten ja brittien välisistä liitoista. Jenningsin ja King ovat pitäneet liittoa kuuluisimpana kategoriassaan, jonkinlaisena ilmiön huippuna.²²³ Cooper puolestaan on käsitellyt Vanderbilt-Marlborough -liittoa yhtenä ensimmäisistä

²¹⁷ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 20.6.1895.

²¹⁸ Jennings 2007, 89–94.

²¹⁹ King 2009, 384–388.

²²⁰ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 14.11.1895.

²²¹ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.6.1896.

²²² Antonia: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 24.1.–22.8.1907.

²²³ Jennings 2007, 91–92; King 2009, 383.

'anglo-amerikkalaisista' liitoista, joita kohtaan yleinen mielipide molemmin puolin Atlanttia oli jo kääntynyt negatiiviseksi.²²⁴

Hyvissä ajoin ennen tätä Lontooseen oli kuitenkin muodostunut niin vahva vierailevien ja pysyvästi Britanniaan jääneiden amerikkalaisten yhteisö, että sitä saattoi kutsua amerikkalaiseksi siirtokunnaksi. Siirtokunnan muodostumisessa amerikkalaisten, varakkaista perheistä olevien naisten ja Britannian perinteiseen eliittiin kuuluvien miesten välisillä avioliitoilla oli ollut suuri merkitys. Vaikka ilmiö ei ollutkaan täysin uusi tai ainutlaatuinen, 'anglo-amerikkalaisten' avioliittojen valtava määrä teki ilmiöstä poikkeuksellisen. Amerikkalaisten naisten ja brittimiesten avioliitot saivat runsaasti palstatilaa myös *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleissa, erityisesti lehden ensimmäisenä julkaisuvuonna, jolloin kirjeenvaihtajat dokumentoivat useita uusia liittoja.

Uusia liittoja koskevien ilmoitusten ja juuri vietettyjen häiden kuvausten lisäksi kirjeenvaihtajien artikkeleissa muistettiin aiemmin solmittuja avioliittoja ja niitä amerikkalaislähtöisiä naisia, jotka olivat saattaneet olla osana Lontoon seurapiirejä jo vuosia, ellei vuosikymmeniä. Niin uusien kuin vanhempienkin liittojen tapauksissa kirjoittajat pitivät usein huolen siitä, että naisen tyttönimi ja mahdollisesti amerikkalainen kotikaupunki tulivat mainituksi – tärkeää tämä vaikuttaa olleen varsinkin silloin, jos nainen oli avioliittonsa myötä yltänyt hyvin korkeaan asemaan brittieliitin keskuudessa. Tällaisessa ilmoittamisessa toisaalta muistettiin naisen amerikkalaisia juuria, mutta toisaalta sillä saatettiin myös korostaa naisen uutta identiteettiä vertaamalla sitä vanhaan. Joka tapauksessa tällainen kerronta auttoi kuuluttamaan amerikkalaisten naisten kyvykkyyttä nousta sosiaalisesti korkeaan asemaan sulkeutuneiksi ajatelluissa aristokraattisissa seurapiireissä.

Kirjeenvaihtajien artikkelit eivät käsitelleet vain amerikkalaisten ja brittien välisiä avioliittoja, vaan myös esimerkiksi Britannian perinteisen ja uuden nousevan taloudellisen eliitin välisillä avioliitoilla oli oma tilansa palstoilla. Sekä näissä että amerikkalaisia koskevien avioliittojen solmimisessa rahalla oli kuitenkin selkeä merkitys, ja kirjeenvaihtajat saattoivat selvittää hyvinkin tarkasti, millaisen myötäjäisyyden turvin liitosta oli sovittu ja millaisella vuosittaisella rahamäärällä uusi aviopari oletettavasti aikoi elää. Rahaan keskittymisestä

²²⁴ Cooper 2014, 179.

huolimatta artikkelit käsittelivät avioliittoja ja amerikkalaisten morsianten sopeutumista Britannian eliittiin selkeän positiivisesti, jopa ristiriitaisessa määrin tutkijoiden näkemyksiin nähden. Artikkeleissa esiintyvät amerikkalaiset uudet ja vanhat morsiamet todistivat, osa saavuttamallaan korkealla herttuattarenkin arvolla, amerikkalaisten naisten mahdollisuuksista ja kyvykkyydestä sopeutua ja nousta arvostetuksi osaksi Lontoon seurapiirejä, säilyen kuitenkin artikkeleiden palstoilla perimmäisesti amerikkalaisina. Vaikka suhtautuminen brittien ja amerikkalaisten välisiin avioliittoihin muodostui lopulta negatiiviseksi, 1890-luvulla brittieliitin joukossa eli jo huomattava määrä amerikkalaisia.

3.2. Amerikkalaisten menestyksen mitta

Osittain amerikkalaisten ja brittien välillä solmittujen avioliittojen ansiosta Lontooseen oli muodostunut epävirallinen amerikkalainen siirtokunta. Cooperin mukaan tämä periaatteessa ulkopuolisten yhteisö oli jopa onnistunut saavuttamaan brittiläisen eliitin yleisen hyväksynnän.²²⁵ Hyväksyntä Lontoon seurapiireihin toimikin amerikkalaisten menestyksen mittana. Hyväksynnän saattoi saavuttaa eri keinoin, ja tässä luvussa tarkastelen sitä, millaisin ansioin amerikkalainen saattoi ansaita paikkansa ja miten amerikkalaiset olivat tai eivät olleet osa Lontoon seurapiirejä.

Vaikka yleinen mielipide koskien amerikkalaisten naisten ja brittieliittiin kuuluvien miesten välisiä avioliittoja kääntyikin ajan myötä negatiiviseksi, ei tällaisten liittojen merkitystä amerikkalaisten perheiden statuksen rakentamiselle voida kieltää. Cooperin mukaan oli tyypillistä, että kun amerikkalaisten naisten isät toivoivat tulevilta liitoilta sellaisia verkostoja, jotka johtaisivat heidän yritystensä kasvuun, erityisesti äidit toivoivat parempaa sosiaalista asemaa.²²⁶ Hyvän esimerkin tästä tarjoaa amerikkalaisten Bradley-Martineiden tapaus. Helmikuussa 1893 ilmestyneessä artikkelissaan Diane totesi: ”It is not everyone who can bag an earl nowadays...”, liittyen 18-vuotiaan neiti Bradley-Martinin ja englantilaisen jaarlin, lordi Cravenin kihlaukseen. Dianen mukaan jaarlilla oli sukulaisuussuhteita ’kirjaimellisesti puoleen’ Britannian ylhäisöstä, kun taas neiti Bradley-Martinin odotettiin tuovan liittoon huomattavan määrän varallisuutta. Kihlauksen johdosta Diane totesi Bradley-Martineiden perheen menestyneen

²²⁵ Cooper 2014, 39.

²²⁶ Cooper 2014, 30.

loppujen loppuksi hyvin Lontoossa: "...their many years of toadyism seem to have paid well."²²⁷

Dianen loppukesästä 1893 kirjoittaman artikkelin perusteella Bradley-Martinit mieluusti juhlistivatkin sosiaalista etenemistään:

The Earl and Countess of Craven have left Coombe and have gone to Balaceau on a visit to Mr. and Mrs. Bradley-Martin, who have a large and swagger house party to meet "my son-in-law, the Earl!"²²⁸

Heidän sosiaalinen statuksensa olikin tyttären avioliiton myötä jo huomattava. Bradley-Martinit omistivat jo asuinsijat Skotlannissa, Pariisissa ja New Yorkissa.²²⁹ Lisäksi rouva Bradley-Martin oli ryhtynyt määrätietoisesti kasvattamaan jalokivikokoelmaansa, ostaen muun muassa Ranskan kruununjalokiviin kuuluneita koruja. Jalokivien runsas käyttö oli yksi oman vaurauden ja maun esittelyn keino, ja erityisesti tiaran käyttö viittasi selvimmin eurooppalaisen ylhäisöön. Kingin mukaan Euroopasta kopioitujen etikettisääntöjen, kuten näyttävimpien jalokivien käyttäminen vain ilta-aikaan, noudattaminen toimi myös osoituksena oikeanlaisesta kasvatuksesta.²³⁰ Oikeanlaiset asuinsijat, jalokivikokoelmat ja tyttären avioliitto olivat kaikki Bradley-Martineiden välineitä sosiaalisen asemansa parantamisessa. Myös Diane selkeästi mittasi Bradley-Martineiden menestystä sen perusteella, että perheen tytär oli avioitumassa brittiläisen jaarlin kanssa.

Avioliiton myötä neiti Bradley-Martin sai Cravenin kreivittären arvonimen ja avioliitto Britannian perinteiseen eliittiin kuuluvan miehen kanssa käytännössä takasi myös esittelyn hovissa, jonka Diane kertoi tapahtuvaksi avioliiton solmimisen jälkeen, vuoden ensimmäisellä kuningattaren vastaanotolla.²³¹ Esittely hovissa oli lähtökohtaisesti Britannian eliitin yksinoikeus, johon oli mahdollisuus lähinnä Lontoossa, Lontoon sesongin aikana. Ellenberger on kuitenkin Britannian hovin tapahtumiin osallistuneista henkilöistä pidettyjen arkistotietojen pohjalta todennut Lontoon seurapiireissä tapahtuneen selkeitä muutoksia 1880– ja 1890–luvulla. Esimerkiksi tapahtuneiden esittelyiden

²²⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2.1893.

²²⁸ Diane: London By Way of Carlsbad– From Our Own Correspondent, *Vogue* 21.9.1893.

²²⁹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2.1893.

²³⁰ King 2009, 221–222, 225–226.

²³¹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.2.1893.

määrässä on havaittavissa selkeää kasvua, ja yhä useampi esitelty ei enää kuulunut Britannian perinteiseen maata ja aatelistarvon omistavaan eliittiin.²³²

Toisaalta Thompson on jo vuonna 1963 julkaistussa, 1800-luvun Britannian maanomistajaeliittiä käsittelevässä teoksessaan huomionnut vuosien 1886 ja 1914 välillä myönnettyjen uusien arvonimien huomattavan suuren määrän.²³³ Myös Tipton ja Aldrich ovat huomauttaneet tästä käsitellessään Euroopan yläluokkien laajenemista 1800-luvun lopulla.²³⁴ Thompsonin mukaan kolmannes Britannian uusista pääreistä oli teollisuudella vaurastuneita uusrikkaita ja kolmannes ammattialallaan menestyneitä lakimiehiä, diplomaatteja, virkamiehiä ja asevoimien edustajia. Useimmat heistä olivat mukana politiikassa, mutta merkittävästi osalla ei ollut ennestään suurempia poliittisia kytköksiä vaan he olivat saattaneet saada tunnustusta esimerkiksi hyväntekeväisyyden kautta. Thompsonin mukaan tämä viittaa siihen, että Britannian yläluokan sosiaalinen pohja oli muutoinkin laajenemassa.²³⁵ Noin 200 uuden arvonimen luominen varmasti vaikutti osaltaan hoviesittelyiden määrän kasvuun.

Hoviin pääsyä tavoitteleville tärkeimpiä tilaisuuksia olivat *drawing rooms* ja *levees*, joissa varsinaiset esittelyt monarkille tapahtuivat.²³⁶ *Levees* -tilaisuudet oli tarkoitettu erityisesti miehille, joiden asema viran puolesta salli ja toisaalta vaati esittelyn monarkille: esimerkiksi uudet valtion virkamiehet ja ulkomaiset diplomaatit osallistuivat vähintään siihen vastaanottotilaisuuteen, joka koitti ensimmäisenä heidän nimityksensä tai virkaanastumisensa jälkeen. *Drawing rooms* -tilaisuudet sen sijaan olivat naisten mahdollisuus saada tunnustusta omasta ja perheensä asemasta seurapiireissä.²³⁷ 1840-luvulla julkaistussa teoksessa *The Book of Fashionable Life* molempia tilaisuuksia ja niihin johtavia prosesseja kuvailtiin yksityiskohtaisesti:

... the ladies gradually approach THE THRONE ROOM. The scene now becomes intensely interesting. What anxious countenances are to be seen as the line slowly advances! The silence increases as the moment

²³² Ellenberger 1990, 633–634, 638.

²³³ Thompson 1963, 293–294.

²³⁴ Aldrich & Tipton 1989, 77.

²³⁵ Thompson 1963, 294–296.

²³⁶ Ellenberger 1990, 633–634. *Drawing room* voidaan huonetta tarkoittaessa suomentaa esimerkiksi saliksi, ja sillä yleensä tarkoitetaan vieraiden vastaanottamiseen ja viihdyttämiseen tarkoitettua huonetta. *Levee* suomennetaan yleensä vastaanotoksi.

²³⁷ Ellenberger 1990, 640.

of presentation approaches; the ladies prepare to drop their trains; the lappets are arranged; the cards of announcement got ready; hearts beat high; the fair debutante with graceful timidity falters for a moment; the Rubicon is passed – she is in the presence of THE QUEEN!²³⁸

Yllä oleva kuvaus koski naisten viimeistä valmistautumista ennen varsinaiseen vastaanottosaliin astumista. Seuraavassa hetkessä he – pukeutuneena määrämittaisella laahuksella varustettuun iltapukuun ja hiuksissaan kolme strutsinsulkaa – suorittivat niiuksensa kuninkaallisten edessä.²³⁹ *The Book of Fashionable Life* –teoksessa varsinaista esittelyä kuvattiin seuraavanlaisiksi:

When the ladies have entered the magnificent Throne Room, the cards of those presenting and to be presented are handed to the Lord in Waiting, who announces the lady's title or name to Her Majesty, when a graceful courtesy is made to the Queen, and also a similar respectful obeisance to each of the Royal Family who may be present. After which the ladies gradually retire, to give room for the numerous train of nobility to follow.²⁴⁰

Esimerkiksi nuori nainen astui näin suoritettun hoviesittelyn myötä mukaan seurapiireihin, tyypillisesti 18–vuotiaana.²⁴¹ Suurin yksittäinen ryhmä yleisesti koostuikin debytantteista. Ellenbergerin mukaan esiteltyjen debytanttien määrä pysyi jokseenkin samana – 45 prosentissa – koko kuningatar Viktorian hallintakauden, kun taas Marlingin mukaan esiteltyjen debytanttien määrä kaksinkertaistui viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana.²⁴² Debytanttien lisäksi kuningattaren vastaanotolla saivat ensiesittelynsä myös hiljattain naimisiin menneet naiset. Toisen esittelynsä saivat naiset, joiden asemassa oli ensiesittelyn jälkeen avioliiton tai jonkin muun seikan vuoksi tapahtunut muutos.²⁴³

Osa amerikkalaisista brittieliittiin avioituvista naisista saattoi pidättäytyä hakeutumasta esittelyyn ennen kuin vasta avioliittonsa jälkeen. Näin ainakin Diane ilmoitti koskien neiti Bradley-Martinin hääsunnitelmia ja tulevaa hoviesittelyä:

The Bradley-Martins have come down from Balmaccan and are now in Paris – Mrs, Bradley Martin, deep in trousseau necessities. The wedding is to be in May and in New York, and little Miss Martin brings Lord

²³⁸ The Book of Fashionable Life 1846, 31.

²³⁹ Ellenberger 1990, 640.

²⁴⁰ The Book of Fashionable Life 1846, 31–32.

²⁴¹ Cooper 2014, 26.

²⁴² Ellenberger 1990, 640; Marling 2004, 23.

²⁴³ Ellenberger 1990, 640.

Craven a dot of £15,000 a year. It is rather a matter of comment that the bride-elect was not presented at this week's drawing room. It will sound all the more swagger, however, for Mrs. Bradley Martin to present her on her marriage as the Countess of Craven! – won't it?²⁴⁴

Esittely hovissa oli käytännössä osoitus monarkin muodollisesta hyväksynnästä sekä toisaalta osoitus esitellyn asemasta mutta myös tämän oikeudesta ylipäättään tavoitella asemaa eliitin joukossa.²⁴⁵ Jos hoviesittelyä siis haki vasta avioliiton ja arvonimen saamisen jälkeen, pääsi samalla esittelemään uutta, entistä parempaa asemaansa, ja menestystään.

Hoviesittelyyn liittyi myös oikeanlaisen sosiaalisen verkoston tarve: hoviesittelyä varten nuori nainen tarvitsi esittelijän, tyypillisesti itselleen sukua oleva naisen, joka oli jo aiemmin esitelty hovissa. Muiden maiden kansalaisilla esittelijänä toimi yleensä tämän kotimaan diplomaattinen edustaja, joten käytännössä esimerkiksi amerikkalaisilla hoviesittely riippui ensin vielä diplomaattikunnan hyväksynnästäkin.²⁴⁶ Samassa *drawing room* -vastaanotossa, josta neiti Bradley-Martin oli huomattavasti ollut poissa, esittelyprosessin kävi läpi muun muassa rouva W. W. Astor. Tämän esittelijänä toimi rouva Lincoln, Yhdysvaltain Britannian lähettilään Robert T. Lincolnin vaimo.²⁴⁷ Rouva Astorin hakemus tulla esitellyksi hovissa oli näin kulkenut Yhdysvaltain diplomaattikunnan kautta.

Toisin oli myöhemmin erään samana keväänä hovissa esitellyn amerikkalaissyntyisen rouvan kohdalla:

Mrs. Ralph Vivian was also presented "on her marriage", but she preferred an English presentee of title to even the wife of her country's representative; consequently, Lady Cranbrook filled the perfunctory office.²⁴⁸

Marlingin mukaan amerikkalaisille esiteltäville oli hovin puolesta asetettu epävirallinen kiintiö, mikä saattoi vaikeuttaa prosessia ja koventaa kilpailua amerikkalaisten keskuudessa. Tämä puolestaan kannusti etsimään muita keinoja esiteltävien listalle pääsyyn, ja joidenkin Britannian eliittiin kuuluvien naisten sanottiinkin olevan sopivasta maksusta valmiita toimimaan esittelyä

²⁴⁴ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.3.1893.

²⁴⁵ Ellenberger 1990, 639.

²⁴⁶ Cooper 2014, 25–26.

²⁴⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 25.3.1893. Robert T. Lincoln toimi Yhdysvaltain Britannian lähettiläänä vuosina 1889–1893. Ks. Ellis 2009, liite C.

²⁴⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.6.1893.

havittelevien 'sponsorina'.²⁴⁹ On mahdollista, että rouva Vivianin esitelty Lady Cranbrook toimi vain amerikkalaisen naisen ystävänä, mutta on myös mahdollista, että kyseessä oli nimenomaan tällainen 'sponsorointi' avokätistä maksua vastaan. Tultuaan esitellyiksi nämäkin naiset saattoivat jatkossa osallistua seuraaviin hovin vastaanottoihin ja toimia esittelijänä omille ystävilleen ja sukulaisilleen.²⁵⁰

Tämä periaate saattoi olla osatekijä Ellenbergerin havaitsemalle Lontoon seurapiirien määrällisessä laajenemisessa ja kirjavoitumisessa.²⁵¹ Ellenbergerin tutkimukselle löytyy tukea myös Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleista. Kesäkuussa 1895 kirjoittamassaan artikkelissa Ermyntrude hämmästeli, kuinka kuninkaallinen aitio Ascotissa oli ollut täynnään hänen mielestään sinne kuulumattomia ihmisiä, kuten näyttelijöitä, jotka Ermyntruden mukaan eivät koskaan olleet saaneet kutsua sen enempää St. Jamesin kuin Buckinghamin palatsiin. Syyllisinä Ermyntrude piti kahta arvovaltaista henkilöä, jotka olivat hänen mukaansa jakaneet kutsuja aivan liian liberaalisti ja kuninkaallisten toiveista piittaamatta.²⁵²

Elokuussa 1895 julkaistussa artikkelissa taas kuvailtiin Coburgin herttuaparin järjestämien puutarhajuhlien osanottajamäärää samaan sävyyn:

The garden party given by the Duke and Duchess of Coburg at Clarence House was a frightfully crowded affair, and characterized by such a disgraceful mobbing of the royal personages present that they were compelled to remain for the most of the afternoon in the seclusion of the marquee, or tent set aside for their use. All kinds of extraordinary people had been invited, and it may certainly be asserted that a large portion of the guests had never been admitted to a presentation at Court.²⁵³

Kummassakin tapauksessa artikkeleissa pidettiin sopimattomana, että paikalla oli ollut niin paljon henkilöitä, joita ei ollut esitelty hovissa. Artikkeleiden esimerkkien perusteella, huolimatta samanaikaisesta seurapiirien laajenemisesta, hoviesittely selkeästi merkitsi edelleen jonkinlaista rajaa, joka ainakin *Voguen* kirjeenvaihtajan silmissä täytyi ylittää ennen hyväksytyä osallistumista tiettyihin muihin tapahtumiin.

²⁴⁹ Marling 2004, 24.

²⁵⁰ Ellenberger 1990, 639.

²⁵¹ Ellenberger 1990, 638–646.

²⁵² Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 11.7.1895.

²⁵³ Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 1.8.1895.

Elokuussa 1895 julkaistussa artikkelissaan Ermyntrude tosin huomioi myös kuluneella kaudella yleisenä puheenaiheena olleen, kuningattaren määräyksellä mitätöityjen hoviesittelyjen määrän:

Women with a past, no matter if the divorce has been granted in their favor or against them, or if their life previous to marriage has been of the character described as stormy, merely expose themselves to the peril of a very public snub, such as is calculated to destroy their social aspirations, if they presume upon the ignorance of the Lord Chamberlain's office and get presented at Court. Sooner or later [--] there will appear, first in the London Gazette and then in all the English newspapers, a notification to the effect that Mrs. So-and-So's presentation has been cancelled by order of the Queen...²⁵⁴

Kaudella 1895 mitätöityjä hoviesittelyjä oli ollut niin poikkeuksellisen paljon, että julkisten ilmoitusten sijaan hovissa oli päätetty tehdä ilmoitukset yksityisesti. Samassa artikkelissa Ermyntrude kertoi myös kaksissa edellisissä Buckinghamin palatsissa pidetyissä kuninkaallisissa tanssiaisissa olleista kuokkavieraista. Hänen mukaansa kuokkavieraat eivät tietenkään olleet saaneet nimiään tanssiaisten jälkeen julkaistuille vieraslistoille, mutta kuitenkin he olivat onnistuneet pääsemään sisään.²⁵⁵ Ilmeisesti sitä, että joku oli esitelty hovissa tai oli läsnä seurapiirien sellaisissa tapahtumissa, jotka olivat aiemmin olleet erittäin eksklusiivisia, ei voinut enää pitää aivan suorana takeena siitä, että kyseinen henkilö oli todella esitetyn aseman arvoinen. Nämä artikkeleissa esiintyvät huolenaiheet tukevat ajatusta siitä, että Lontoon seurapiirit olivat väkisin laajenemassa.

Vaikka Ellenbergerin tutkimus ei suoraan kosketa amerikkalaisia, seurapiirien koostumuksessa ja koossa tapahtuneet muutokset varmasti kasvattivat myös amerikkalaisten mahdollisuuksia saavuttaa tunnustettu asema Lontoon seurapiireissä. Seurapiirien avautumista amerikkalaisille kuvaa hyvin Dianen huomio Westminsterin herttuaparista helmikuussa 1893:

The Duke and Duchess of Westminster have hitherto held themselves peculiarly apart from the American element of London society, and like the Countess Cadogan, and the young Duchess of Portland, have clung with firm tenacity to the old-fashioned privileges and traditions of caste and precedence. As a sign of the times however, – and a significant one,

²⁵⁴ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.8.1895.

²⁵⁵ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.8.1895.

too, – their house party at Eaton Hall, Cheshire, for next week will count no less than five Americans.²⁵⁶

Esimerkiksi kutsuttujen joukossa olleille Yhdysvaltain lähetystön herra ja rouva Whittle kutsu Eaton Halliin merkitsi pientä askelta eteenpäin Lontoon seurapiireissä. Diplomaattikuntaan kuuluvana herra White oli todennäköisesti tullut jo esitellyksi jollakin hovin vastaanotolla, kuten myös hänen vaimonsa – päätellen siitä, että rouva White toimi itse esittelijänä ainakin toukokuussa 1893.²⁵⁷ Pelkkä hoviesittely ei kuitenkaan riittänyt, vaan todella Lontoon seurapiirien osana oleminen vaati osanottamista Lontoon sesonkiin. Sesonki itsessään tarjosi mahdollisuuksia niin hauskanpitoon, oman vaurauden ja tärkeyden esittelyyn kuin kontaktien luomiseen.²⁵⁸

Amerikkalaisten aiemmat kokemukset sosiaalielämän tapahtumista Yhdysvalloissa – tai muualla Euroopassa – epäilemättä muokkasivat heidän odotuksiaan ja ohjasivat heidän käyttäytymistään uudessa ympäristössä. Tosin on huomattava, että amerikkalaisen eliitin elämäntavoilla oli kotimaassaankin paljon yhteistä eurooppalaisten ja varsinkin brittiläisten esikuviansa kanssa. Amerikkalainen eliitti oli kuitenkin jo maan itsenäistymisestä lähtien hyödyntänyt oman asemansa vahvistamisessa samoja kulttuurisia välineitä, joita koloniaalisen ajan brittieliitti oli käyttänyt.²⁵⁹ Erityisesti itärannikon vanhoilla eliittisuvuilla oli ennestään kulttuurisia siteitä Eurooppaan, ja monille muillekin amerikkalaisille eurooppalaisen ylhäisön elämäntavat olivat tarjonneet hyvän maun normeja jo aiemmin vuosisadan aikana.²⁶⁰

Anderson on Etelä- ja Pohjois-Amerikan sekä Euroopan kansallisvaltioiden kehittymistä verratessaan esittänyt, että vuosien 1776 ja 1825 välillä Amerikoissa soditut vallankumoussodat olivat merkityksellisesti 'sotia sukulaisten kesken'. Tuo sukulaisuussuhde oli olennaista sille, että tietyn ajan jälkeen kulttuurisia, poliittisia ja taloudellisiakin suhteita voitiin solmia uudelleen, esimerkiksi Britannian ja Yhdysvaltain välille.²⁶¹ Andersonin mukaan jo ennen Yhdysvaltain itsenäistymistä Amerikoissa oli 'merkittäville ihmisryhmille' tullut muun muassa kirjapainossa, ajanmittauksessa ja kartanteossa tapahtuneen

²⁵⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 11.2.1893.

²⁵⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.6.1893.

²⁵⁸ Ellenberger 1990, 636, 641.

²⁵⁹ Hood 2016, 44–55.

²⁶⁰ Hood 2016, 18–19; Hoganson 2007, 76.

²⁶¹ Anderson 2007, 262–263.

teknisen kehityksen avulla mahdolliseksi kuvitella omansa ja muiden ihmisryhmien elämät rinnakkaisiksi. Heidän elämänsä kulkisivat samaa rataa, vaikka eivät koskaan risteäisi, ja heidän oli mahdollista olla tietoisia esimerkiksi yhteisistä tavoista ja kielestä.²⁶²

Britannian Pohjois-Amerikan siirtokuntien yhteisöissä kehittynyt kyky kuvitella rinnakkaisuutta ja vertailukelpoisuutta suhteessa Britanniaan sai aikaan huomattavia poliittisia seurauksia, johtuen Yhdysvaltain itsenäistymiseen.²⁶³ Anderson on esittänyt, että jo Britannian ja sen siirtokunnat erottaneen Atlantin valtameren tarjoama suuri maantieteellinen etäisyys oli merkittävä tekijä siinä, etteivät emämaan ja siirtokuntien ihmisryhmät yksinkertaisesti ajan myötä sulautuneet suuremmaksi poliittis-kulttuuriseksi kokonaisuudeksi. Toisaalta Britannian siirtokuntiin lähteneiden siirtolaisten suuri määrä auttoi ylläpitämään kulttuurista yhtenäisyyttä ja Britannia onnistui pitkään pitämään siirtokunnat vallassaan Andersonin sanoin byrokraattisilla ja ideologisilla koneistoillaan.²⁶⁴ Itsenäistymisen jälkeinen Yhdysvallat säilytti näin monia kulttuurisia yhtäläisyyksiä ja piirteitä Britannian hyödyntämistä vallan välineistä.

Näin katsottuna 1800-luvun lopulla varsinkin Yhdysvaltain eliitin keskuudessa vallalla ollut anglomania ei vaikuta kovinkaan yllättävältä. Yhdysvaltain itsenäistymisestä oli kulunut jo tarpeeksi pitkä aika, jotta Andersonin esittämän sukulaisuuden edesauttama suhteiden uudelleensolmiminen amerikkalaisten ja brittien välillä oli tullut mahdolliseksi. Toisaalta samaan tapaan kuin amerikkalaisten ja brittien välisillä avioliitoilla oli vastustajansa ja puolustajansa, myös anglomanian vastapainona oli amerikkalaisuuden korostaminen. Yksi erityisesti amerikkalaisuutta 1880- ja 1890-luvuilla korostanut yhdysvaltalaislehdistä oli vuonna 1883 perustettu *Life*. Patricia Marks on *Life* -lehden anglomaniaa vastustanutta pitkäaikaista kampanjajaa kuvatessaan antanut runsaasti esimerkkejä siitä, miten lehdessä satiiristen kirjoitusten ja kuvitusten keinoin pyrittiin määrittelemään britit ulkopuoliseksi toiseksi ja vahvistamaan esimerkiksi tyypillisesti amerikkalaisiksi käsitettyjä henkilökohtaista itsenäisyyttä ja poliittista demokratiaa.²⁶⁵

²⁶² Anderson 2007, 258.

²⁶³ Anderson 2007, 263.

²⁶⁴ Anderson 2007, 259–260.

²⁶⁵ Marks 1995, passim.

Voguen Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit sen sijaan nojasivat perustavanlaatuisesti lukijayleisönsä kiinnostukseen brittiläisyyttä ja Lontoon seurapiirejä kohtaan – joka varmasti joidenkin lukijoiden kohdalla lähenteli anglomaniaa. Näin *Voguen* artikkeleiden rooli voidaan nähdä päinvastaisena *Life* -lehden kaltaisiin julkaisuihin verrattuna. Vaikka Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit perusominaisuudessaan vastasivatkin tiettyyn kysyntään, ei artikkeleista löydy suoraa kommentointia amerikkalaisten anglomaniaa koskien. *Voguen* muissa artikkeleissa ilmiötä kuitenkin kommentoitiin.²⁶⁶ Esimerkiksi lokakuussa 1893 kritisoitiin anglomanian vastaisuutta vanhana vitsinä:

It is useless to say that all modelling after English institutions is simply Anglomania and that its practice should be confined to “dudes” with little brains, who turn up their trousers when it rains in London. We have sickened of this ancient joke, [-] The reproach of Anglomania has just as much justice in it as the fulminations of the American, or Know-nothing party, of forty years ago. Why should we not copy from civilization older than our own?²⁶⁷

Kirjoittaja oli artikkelissaan vertaillut New Yorkin ja Lontoon klubien sosiaalisia konventioita ja oli selkeästi sitä mieltä, että amerikkalaisilla olisi opittavaa klubeilla käyttäytymisestä. Parhaana New Yorkin klubina kirjoittaja piti Union -klubia, sillä hänen sanojensa mukaan se vastasi eniten englantilaista mallia.²⁶⁸

Jo klubien olemassaolo auttoi New Yorkin eliitin Lontooseen suunnanneita jäseniä toiminnassaan vieraisissa seurapiireissä. New Yorkin ja Lontoon eliitin elämäntavoissa oli muutenkin paljon yhteistä. Esimerkiksi New Yorkin noin 12 viikkoa kestänyt talvinen sesonki satoine kutsuineen, tanssiaisineen ja oopperoineen muistutti niin sanotuilta perustoiminnoiltaan hyvin paljon Lontoon sesonkia. Kumpaankin sesonkiin kuului omat suuremmat tapahtumansa, kuten New Yorkissa New York Horse Show ja Lontoossa Royal Academy -näyttely, joihin liittyi omat etikettinsä.²⁶⁹ Lontoon sesongin tavoin myös New Yorkin talvisesongin sosiaalisten tapahtumien tarkoituksena oli ylläpitää ja vahvistaa

²⁶⁶ Ks. esim. Anon: Of Interest to Her, *Vogue* 4.3.1893; Anon: As Seen by Him, *Vogue* 25.3., 19.10.1893, 18.1.1894.

²⁶⁷ Anon: As Seen by Him, *Vogue* 19.10.1893.

²⁶⁸ Anon: As Seen by Him, *Vogue* 19.10.1893.

²⁶⁹ New Yorkin sesonki, ks. King 2009, 337–338; Lontoon sesonki, ks. Cooper 2010, 25 – 26; Reid 2000, 778–779.

sosiaalisia kontakteja sekä mahdollisesti tutustuttaa perheen debytantti seurapiirielämän vaatimuksiin.²⁷⁰

Kaupungissa vietettyjen sesonkien yhtäläisyyksien lisäksi New Yorkin eliitin vuodenkiertoon liittyvät kesäiset siirtymiset Hudson -joen rannoilla ja Newportissa sijaitseviin kartanoihin ja huviloihin sekä matkustaminen Keski-Euroopan lomakohteisiin muistuttivat Lontoon seurapiirien vaeltavasta elämäntavasta.²⁷¹ Näin osan vuodesta viettäminen Lontoossa, Lontoon sesongin aikana, oli luonnollinen osa myös amerikkalaisen eliitin vuosittaista vaellusta. Myös ajatus esittelystä hallitsijalle oli todennäköisesti tuttu. Jo 1800-luvun alusta lähtien osa Yhdysvaltain presidenteistä oli järjestänyt kuninkaallisia hoviesittelyjä muistuttavia vastaanottoja, ja nämä vastaanotot puolestaan toimivat mallina maan eliitin debytanttityttöjen seurapiireihin astumisen juhlistamiselle. Niillekin, joilla ei ollut omakohtaista kokemusta tällaisista esittelyistä ja vastaanotoista, löytyi apua amerikkalaisista etikettioppaista, joissa neuvottiin varsinaisten hoviesittelyidenkin suhteen.²⁷²

Näin amerikkalaisilla oli jo kohtuullisia valmiuksia toimia Lontoon seurapiireissä. Kehoe on antanut tästä esimerkin selvittäessään, kuinka amerikkalaisen Jennie Jeromen äiti, Clara Jerome, oli Ranskan toisen keisarikunnan lopun myötä katsonut parhaaksi kohdistaa sosiaalisen etenemisen pyrkimyksensä uudelleen. Olosuhteiden muututtua Ranskassa, Britannia tarjosi parhaimmat mahdollisuudet eurooppalaisista seurapiireistä nauttimiseen. Lontoon sesongin päättävä Cowes -regatta toimi Jeromen perheen lähtöpisteenä Lontoon seurapiireihin, joihin 19-vuotias Jennie Jerome teki virallisen debyyttinsä 1873. Jeromet menestyivät kontaktien luomisessa niin hyvin, että tuloksena oli jo seuraavana vuonna Jennie Jeromen avioliitto Marlborough'n herttuan nuoremman pojan, Randolph Churchillin kanssa. Suurimman osan ajasta 1800-luvun viimeisinä vuosikymmeninä amerikkalaisen Lady Randolph Churchillin asemaa seurapiireissä paransi myös hänelle Walesin prinssin osoittama

²⁷⁰ King 2009, 337–338, 341–343.

²⁷¹ King 2009, 1, 68, 377–381.

²⁷² Marling 2004, 19–20.

suosio.²⁷³ Hän esiintyikin *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa useita kertoja.²⁷⁴

Lontoon kirjeenvaihtajista erityisesti Diane kertoi artikkeleissaan 'Lontoon amerikkalaisesta elementistä' sekä 'amerikkalaisesta siirtokunnasta', tarkoittaen amerikkalaisten Lontooseen muodostamaa yhteisöä. Diane myös korosti artikkeleissaan amerikkalaisten järjestämiä tilaisuuksia tai tilaisuuksia, joissa amerikkalaisia oli läsnä. Lisäksi hän usein mainitsi henkilöitä, jotka osana Lontoon seurapiirejä olivat erityisen huomaavaisia muita amerikkalaisia kohtaan.²⁷⁵ Kingin mukaan monet amerikkalaiset luottivatkin Lontoon seurapiireihin päästäkseen niiden amerikkalaisnaisten hyväntahtoisuuteen, jotka olivat jo vakiintuneita seurapiirien jäseniä. Useat näistä naisista, kuten Manchesterin herttuatar, eli Consuelo Yznaga, ja rouva Arthur Paget, omaa sukuaan Minnie Stevens, olivat avioituneet brittiläiseen eliittiin kuuluvan miehen kanssa ja siten saavuttaneet aseman, jossa he pystyivät edistämään muiden amerikkalaisten asiaa Lontoon seurapiireissä.²⁷⁶

Yksi tällaisista naisista oli ilmeisesti myös rouva Ayer, joka liikkui niin Lontoon kuin Pariisinkin seurapiireissä ja jonka Diane huomioi eräässä kevään 1893 artikkelissaan:

At a very delightful dinner given last week by Mrs. Ayer, at her beautiful home in the Rue de Constantine, [--] With but one exception, the guests were all Americans, Baron Alexandri proving the rule – [--] Mrs. Ayer is truly an exceptional hostess; her kindness of heart and open-handed generosity are household words in Americo-Parisian circle. She intends returning to the States during the late summer to visit the Chicago World's Fair, and will come to London for May and June.²⁷⁷

Rouva Ayer ei ollut ainoa amerikkalainen, joka sai tällaista ylistystä. Myös rouva Ronaldsista Diane totesi talvella 1894 todennäköisesti hieman liioitellenkin, ettei kukaan Lontoossa ollut suosituampi emäntänä kuin rouva Ronalds eikä yhtä vieraanvarainen maanmiehilleen.²⁷⁸

²⁷³ Kehoe 2004, 39–67, 104, 131, 150.

²⁷⁴ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.3., 27.5., 3.6., 15.7., 26.8.1893, 4.1.1894; Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 30.1.1896.

²⁷⁵ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 21.1., 6.5., 20.5., 3.6., 15.7., 29.7., 5.8., 12.8., 9.11.1893.

²⁷⁶ King 2009, 381.

²⁷⁷ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 4.3.1893.

²⁷⁸ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.2.1894.

Jo paljon aiemmin miehestään eronnut Fanny Ronalds oli lähtöisin Bostonista. Kehoen mukaan rouva Ronalds oli New Yorkissa ollut hyvin läheisissä väleissä sekä Jennie Jeromen että tämän isän, Leonard Jeromen kanssa, joka oli myös tukenut rouvaa taloudellisesti. Sittemmin rouva Ronalds oli siirtynyt Pariisiin, ja taas 1870-luvun puolivälissä Lontooseen.²⁷⁹ Dianen talvella 1893 kirjoittamassa artikkelissa mainittu Cadogan Place, johon amerikkalaiset olivat hänen mukaansa aina tervetulleita, oli juurikin rouva Ronaldsin Lontoon talo.²⁸⁰ On mahdollista, että kirjeenvaihtaja korosti tällaisia tilaisuuksia ja henkilöitä yksinkertaisesti sen vuoksi, että arveli näiden aiheiden olevan erityisen kiinnostavia lehden amerikkalaisille lukijoille. Artikkeleista on kuitenkin havaittavissa, että amerikkalaisten menestystä Lontoon seurapiireissä mitattiin nimenomaan sillä, kuinka usein ja millaisiin seurapiiritilaisuuksiin he ottivat osaa. Suurin osatekijä amerikkalaisten menestyksen mittaamisessa Lontoon seurapiireissä vaikuttaa kuitenkin olleen, kuinka hyvin kukin amerikkalainen oli tullut hyväksytyksi seurapiirien brittijäsenten keskuudessa.

Selkeästi tärkeä mainittava seikka artikkeleissa onkin ollut se, oliko tilaisuudessa paikalla brittiläistä eliittiä – mitä korkea-arvoisempaa, sen parempi.²⁸¹ Esimerkiksi rouva Mackayn vuoden 1893 sesongin lopulla järjestämä musiikki-iltama sai Dianen kehumaan:

There were no end of Americans present, of course, and also a long line of very swagger English mondaines. [--] Among English celebrities there were so many that to signalize any in particular would be a hopeless task. [--] The affair was one of the most succesful of this season, but then Mrs. Mackay is the most popular of hostesses.²⁸²

Rouva Mackayn järjestämässä tilaisuudessa oli Dianen mukaan ollut paikalla runsaasti niin amerikkalaisia kuin brittejäkin, ja kumpikin vaikuttaisi olleen ansioksi rouva Mackaylle. Toisinaan kuitenkin useampien amerikkalaisten puuttuminen vaikuttaa olleen se seikka, joka nosti tilaisuuden arvostusta ja samalla korosti yksittäisen läsnäolleen amerikkalaisen menestystä:

To the fore as usual was Mrs. Bradley-Martin at the coming of age festivities of Lord Lovat, at Beaufort Castle. [--] The house party was most distinguished, Mrs. Bradley-Martin being the only American woman

²⁷⁹ Kehoe 2004, 12–13, 31, 73.

²⁸⁰ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 18.2.1893.

²⁸¹ Ks. esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 12.8.1893; 15.7.1893; 13.9.1894.

²⁸² Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 12.8.1893.

present. At the ball on Wednesday, she eclipsed every other woman, and most of the men, by the magnificence of her apparel, and excited the envy of every one by wearing the now famous ruby collar, her latest annexation – by purchase – from the French Crown jewels.²⁸³

Juhlallisuuksien eksklusiivista luonnetta selkeästi korostettiin sillä, että paikalla oli ollut vain yksi amerikkalainen nainen, ja että tämäkin oli sen verran hyvässä asemassa, että saattoi pukeutua Ranskan kruununjalokiviin.

Vaikka kirjeenvaihtajien artikkeleissa oltiin ylpeitä seurapiireissä liikkuvista amerikkalaisista nimenomaan amerikkalaisina, vaikuttaa seurapiirien yleisellä hyväksynnällä olleen samankaltaista merkitystä kuin monarkilta hoviesittelyn myötä saadulla muodollisella hyväksynnällä. Ermyntruden kesällä 1896 kirjoittamassa artikkelissa W. W. Astor sai ehkäpä yhden suurimmista kohteliaisuuksista liittyen asemaansa Lontoon seurapiireissä:

A feature of the present season [--] is the début of Mr. W. W. Astor as an entertainer on a very extensive scale, [--] he is giving dinners and parties almost every night at his beautiful house mansion in Carleton House Terrace. You meet there duchesses by the score, and leaders of society [--] who have prided themselves until now that no American [--] has ever crossed their threshold, or figured on their visiting list. [--] His invitations are sought after, and, in one word, he may be said to have caught on to a greater degree than any other stranger within our gates.²⁸⁴

W. W. Astorin oma halu sulautua osaksi Lontoon seurapiirejä oli luultavasti ollut merkittävää tällaisen hyväksynnän saavuttamisessa. Tämänkaltainen hyväksyntä auttaa myös ymmärtämään sitä, miksi Astor lopulta luopui Yhdysvaltain kansalaisuudesta tullakseen Britannian kansalaiseksi.

On huomattava, että todennäköisesti oli hyvin yksilöllistä, missä määrin kukin Lontoon seurapiireissä liikkuva amerikkalainen säilytti osia omasta amerikkalaisesta identiteetistään tai mukautui brittiläisen eliitin elämäntapaan.²⁸⁵ Esimerkiksi vuoden 1894 alussa rouva Ronaldsin kerrottiin uudenvuoden päivän vastaanotollaan tarjonneen munatolia vanhan virginialaisen reseptin mukaan valmistettuna.²⁸⁶ Rouva Ronalds oli selkeästi säilyttänyt ainakin tämän pienen osan amerikkalaisista tavoistaan. Yhdysvalloista kulkeutui Britanniaan myös vaikutteita, jotka muuttivat tapoja tai

²⁸³ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 17.12.1892. Ks. myös esim. Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 29.4.1893, 20.5.1893

²⁸⁴ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 9.7.1896.

²⁸⁵ Cooper 2014, 4–6.

²⁸⁶ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 15.2.1894.

käyttäytymistä Lontoon seurapiireissä. Esimerkiksi Ermyntruden keväällä 1896 julkaistussa artikkelissa huomioitiin, kuinka Lontoon seurapiireissä oli tapahtunut muutoksista sen suhteen, mitkä tanssit olivat suosittuja ja mitkä olivat menettäneet suosiotaan. Ermyntrude mainitsi erityisesti yhtenä nousevana tanssina Berlin -nimityksellä tunnetun polkan, joka kirjoittajan käsityksen mukaan oli tullut Lontooseen Yhdysvalloista.²⁸⁷ Samassa artikkelissa Ermyntrude myös totesi uudesta tavasta hymyillä:

Another thing which comes to us from America is the new smile, which has superseded the former careless expression of mirth. The new smile is a slow and dreamy expansion of the lips; it is poetic, and hints at great things, such as a life not understood by the ordinary run of folks, a heart yearning for love, and other kindred subjects, calculated to lay low at the first fire all but the most bucolic and heartless of men.²⁸⁸

Ermyntrude ei vaikuta erityisesti pitäneen uudesta tavasta ja hän kertoikin vielä lisäksi joidenkin mielipiteen olevan, että uusi hymy oli lähinnä merkki halusta peittää huonot hampaat.²⁸⁹ Olivat uudet tavat sitten kirjoittajan mielestä hyviä tai huonoja, selkeästi vaikutteita ei kulkeutunut vain Britanniaasta Yhdysvaltoihin, vaan liike oli jo molemminpuolista. Tämä saattoi osaltaan helpottaa amerikkalaisten sopeutumista Lontoon seurapiireihin.

Todennäköisesti Yhdysvaltain diplomaattipiireihin kuuluville amerikkalaisuus oli sallitumpaa kuin esimerkiksi britteliittiin avioituneille amerikkalaisnaisille. Ainakin heinäkuussa 1893 Yhdysvaltain tuore suurlähettiläs, herra Bayard²⁹⁰ oli järjestänyt Dianen mukaan Yhdysvaltain itsenäisyyttä juhlistaneen vastaanoton, joka oli houkutellut satoja osallistujia ja ollut huomattavan menestyksekkäs tapahtuma.²⁹¹ Samoin kesällä 1895 julkaistussa artikkelissa huomioitiin brittien 'hyväntahtoinen sallivuus' koskien Yhdysvaltain itsenäisyyden juhlintaa:

It must be confessed that the English are a good-tempered, easy-going and stolid race. Where else in the world would a handful of foreign visitors be permitted to organize as a public celebration a national victory over the very people among whom they happened to have pitched their tent? [--] Yet, nothing but good humor and friendly interest were manifested here in the meet of the American carriages in Hyde Park, organized to celebrate the Fourth of July!²⁹²

²⁸⁷ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.3.1896.

²⁸⁸ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.3.1896.

²⁸⁹ Ermyntrude: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 26.3.1896.

²⁹⁰ Thomas F. Bayard, Yhdysvaltain suurlähettiläs vuosina 1893–1897. Ks. Ellis 2009, liite C.

²⁹¹ Diane: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 29.7.1893.

²⁹² Anon: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 1.8.1895.

Kaikilta Lontoon seurapiireissä liikkuvilta ei selkeästi odotettu amerikkalaisuudesta luopumista. Varsinkin amerikkalaiset diplomaatit vaikuttavat liikkuneen ja olleen arvostettujakin Lontoon seurapiireissä, mutta heidän menestystään ei mitattu brittiläisten tapojen omaksumisella.

Lontooseen muodostunut amerikkalainen siirtokunta muodostuikin niin hyvinkin pitkälle sopeutuneista amerikkalaisista, jotka todella tekivät Britanniaasta uuden kotimaansa, kuin niistäkin amerikkalaisista, jotka ylläpitivät osia omasta amerikkalaisesta identiteetistään. *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajat seurasivat artikkeleissaan esimerkiksi Astoreita ja Bradley-Martineita, jotka 1890-luvun kuluessa voittivat aseman Lontoon seurapiireissä. Molempien perheiden kohdalla kirjeenvaihtajat todistivat perheen statuksen nousua, kun perheiden jäsenet tulivat esitellyiksi hovissa, loivat yhteyksiä Britannian perinteiseen eliittiin ja nousivat seurapiirijuhlien arvostetuiksi osanottajiksi.

Kirjeenvaihtajien artikkeleiden perusteella Lontoon seurapiireissä liikkuneet amerikkalaiset todella olivat osa seurapiirejä, olennaisesti paikallisen eliitin hyväksynnällä. Lontoon seurapiirien osana oleminen vaati verkostoja ja tiettyjen rajojen läpäisemistä, kuten esittelyä hovissa ja sen ilmentämiä monarkin muodollista hyväksyntää ja oikeutusta paikkaan seurapiireissä. Kirjeenvaihtajat toisaalta erottivat seurapiirien amerikkalaisia briteistä käyttämällä artikkeleissaan sellaisia ilmaisuja kuin Lontoon amerikkalainen elementti ja korostamalla amerikkalaisten toisilleen osoittamaa tukea, ja toisaalta ruokkivat vallalla ollutta anglomaniaa korostamalla amerikkalaisten yhteyttä korkearvoisiin britteihin ja esittämällä amerikkalaiset suosittuina tuttavuuksina paikallisen eliitin keskuudessa.

Sukulaisuussuhteen tiedostaminen sekä kyky kuvitella oma amerikkalaisuus brittieliitin kanssa rinnakkaiseksi ja vertailukelpoiseksi olivat pitkälti amerikkalaisten anglomanian taustalla. Lontoon seurapiirien osaksi pääsemisessä auttoivat myös sosiaalielämän tiettyjen piirteiden tuttuus sekä 1800-luvun lopulla tapahtunut seurapiirien laajeneminen ja yleinen murros seurapiirien koostumuksessa. Kirjeenvaihtajien artikkeleista on lisäksi havaittavissa, että Britannian eliitin elämäntapa sai vaikutteita myös Yhdysvalloista eikä amerikkalaisten kokema anglomania tai brittieliitin esikuvallisuus estänyt amerikkalaisia olemasta ylpeitä omasta amerikkalaisesta identiteetistään. Näin amerikkalaiset olivat osa Lontoon seurapiirejä: he

sopeutuivat seurapiirilämän vaatimuksiin ja noudattivat vaadittuja muodollisuuksia kuten hoviesittelyä, näin saavuttaen paikallisen eliitin hyväksynnän, ja heidän saatettiin sanoa menestyneen. Samanaikaisesti monet heistä kuitenkin pitivät kiinni amerikkalaisuudestaan, ja näin he toisaalta myös muodostivat aivan oman yhteisönsä Lontoon seurapiirien ytimeen: Lontoon amerikkalaisen siirtokunnan.

4 Lopuksi

Marraskuussa 1898 *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtaja kertoi, kuinka eräs amerikkalainen nainen oli Homburgissa ollessaan protestoinut yöpymistä samassa hotellissa kuuluisan ja pahamaineisenkin ranskalaisen näyttelijättären kanssa. Yleinen mielipide vaikuttaisi kuitenkin kirjeenvaihtajan mukaan olleen brittieliitin keskuudessa muutoin pidettyä amerikkalaisnaista vastaan:

...there seems to be a disposition even on the part of her best friends to consider that she has made a mistake in the matter. Nowadays with our out-of-door life, our dinners and suppers at public restaurants, our preference for seats in the stalls to private boxes when we go to the theatres, and above all with our foreign trips every year, [--] There is but one course for our women folk to adopt when brought by chance into momentary proximity with these demoiselles – that is, to ignore them altogether, not offensively, as if afraid of contamination, but serenely, and in a high-bred manner.²⁹³

Amerikkalainen nainen ei ollut kuitenkaan toiminut näin, ja kirjeenvaihtajan mukaan tämän protestoinnit olivatkin ainoastaan onnistuneet tekemään näyttelijättärestä entistä pahamaineisemman ja kuuluisamman.²⁹⁴

Kirjeenvaihtajan sanat kertovat samanaikaisesti 1890-luvulla seurapiirien elämäntavoissa tapahtuneista muutoksista sekä noiden muutosten vaikutuksesta siihen, millaista käytöstä pidettiin yläluokkaisena. Lainausta kuvastaa lisäksi amerikkalaisten muuttunutta asemaa brittieliitin keskuudessa, korostettiinhan kyseisen amerikkalaisen naisen olleen hyvin pidetty brittien keskuudessa. Samalla se kuitenkin kuvastaa myös amerikkalaisen naisen käsitystä omasta asemastaan, sekä sitä, ettei tämän käsitys ehkä kuitenkaan ollut aivan linjassa sen kanssa mitä Britanniassa pidettiin eliitille sopivana käytöksenä.

Olen tässä tutkielmassa pyrkinyt selvittämään, millaisena Lontooseen keskittyneen eliittiyhteisön elämää esitettiin amerikkalaiselle lukijayleisölle. Perehtyessäni *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien 1890-luvulla julkaistuihin artikkeleihin olen keskittynyt niissä kahteen teemaan: brittiläisen eliitin elämäntavan kuvauksiin ja amerikkalaisten esittämiseen osana Lontoon seurapiirejä. Olen pyrkinyt tarkastelemaan artikkeleita niin kuvitellun

²⁹³ The Rag: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 22.12.1898.

²⁹⁴ The Rag: London – From Our Own Correspondent, *Vogue* 22.12.1898.

amerikkalais-brittiläisen – tai anglo-amerikkalaisen – yhteisön osaluojina kuin ihannoitavien esikuvienkin välittäjinä.

Kokonaisuudessaan *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkelit – Lontoon artikkelit olivat vain osa samana aikana Euroopasta kirjoitettuja artikkeleita – tarjoaisivat mahdollisuuksia myös jatkotutkimukseen. Sen lisäksi, että artikkeleita julkaistiin muista eurooppalaisista kaupungeista 1890-luvulla, vastaavia artikkeleita ilmestyi paikoin vielä ainakin 1900-luvun alkupuolella. Näin *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleiden avulla olisi mahdollista tutkia esimerkiksi amerikkalaisten toimintaa laajemmin eurooppalaisissa seurapiireissä laajemmalla aikarajauksella, tai erilaisesta, esimerkiksi kulutushistoriallisesta näkökulmasta.

Lontoosta kirjoitettujen artikkeleiden valintaa tämän tutkielman alkuperäisaineistoksi kuitenkin tukivat muun muassa tutkijoiden huomiot amerikkalaisen eliitin keskuudessa tuona aikana vallalla olleesta Britannian perinteisen eliitin ihailusta, varsinaisesta anglomaniasta, joka oli saanut myös runsaasti huomiota ajan muussa amerikkalaisessa lehdistössä. Myös huomiot amerikkalaisten ja brittien tunnistamasta tietynlaisesta sukulaisuudesta, Britanniaan suunnanneiden amerikkalaisten suuresta määrästä, anglo-amerikkalaisten avioliittojen ilmiöstä sekä New Yorkin ja Lontoon eliittien vertailukelpoisuudesta vahvistivat perusteita juuri amerikkalaisten ja brittien välisen vuorovaikutuksen tutkimiseen. Perinteisesti sulkeutuneeksi ajatellun ja eksklusiivisen eliittiyhteisön avaaminen yleisölle oletettujen sisäpiiriläisten kirjeiden kautta sekä aiemmissä tutkimuksissa esitetyt teoriat sanomalehtiaineiston kyvystä luoda 'kuviteltuja yhteisöjä' ja kielestä yksittäisten solidaarisuuksien luoja olivat osaltaan merkittäviä tämän tutkielman aiheen ja aineiston valinnassa.

Ensimmäisenä teemanani oli brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntavan kuvaukset, joiden tarkastelun näkökulmana oli kuvausten avulla amerikkalaisille lukijoille välitetty elämäntavan esikuvallisuus. Brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntavalle oli tyypillistä tarkasti säädellyt sosiaaliset konventiot ja sosiaalisen elämän suuri merkitys itse eliittiä määrittävänä tekijänä. Kirjeenvaihtajien artikkeleista on havaittavissa, kuinka olennaisesti oikeassa paikassa oikeaan aikaan oleminen saattoi perustavanlaatuisestikin määrittää sitä, kuka edes kuului seurapiireihin ja kuka ei. Todella seurapiireihin

kuuluminen esimerkiksi edellytti eliitin liikkuvan elämäntavan noudattamista: osanottamista Lontoon sesonkiin, kesäistä matkustamista lomakohteisiin ja syksyistä oleskelua eliitin maaseutukartanoissa. Oikeanlainen asuinsija, oikeanlaiset tuttavuussuhteet ja näyttäytyminen tietyissä tilaisuuksissa toimivat kirjeenvaihtajien artikkeleiden välityksellä paitsi statussymboleina ja eliitin yhtenäisyyttä korostavina tekijöinä myös eriytymisen keinoina muuhun väestöön nähden.

Oikeanlainen asuinsija merkitsi kaupunkikartanoa Lontoon West Endin kaupunginosasta sekä mahdollisuuksien mukaan myös maaseutukartanoa tiluksineen Englannista tai Skotlannista. Lontoossa läheisyys eliitin suosimien ulkoilupaikkojen kanssa oli erityisen suotavaa. Lontoossa oleskellessa eliitin sosiaalisiin rituaaleihin kuuluikin 1890-luvun alkupuolella päivittäiset näyttäytymiset Hyde Parkissa, Rotten Row'lla ja The Mall -kadulla. Ajassa tapahtuneet muutokset, kuten keskiluokan varallisuuden ja vapaa-ajan kasvu sekä polkupyörän yleistyminen, näkyivät myös kirjeenvaihtajien artikkeleissa ja vaikuttivat eliitin rituaaleihin tehden vuorostaan esimerkiksi Battersea Parkista ja talvisin Niagara -luistelukaukalosta suosittuja eliitin kohtaamisten ja näyttäytymisen paikkoja.

Varsinkin Lontoon vuosittaiseen sesonkiin osallistuminen oli merkittävää eliitin sisäisten tuttavuussuhteiden luomiselle ja ylläpitämiselle, avioliittomarkkinoille sekä oman statuksen osoittamiselle. Seuraavan Lontoon sesongin odottaminen sekä kuluvan – ja kuluneen – sesongin puiminen olivat kirjeenvaihtajien artikkeleissa selkeästi toistuvia aiheita. Lontoon sesonkiin kuuluviin lukuisiin tapahtumiin osallistuminen vaati sekä varallisuutta että kontakteja, näin asettaen rajoituksia siihen, kenellä oli mahdollisuus olla aktiivisesti mukana Lontoon seurapiirielämässä. Kontaktien ylläpitäminen tapahtui vastavuoroisten vierailujen muodossa sekä erilaisilla yksityisillä kutsuilla, kuten muodollisilla illallisilla. Ooppera ja teatteri, sekä vuosikymmenen kuluessa myös ravintolat ja hotellit, tarjosivat tiloja julkisemmalle näyttäytymiselle, minkä avulla myös korostettiin omaa asemaa eliitin joukossa ja esiteltiin omaa varallisuutta. Seurapiirien siirtyminen kodeista ja yksityistilaisuuksista julkisiin ravintoloihin ja hotelleihin on havaittavissa myös edellä mainitussa loppuvuodesta 1898 julkaistussa artikkelissa.

Thorstein Veblenin teorioimat symboliset osoitukset vauraudesta ja vallasta määrittivätkin käytännössä Britannian eliitin ja Lontoon seurapiirien koko elämäntapaa. Brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntapaa määrittäneiden normien ja rituaalien ymmärtämisen kannalta Veblenin ajatukset joutilaasta eliitistä olivatkin tärkeä tuki *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleiden tutkimiselle. Koska symboliset osoitukset vauraudesta ja vallasta olivat yleisesti ymmärrettyjä, myös parempaa sosiaalista asemaa tavoittelevat pyrkivät noudattamaan esitettyä olemassa olevan eliitin elämäntapaa. Arvonimet, heraldiset tunnukset, etiketin mukainen käytös ja näkyvä osallistuminen eliitin joutilaisuuteen olivat merkittäviä todisteita statuksesta sekä samalla jäljiteltävissä olevia tunnusmerkkejä. Artikkeleiden keskittyminen seurapiirien ajanvieton ja tapahtumien kuvauksiin sekä esimerkiksi tunnollinen arvonimien käyttö todistivat *Voguen* lukijoille uudelleen ja uudelleen Britannian eliitin, Lontoon seurapiirien ja seurapiireissä liikkuneiden yksilöiden statuksesta.

Välittämällä näin Britannian eliitistä ihailtavaa esikuvaa artikkelit osaltaan autoivat amerikkalaisia lukijoita kokemaan kuviteltua yhteyttä Britannian eliittiin ja Lontoon seurapiireihin. Lukijan omista lähtökohdista riippuen brittieliitin elämäntavan kuvaukset saattoivat toimia esikuvana ja ohjenuorana oman aseman korottamiselle tai unelmien ravintona sekä viihdykkeenä. Artikkeleiden keskittyminen yksittäisiin seurapiirihenkilöihin ja heistä kerrottu hyvinkin yksityiskohtainen tieto teki artikkeleissa esiintyneistä yksilöistä tunnettuja, jopa kuuluisuuksia. Artikkeleiden kautta syntynyt kokemus 'tuntemisesta' ja henkilökohtaisuus olivat kuitenkin yleensä täysin kuviteltuja.

Seurapiirien yksilöihin pureutuvalla seurapiirijuoruilulla oli merkittävä osa kirjeenvaihtajien artikkeleiden tavassa kuvata brittieliitin ja Lontoon seurapiirien elämäntapaa. Sensaatiomaisuus ja seurapiirijuoruilu oli tyypillistä suurelle osalle samanaikaisesta lehdistöstä, ja ne liittyvät journalismin tarinaperusteiseen kerrontaan. *Voguen* kirjeenvaihtajien juoruilu oli kuitenkin useimmiten lempeämpää kuin monien skandaalihakuisempien julkaisujen juorut, ja ennen kaikkea kirjeenvaihtajat olivat juoruillaan seurapiirien puolella. Seurapiirihenkilöiden elämästä kertovat juorut ja heitä koskettavat skandaalit sekä viihdyttivät lukijoita, että autoivat heitä käsittelemään yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja omaa asemaansa. Kirjeenvaihtajien kerronnan keveys ja ajoittainen skandaalinkärykin korostivat artikkeleiden viihteellisyyttä, ja

kirjeenvaihtajien joskus useita kuukausia toistunut saman aiheen spekulointi piti yllä lukijan kiinnostusta.

Benedict Andersonin ajatus 'kuvitelluista yhteisöistä' on ollut tärkeä väline amerikkalaisten ja Britannian eliitin vuorovaikutussuhteeseen pureutumisessa ja artikkeleiden analysoinnissa. Artikkelit toivat kaukaiset seurapiirit lukijan lähelle, ja kirjeenvaihtajien käyttämä kieli – ja Andersonin mukaan juuri kielen tärkeimpiä ominaisuuksia on sen 'kyky synnyttää kuviteltuja yhteisöjä ja luoda siten yksittäisiä solidaarisuuksia' – toimi näin solidaarisuuksia luovana ja ennemmin sisään kuin ulos sulkevana tekijänä. Lontoon kirjeenvaihtajien tapa kertoa brittieliitistä ja Lontoon seurapiireistä saattoi saada amerikkalaisen lukijan kokemaan tulevansa osaksi artikkeleissa kuvattua yhteisöä. Erityisesti amerikkalaisten läsnäolo artikkeleissa osana Lontoon seurapiirejä todennäköisesti auttoivat lukijan samaistumisessa kerronnan kohteeseen.

Toinen teemani käsittelikin amerikkalaisten esittämistä osana Lontoon seurapiirejä. Lähestyin teemaa toisaalta amerikkalaisten ja brittien välisten avioliittojen kannalta ja toisaalta tarkastelemalla, miten amerikkalaiset olivat – tai eivät olleet – osa seurapiirejä. Yksi huomattavimmista keinoista, jolla amerikkalaiset olivat päässeet liittymään brittieliitin ja Lontoon seurapiirien eksklusiiviseen seuraan, oli juuri amerikkalaisten naisten ja Britannian perinteiseen eliittiin kuuluvien miesten väliset avioliitot. Satoja tällaisia avioliittoja solmittiin 1800-luvun loppupuolella, ja vaikka ilmiö ei sinänsä ollut ainutlaatuinen, siitä teki poikkeuksellisen solmittujen avioliittojen suuri määrä. Ilmiö myös herätti Atlantin molemmilla puolilla voimakkaitakin tunteita, jotka 1890-luvun kuluessa muuttuivat entistä enemmän negatiiviseen suuntaan. Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleiden julkaisun alkuvuosina amerikkalaiset ja amerikkalaisten ja brittien väliset liitot saivatkin selkeästi enemmän huomiota, kuin artikkeleissa vuoden 1894 jälkeen, mikä saattaa osittain heijastaa yleisen suhtautumisen muuttumista tällaisten liittojen kohdalla.

Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissa raportoitiin varsinkin ensimmäisenä julkaisuvuonna useita uusia amerikkalaisten naisten ja brittimiesten välisiä avioliittoja sekä muistettiin jo vuosia aiemmin solmittuja liittoja, jotka olivat tuoneet amerikkalaisia naisia Britannian ylhäisön ylimmillekin oksille. Kirjeenvaihtajat pitivät usein huolen siitä, että amerikkalaisen naisen juuret – ainakin tyttönimi ja ehkä vanha kotikaupunki – tulivat mainituiksi. Varsinkin jos

nainen oli avioliittonsa myötä saavuttanut esimerkiksi korkean arvonimen, kirjeenvaihtajilla oli mahdollisuus korostaa amerikkalaisen naisen kyvykkyyttä sosiaaliseen nousuun, mikä toisaalta merkitsi myös yhdenvertaisuutta Britannian perinteiseen eliittiin kuuluvien naisten kanssa. Samalla todella hyväksytyksi tuleminen uuden brittieliittiin kuuluvan perheen ja sitä kautta seurapiirienkin keskuudessa vaikutti vaativan amerikkalaisnaiselta myös ainakin osittain aiemmasta amerikkalaisesta identiteetistään luopumista ja sulautumista osaksi miehensä elämää.

Kirjeenvaihtajat huomioivat kuitenkin myös muidenkin aikalaisten tapaan sen, kuinka usein nämä liitot perustuivat tai olivat perustuneet yksinkertaisena nähdylle vaihtokaupalle dollareista arvoniimeen ja asemaan. Vaikka samaan aikaan solmittiin esimerkiksi avioliittoja Britannian perinteisen ja uuden nousevan taloudellisen eliitin välillä samoista syistä, sai raha suuremman merkityksen amerikkalaisten ja brittien välisistä liitoista kerrottaessa. Kirjeenvaihtajat saattoivat selvittää hyvinkin tarkasti, mistä tuloista tulevan avioparin elanto koostuisi. Artikkeleissa kuitenkin käsiteltiin brittien ja amerikkalaisten välisiä liittoja sekä amerikkalaisia morsiamia selkeän positiivisesti, jopa siinä määrin, että sen voidaan katsoa olevan ristiriidassa tutkijoiden näkemyksiin nähden. Ristiriitaa voi selittää se, että Lontoon kirjeenvaihtajat olivat ennen kaikkea seurapiirien puolella: *Vogue* oli alun perin amerikkalaiselle eliitille suunnattu julkaisu ja amerikkalaisten morsianten menestys Britanniassa nähtiin amerikkalaisin anglomaniaan taipuvaisin silmin ylpeyden aiheena.

Esittely Britannian hovissa olikin monien Lontooseen siirtyneiden amerikkalaisten tavoitteena, sillä esittely merkitsi monarkin antamaa muodollista hyväksyntää sekä esittelyn oikeutusta asemaan eliitin joukossa. Hoviesittelyyn pääsy ei kuitenkaan ollut aivan yksinkertaista ja se vaati oikeanlaista sosiaalista verkostoa – amerikkalaisten osalta vähintäänkin sitä, että joku Yhdysvaltain diplomaattikunnasta oli valmis hakemaan esittelyä halukkaalle ja toimimaan tämän esittelijänä. 1800-luvun loppupuolella tapahtunut Lontoon seurapiirien laajeneminen ja kirjavoituminen kuitenkin merkitsivät helpotusta myös amerikkalaisille ja esittelijäksi saattoi yhä useammin löytyä brittieliittiin kuuluva 'sponsor' avokätistä maksua vastaan.

Kuten Britannian eliitille, myös parempaan asemaan pyrkiville amerikkalaisille osallistuminen Lontoon sesonkiin vahvisti heidän yhteyttään muuhun sesonkiin osallistuvaan yhteisöön. Amerikkalaiset hyötyivät usein poikkeuksellisen suuresta varallisuudestaan sesongin aikana pystyen näyttävyyteen, johon köyhtyvä perinteinen brittieliitti ei välttämättä enää pystynyt. Amerikkalaisilla oli usein myös jonkinlaista kokemusta kotimaansa seurapiireistä, joiden järjestämisessä ja rituaaleissa olivat näkyneet eurooppalaisista esikuvista saadut vaikutteet jo itsenäistymisestä lähtien. Esimerkiksi sosiaalisten konventioiden samankaltaisuudet auttoivat amerikkalaisia olemaan valmiimpia liikkumaan Lontoon seurapiireissä ja osallistumaan Lontoon sesonkiin. Tietous seurapiirilämän vaatimuksista ja kontaktien luominen brittieliitin keskuudessa auttoi amerikkalaisia saavuttamaan Lontoon seurapiirien hyväksynnän, mikä lopulta olikin heidän sosiaalisen menestyksensä mittari. Monen amerikkalaisen anglomania sai täyttymyksen Lontoon seurapiireissä.

Brittieliittiin avioituminen oli vain yksi amerikkalaisten toteuttama keino heidän tavoitellessaan asemaa Lontoon seurapiireissä, mutta osittain tämän keinon avulla Lontooseen oli vuosisadan loppuun mennessä muodostunut epävirallinen amerikkalainen siirtokunta. *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleiden avulla on ollut mahdollista seurata esimerkiksi amerikkalaisten Astorien ja Bradley-Martineiden paremman sosiaalisen aseman tavoittelua ja sopeutumista Lontoon seurapiireihin. Kirjeenvaihtajat kertoivatkin artikkeleissaan paitsi siitä, miten amerikkalaiset olivat osa Lontoon seurapiirejä, myös amerikkalaisten saavuttamista edistysaskeleista: esittelyä hovissa, perinteiseen brittieliittiin luotuja yhteyksiä, osallistumista Lontoon sesonkiin ja muihin eliitin elämäntapaa määrittäviin rituaaleihin – aina arvostetuksi seurapiirien jäseneksi saakka.

Tarkasteltuani *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleissaan esittämää Lontooseen keskittyneen eliittiyhteisön elämää näiden kahden teeman avulla, näyttäytyy tuo yhteisö sekä brittiläisistä että amerikkalaisista elementeistä koostuneena. Yhteisön perusta oli Britannian eliitissä ja Lontoon seurapiireissä sekä heidän perinteisten normien ja rituaalien määrittämässä elämäntavassaan, mutta yhteisössä vaikutti myös Lontooseen muodostunut epävirallinen amerikkalainen siirtokunta, joka paikallisen eliitin elämäntapaan sopeutuessaankin yhä säilytti osia amerikkalaisesta identiteetistään. Näin voidaan katsoa, että käsittelyn aiheena onkin tässä tutkielmassa ollut

käytännössä kolme yhteisöä: yhdysvaltalainen, brittiläinen ja anglo-amerikkalainen.

Benedict Andersonin mukaan kaikki yhteisöt ovat kuviteltuja, koska pienempienkään kansakuntien jäsenet eivät ikinä voi tuntea henkilökohtaisesti toisiaan tai edes kuulla useimmista muista samaan yhteisöön kuuluvista jäsenistä. Niin myös tässä tutkielmassa käsitelty, *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien esittämä yhteisö on pohjimmiltaan 1890-luvun seurapiirijulkaisun sivuilla kuviteltu. Kuviteltujen yhteisöjen osaluojana kirjeenvaihtajien artikkelit liittivät artikkeleissa kuvattujen seurapiirihenkilöiden seuraksi samaan yhteisöön myös lehden amerikkalaisen lukijakunnan, joka artikkeleiden viihdyttävien ja yksityiskohtaisten kuvausten avulla saattoi tuntea yhteyttä kaukasiin seurapiirihenkilöihin ja tulla osaksi tuota yhteisöä.

Lontoon kirjeenvaihtajien artikkeleita tutkittaessa on huomattava, että kyseessä oli puolueellinen julkaisu niin eliitin ja seurapiirien kuin amerikkalaisten roolinkin suhteen, eikä artikkeleista kannata etsiä sen suurempaa eliitin tuhlaillemaan elämäntapaan kuin esimerkiksi anglo-amerikkalaisiin avioliittoihinkaan kohdistuvaa kritiikkiä. Myös julkaisujen epätasaisuus 1890-luvun aikana on huomioitava tekijä, joka vaikeuttaa yleistysten tekemistä ja ajallisten muutosten seuraamista. *Voguen* kirjeenvaihtajien artikkeleilla oli silti oma merkittävä roolinsa amerikkalaisen journalismin kentässä: ne vastasivat Lontoon kirjeillään Yhdysvaltain kasvavan eriarvoisuuden keskellä koettuun tarpeeseen paeta todellisuutta aristokraattisen runsauden ja huolettoman elämän kuvauksiin, jotka toimivat ravinteena unelmille. Toisaalta amerikkalaisen eliitin keskuudessa kirjeenvaihtajien artikkelit vastasivat toisenlaiseen tarpeeseen ja 1800-luvun lopulla hyvinkin tunnustettuun vaivaan: anglomaniaan ja siihen liittyvään tarpeeseen etsiä sosiaalisen etenemisen esikuvia ja mahdollisuuksia Euroopan perinteisten eliittiyhteisöjen joukosta. Tällaisina *Voguen* Lontoon kirjeenvaihtajien artikkelit ovat olleet arvokas väline brittiläisen ja yhdysvaltalaisen vuorovaikutussuhteen sekä anglo-amerikkalaisen kuvitellun yhteisön tutkimisessa.

Lähdeluettelo

Alkuperäislähde

Vogue, New York 1892-1899.

Aikalaislähteet

The Book of Fashionable Life: comprising the etiquette of the drawing room, dining room and ball room. By a member of the Royal Household. Hugh Cunningham, London 1846.

Coe, Fanny E.: Modern Europe. *The World and Its People*. Ed. Larkin Dunton. Silver, Burdett & Co., New York; Boston; Chicago 1896.

Cosmopolitan, v. 15, no. 1–6, 1893.

New York Herald, 15.12.1893.

New-York Tribune, 15.12.1893.

The London Gazette, 5.8.1887.

The New York Times, 15.12.1893.

Tutkimuskirjallisuus

Aldrich, Robert & Tipton, Frank B.: *An Economic and Social History of Europe, 1890–1939*. Johns Hopkins, Baltimore 1989.

Alexander, June Granatir: *Daily Life in Immigrant America, 1870 – 1920: How the Second Wave of Immigrants Made Their Way in America*. Ivan R. Dee, Chicago 2009.

Anderson, Benedict: *Kuvitellut yhteisöt: nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Suom. Kuortti, Joel. Vastapaino, Tampere 2007.

Atwood, Paul L.: *War and Empire: the American Way of Life*. Pluto Press, London; New York 2010.

Baldick, Chris: *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. Oxford University Press, Oxford; New York 2008.

Banner, Lois W.: *American Beauty*. University of Chicago Press, Chicago 1983.

Barret-Ducrocq, Françoise: *Love in the time of Victoria: Sexuality, Class, and Gender in nineteenth-century London*. Engl. Howe, John. Verso, London; New York 1991.

Beachy, Robert & Roth, Ralf: Introduction: Who Ran the Cities. *Who Ran the Cities? City Elites and Urban Power Structures in Europe and North America, 1750 – 1940*. Eds. Beachy, Robert & Roth, Ralf. Ashgate cop., Aldershot, Hants, England; Burlington, Vt 2007, xvii–xxxii.

Berenson, Edward & Giloi, Eva (eds): Introduction. *Constructing Charisma: Celebrity, Fame, and Power in Nineteenth-Century Europe*. Berghahn Books, New York 2010, 1–17.

- Buckley, Cheryl & Fawcett, Hilary: *Fashioning the feminine: representation and women's fashion from the fin de siècle to the present*. I. B. Tauris, London 2002.
- Cooper, Dana: *Informal Ambassadors: American Women, Transatlantic Marriages, and Anglo-American Relations, 1865–1945*. Kent State University Press, Kent, Ohio 2014.
- Crane, Diana: *Fashion and Its Social Agendas: Class, Gender and Identity in Clothing*. University of Chicago Press, Chicago 2000.
- Dawley, Alan: The Abortive Rule of Big Money. *Ruling America: A History of Wealth and Power in a Democracy*. Eds. Fraser, Steve & Gerstle, Gary. Harvard University Press, Cambridge, Mass. 2005, 149–180.
- Ellenberger, Nancy W.: The Transformation of London “Society” at the End of Victoria’s Reign: Evidence from the Court Presentation Records. *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*. Vol. 22, No. 4 (1990), 633–653.
- Ellis, Sylvia: *Historical Dictionary of Anglo-American Relations*. Scarecrow Press, Lanham, Md. 2009.
- Giloi, Eva: “So Writes the Hand that Swings the Sword”: Autograph Hunting and Royal Charisma. *Constructing Charisma: Celebrity, Fame, and Power in Nineteenth-Century Europe*. Berghahn Books, New York 2010, 41–51.
- Hill, Daniel Delis: *As Seen in Vogue. A Century of American Fashion in Advertising*. Texas Tech University Press, Lubbock 2004.
- Hoganson, Kristin L.: *Consumers’ Imperium: The Global Production of American Domesticity, 1865-1920*. North Carolina University Press, Chapel Hill 2007.
- Hood, Clifton: *In Pursuit of Privilege: A History of New York City’s Upper Class and the Making of a Metropolis*. Columbia University Press, New York, NY 2016.
- Horowitz, Joseph: *Moral Fire: Musical Portraits from America’s fin de siècle*. University of California Press, Berkeley 2012.
- Inglis, Fred: *A Short History of Celebrity*. Princeton University Press, Princeton 2010.
- Jenkins, Philip: *A History of the United States*. Palgrave Macmillan, Basingstoke; New York 2012.
- Jennings, Charles: *Them and Us: The American Invasion of British High Society*. Sutton Publishing, Stroud 2007.
- Juergens, George: *Joseph Pulitzer and the New York World*. Princeton University Press, Princeton 1966.
- Kehoe, Elisabeth: *The Titled Americans: Three American Sisters and the British Aristocratic World into Which They Married*. Grove Press, New York 2004.
- King, Greg: *A Season of Splendor: The Court of Mrs. Astor in Gilded Age New York*. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey 2009 (Kindle).

- Launis, Kati: Kirjallisuus, kieli ja kuviteltu kansakunta, arvio teoksesta Anderson, Benedict: *Kuvitellut yhteisöt. Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua. Agricolan kirja-arvostelut*, 11.12.2017. <http://agricola.utu.fi/julkaisut/kirja-arvostelut/index.php?id=1292>, viitattu 22.12.2017.
- Lerner, Robert, Nagai, Althea K. & Rothman, Stanley: *American Elites*. Yale University Press, New Haven 1996.
- Makley, Michael J.: *John Mackay: Silver King in the Gilded Age*. University of Nevada Press, Reno, Nevada 2009.
- Marks, Patricia: "Americanus Sum": *Life Attacks Anglomania. Victorian Periodicals Review*. Vol. 28, No. 3 (1995), 217–231.
- Nurmiainen, Jouko: "Kuvitellut yhteisöt" nationalismin historiassa. *Kuvitellut yhteisöt: nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Vastapaino, Tampere 2007, 9–23.
- Ponce de Leon, Charles L.: *Self-Exposure: Human-Interest Journalism and the Emergence of Celebrity in America, 1890–1940*. University of North Carolina Press, Chapel Hill 2002.
- Producing Fashion: Commerce, Culture, and Consumers*. Toim. Blaszczyk, Regina Lee. University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2008.
- Reid, Douglas A.: Playing and Praying. *The Cambridge Urban History of Britain. Volume III, 1840–1950*. Cambridge University Press, Cambridge 2000.
- Rose, Norman: *The Cliveden Set: Portrait of an Exclusive Fraternity*. Pimlico 2001 (Kindle).
- Schudson, Michael: *Discovering the News: A Social History of American Newspapers*. Basic Books, New York 1978.
- Smith, Anthony D.: *Nationalism and Modernism: A Critical Survey of Recent Theories of Nations and Nationalism*. Routledge, London; New York 1998.
- Speake, Jennifer & LaFlaur, Mark Gregory: *The Oxford Essential Dictionary of Foreign Terms in English*. Oxford University Press, New York 1999.
- Universal Postal Union, <http://www.upu.int/en/the-upu/the-upu.html>, viitattu 28.7.2017.
- Thompson, Francis Michael Longstreth: *English Landed Society in the Nineteenth Century*. Routledge & Kegan Paul, London 1963.
- Tilman, Rick: *Thorstein Veblen and His Critics, 1891–1963: Conservative, Radical and Liberal Perspectives*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1992.
- Varty, Anne (ed.): *Eve's Century: A Sourcebook of Writings on Women and Journalism, 1985-1918*. Routledge, New York 2000.
- Veblen, Thorstein: *Theory of the Leisure Class. An Economic Study of Institutions*. (Macmillan Company, New York; London 1899.) Ed. Banta, Martha. Oxford University Press, New York 2007.

Vella, Stephen: Newspapers. *Reading Primary Sources. The Interpretation of Texts from Nineteenth- and Twentieth-century History*. Eds. Dobson, Miriam & Ziemann, Benjamin. Routledge, London 2010, 192–208.